

EKOIQ

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

MAYIS 2013 SAYI:29

IQ

myclimate
Türkiye
Karbon Nötr Basılı Materyal
© myclimate Türkiye - İklim Koruma Ortaklığı

Sürdürülebilirlik Nereye Takılıyor?

**Online İklim ve Çevre
Dersleri Başlıyor**

“La Fontaine”den Yalanlara” Son

**Tamir Etmek mi,
Yenisini mi Almak?**

Temiz Üretim Yola Çıktı Gibi!

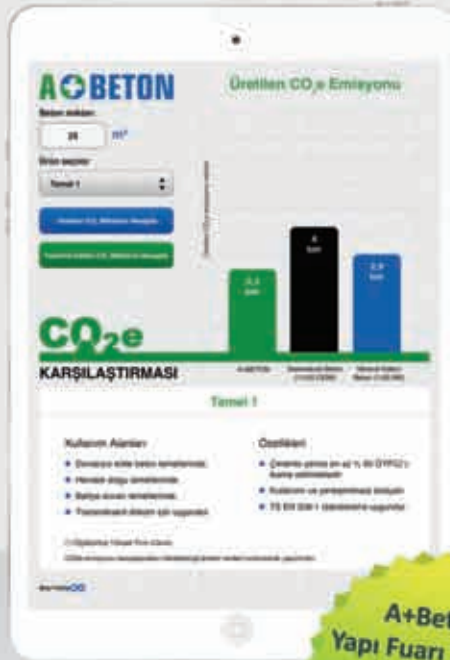
**Deniz Kaplumbağalarına
Turkuazoo’dan Destek**

www.ekoiq.com

9 TL (KDV DAHİL)

A+BETON

A+Betón,
Yapı Fuarı 2013'te
★★★★
iPhone & iPad
Uygulaması
Appstore'da.

Düşük karbon emisyonu ile
daha yeşil binalar...

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

Geçmişin Hayaletleriyle Boğuşan Gelecek

Bugünlerde hangi kapıyı açsam, aynı kişiyle karşılaşıyorum gibi geliyor bana. Bunun, seçtiğim kapılarla bir ilgisi olabilir ama hayatın önümüze çıkardığı kapılar da, sadece tesadüflerden ibaret olamaz. İnsanların sezgilerinin önemli olduğunu düşünüyorum; burada, Max Planck İnsan Gelişimi Enstitüsü yöneticisi olan **Dr. Gerd Gigerenzer**'in benzersiz çalışması "Sezgilerin Gücü" kitabını anmamak haksızlık olur.

Sürdürülebilirlik odaklı bir yayım hazırladığımız için, insanoğlu ve kızının doğa üzerindeki etkilerini izlemek gibi bir misyonumuz var ama bu düşünsel çabanın sonucunda ortaya dökülenler bir hayli ilginç. Doğa ve insan ilişkisinde, teorik düzeyde çok farklı ideolojilerin ve bakış açılarının ortak noktasının, insanı merkeze koyan tutum ve alışkanlıkları olduğunu biliyoruz. Bu durum, kimi zaman insanı, "**eşref-i mahlukat**" yani "yaratıkların şerefli olanı" kabul eden ifadeye kendisini buluyor. Daha açık bir ifadeyle, hayvanlar ve bitkiler, cansız kabul ettiğimiz toprak, su ve atmosfer, yani tüm bir doğa, canlıların en şerefli insana hizmet etmek için yaratılmış kabul ediliyor çoğu zaman kolektif bilinçaltında. Bunun doğal sonucu da, insanlık tarihi boyunca doğaya çektirdiklerimizin bilançosundan başka bir şey değil...

Ama benim bugünlerde açtığım kapılardan karşıma çıktığını söylediklerim bunlar değil. İşin garip tarafı tam tersine bir olgu her kapının arkasından sırtıp duruyor bana: **Buralarda insan yok.** Dergiyi hazırlarken, bir gazete haberi okurken,

dostlarımızla hasbihal ederken, hangi konu açılırsa açılınsın, ben orada eşref-i mahlukatı değil, bir boşluğu görüyorum.

Sağlıktan konuşuyoruz ama ortada insan yok. Hasta denilen genelleştirilmiş bir kavram çerçevesinde, onun ruhsal ve bedensel biricikliğini, iradesini ve zayıflıklarını, yaşama arzusunu ve ölüm korkusunu hiçe sayan bir sağlık sistemi. Evet, kocaman bir sistem ama o sistemin kuruluş nedeni olan "özne" hiçe sayılıyor.

Toplu ulaşımdan konuşuyoruz ama derginin bu sayısındaki yazısında Sibel Bülay'ın da vurguladığı gibi ortada, "**yolcu**" yok. Kimdir, ihtiyaçları nedir, nereden gelir, nereye gider? Bülay, saatlerce süren bir ulaşım toplantısında, hiç "yolcu" lafı etmeden sürüp giden tartışmaları şaşkınlıkla izlediğini anlatıyor.

Aynı şey şehirleşme tartışmaları için de geçerli. Büyük bir kentsel dönüşüm sürecinin eşliğindeyiz ama ortalarda "**kent sakinleri**" görünmüyor. Belirsiz bir "müşteri", "bölgede oturanlar/oturacaklar" başlığı altında geçirtilen insanları görmeyen bir yaklaşım, ne kadar yaşanır alanlar yaratabilir? Arabaları sonsuz bir hızla hareket ettirmeye, "yaya" başlığı altındaki gerçek insanları ise, altgeçitlerde üstgeçitlerde, dar kaldırımlarda ve sokak aralarında görünmez kılmaya çalışan bu sistemi, sanki insanlar değil de, makinelerin ele geçirdiği bir yapay zekâ kuruyor, yönetiyor.

Sonuçta, insanların kurduğu sistemler, insanı yok sayıyor. Öznelere yok sayıldığı sistemler. Siyaset

felsefesinde kimi zaman, **öznesiz yapılar** denen şeye gelip gelip tosluyoruz. Bu kadar çok insan merkezli olduğunu düşündüğümüz ideolojilerin, düşünsel sistemlerin, siyasi yapıların, en son bağlamda insanı bu kadar dışlayan süreçler inşa etmesi, insanı ister istemez şaşırtıyor. Eşref-i mahlukat, bunun neresinde?

Ama en baştan beri söylediğim, o açıp açıp şaşırdığım kapılar meselesi var ya! İşte o kapılarda karşıma çıkanların aslında, **geçmişin hayaletleriyle boğuşan geleceğin ta kendisi** olduğunu fark ediyorum birden. Anlatmaya çalıştığım tüm sorunlar, aslında bugünün değil, uzun bir tarihsel geçmişin sonuçları; bugün yeni olansa, bu öznesiz yapıların içinde hareket etmeye başlayan yeni öznelere ve onların yeni bakış açıları. Yani, **hasta merkezli sağlık sistemleri**, yaya ve insan merkezli kentleşme, **yolcu merkezli ulaşım planları** ve diğerleri... Bastırılan, yok sayılan, unutulmuş geri dönüyor ve inanın insan kendisini yeniden kurmaya çalışıyor. Kendi kurduğu sistemlerin nesnesi, kölesi haline gelen insanlığın bu yeni bilincinin, farklı bir varoluş yaratma şansı da var. Kendisini kuran, kendisini bilir; kendisini bilense, "diğerlerinin", yani farklı toplumsal, etnik ve dini kesimlerin de birer özne olarak var olduğunu bilincinde ve yüreğinde duyacaktır. Yeni insanın, bu "ötekilerin" içinde yalnız insanların değil, taşıyla toprağıyla, kurduyla, kuşuyla, börtü böceğıyle tüm bir doğanın olduğunu da fark etmemesi sanırım artık mümkün değil...

BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
adına sahibi
Zülfükar Dicleli

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Zeynep Dicleli dergi@ekoIQ.com

Genel Yayın Yönetmeni
Barış Doğru baris@ekoIQ.com

Art Direktör
Özlem Sarar D. ozlem@ekoIQ.com

Editör
Balkan Talu balkan@ekoIQ.com
Özgür Çakır ozgur@ekoIQ.com

Danışma Kurulu
Ural Aküzüm - TEDMER ve Arı Hareketi Başkanı
Coşkun Aral - İZ TV Genel Koordinatörü
Banu Aydoğın - Koç Bilgi Grubu Kurumsal İletişim Direktörü,
Koç Holding Çevre Koordinasyon Kurulu Üyesi, Yeşil Bilgi
Platformu Yöneticisi
Prof. Dr. Nuri Azbar - Ege Üniversitesi, Çevre Sorunları
Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürü
Dr. Erhan Baş - Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü
Konca Çalkıvık - İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma
Derneği Genel Sekreteri
F. Fatma Çelenk - Soyak Holding Kurumsal İletişim
Koordinatörü
Behçet Envarlı - Türkiye Bilişim Vakfı Genel Sekreteri
Sibel Sezer Eralp - REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye
Direktörü
Çağla Balcı Eriş - Demirer Holding Karbon Geliştirme Müdürü
Prof. Dr. M. Pınar Mengüç - Özyeğin Üniversitesi, Enerji,
Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktörü
Ergem Şenyuva - Climate Project Türkiye Temsilcisi
Cavit Vardarlılar - MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji,
Çevre Projesi Genel Müdürü
Necla Zarakol - Zarakol İletişim Yönetim Kurulu Başkanı

Reklam Koordinatörü
Semra Akyüz semra@bzdyayincilik.com

Reklam Müdürü
Levent Ertan levent@bzdyayincilik.com

Pazarlama Müdürü
Emrah Kurum emrah@ekoIQ.com

Redaksiyon
Şöhret Baltaş

Katkıda Bulunanlar
Fırat Demir, Eren Dönmez, Özgür Güvenç

Üretim Sorumlusu
Ahmet Muhtar Sökücü

Abonelik
Neslihan Öztürk
Tel: (90) 216 - 412 72 13 Faks: (90) 216 - 521 10 64

Yayın ve Yönetim Adresi: BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri
San. ve Tic. Ltd. Şti. Muhittin Üstündağ Caddesi, No: 61,
Koşuyolu - Kadıköy 34718, İstanbul
Tel: (90) 216 - 412 72 13 Faks: (90) 216 - 521 10 64

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mah. 4. Bölge 9. Cad. 116. Sokak
No: 2 Esenyurt - İSTANBUL Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Dağıtım: Kültür Dergi Dağıtım
Basın Yayın ve Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.
Tel: 216 495 90 44-45 Fax: 0216 495 90 45

Ayda bir yayınlanır. Yaygın Süreli Yayın ISSN 1309-441-6

www.ekoIQ.com

İÇİNDEKİLER

16 Deniz Kaplumbağalarına Turkuazoo'dan Destek

Deniz kaplumbağalarının başı dertte. Yumurtlama alanları olan kumsalların plajlar tarafından istilası yetmiyor-
muş gibi bir de balıkçıların şiddetine maruz kalıyorlar.
Ancak artık çaresiz değiller. Yaralı kaplumbağalar tedavi
ve nekahet dönemini İstanbul Turkuazoo'da geçiriyor.

21 Ders: Sürdürülebilirlik, Not: Vasat

Hollanda Merkezli Sürdürülebilir Toplum Vakfı, 2012 yılı için 151 farklı
ülkeyi kapsayan bir Sürdürülebilir Toplum İndeksi yayımladı. Türkiye, in-
dekste 80. sırada yer aldı.

30 Ekokariyer Genel Müdürü Selen İnal “Yeşil Piyasa, Yaratılmayı Bekliyor”

Türkiye'de ilk defa yeşil yakalılara yönelik bir insan kaynakları sitesi ku-
ruldu. ekokariyer.net sitesinin kurucusu Selen İnal, bir yandan yeşil ufka
sahip gençleri arıyor, diğer yandan da şirketleri sürdürülebilirlik rotasına
sokmaya çalışıyor.

36 Sürdürülebilirlik Nereye Takılıyor?

Sürdürülebilirlik adına önemli çabaları, projeleri görüyoruz, duyuyoruz,
alkışlıyoruz. Bir yandan da marketlere, sanayi bölgelerine gidince umutsuz-
luğa kapılıyoruz. Sürdürülebilirlik nasıl ana akım haline gelir? Yeşil yolda
önümüze çıkan engeller neler?

46 “La Fontaine'den Yalanlar”a Son!

Karga şaşkındır. Tilki kurnaz. Kedi nankör, ayı saldırgan mıdır acaba? Bu
eşleştirmelerin tamamıyla yanlış olabileceği geliyor mu aklınıza? Biyolog
Hüseyin Avni Özen, Doğadan Hayvan Hikâyeleri adıyla kaleme aldığı 8
kitaplık seride, hem çocuklarımızın, hem de yetişkinlerin hayvanlarla ilgili
kalıplaşmış bilgilerini değiştirmeyi amaçlıyor.

50 Biyoçeşitliliğin Korunması İçin Liderlik Deklarasyonu

Ekim ayında Hindistan'ın Haydarabat şehrinde düzenlenen 11. Taraflar
Konferansı kapsamındaki Biyolojik Çeşitlilik Kongresi'nde (CBD) Berlin
merkezli İş Dünyası ve Biyoçeşitlilik İnisiyatifi, üye ülkelerin tam katılımı-
yla biyoçeşitlilik konusunda bir Liderlik Deklarasyonu'na imza attılar.

54 Yenisini Almadan Önce Bir Daha Düşünün

Elektrikli eşyalarımızı hak ettikleri
gibi kullanıyor muyuz? Türkiye'nin
önemli teknik bakım onarım ve ser-
vis şirketlerinden biri olan ERPA İle-
tişim ve Elektronik'in Genel Müdürü
Nihat Erdal'dan bu soruların cevap-
larını almaya çalıştık...

78

58 Online İklim Okuryazarlığı Eğitimi

British Columbia Üniversitesi'nden Sarah Burch ve Sara Harris, Mayıs ayında iklim okuryazarlığı dersine, online eğitim sitesi Coursera'da start verdi. Yani, kâğıtları kalemleri çıkarın, dersler başlıyor...

60 Temiz Üretim Yola Çıktı Gibi

Geçtiğimiz ay gerçekleşen üç ayrı etkinlikte, "temiz üretim"le ilgili önemli başlıklar masaya yatırıldı.

64 Nükleer Enerji? Hayır, nukleersiz.org

Türkiye'de bir yandan nükleer karşıtı hareket, kampanya ve eylemlerine devam ederken, konu hakkında genel bir bilgi ve paylaşım eksikliği de göze çarpıyor. Ocak ayından beri faaliyet gösteren nukleersiz.org ise bu alandaki bilgi eksikliğini gidermeyi amaçlıyor.

68 "Anguis fragilis Linnaeus'a Sahip Çıkalım"

Son dönemin önemli kalemlerinden Ahmet Büke, bu ay hem Hıdırellez şenlikleriyle baharı karşıladı, hem de biyoçeşitliliği mercek altına aldı...

72 Sürdürülebilir Turizmde Eğitim Atağı

Türkiye, "Sürdürülebilir Turizm" kavramına giderek daha fazla aşına olmaya başlıyor. Öyle ki, Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü, "Sürdürülebilir Turizm Yönetimi" adlı bir tezli yüksek lisans programı açtı.

78 Banyolarımızı Birlikte Yaratalım

Vitra, İTÜ, Shaffield Üniversitesi ve British Council bir araya geldi ve banyo hikayelerinden ürün tasarımına uzanan 100-lab Projesi'ni hayata geçirdi.

82 SOCRAT Pistlerde

İstanbul Üniversitesi (İÜ) Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümünde faaliyet gösteren solar elektrikli araç yarış takımı SOCRAT, kurulduğu 2009 yılından beri önemli başarılarla imza atıyor.

86 Akıllı Bilişimde İngiltere Örneği

Türkiye'nin karbon salımını yavaşlatmanın yolunun Akıllı Bilişim'den de geçtiğini fark eden Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Türkiye Bilişim Derneği ve REC Türkiye temsilcileri, akıllı bilişimde önemli bir yol kat eden İngiltere'ye bir gezi düzenlediler.

92 Böceklerin Kralı Var mıdır?

Heyzen Ateş bu sayıda edebiyatta insan böcek analogisine başvuran eserlere göz atıyor.

98 Tohum Takas ve Bayramiç Gerçek Gıda Bildirgesi

Çanakkale Bayramiç ilçesi bu yıl 3. Tohum Takas ve Yerel Ürünler Şenliği'ne ev sahipliği yaptı. Ama etkinlikte sadece tohumlar el değiştirmede, bir de manifesto ortaya çıktı: Bayramiç Gerçek Gıda Bildirgesi.

102 Yeşil İş 2013: Sürdürülebilir İş Buluşması 17-18 Eylül'de

Bu yıl beşincisi gerçekleştirilecek olan Yeşil İş 2013: Sürdürülebilir İş Buluşması için hazırlıklara hız verildi.

104 Kültür Turizmi Ada Sahillerinde

Adalar'ı tekrar keşfedeceğimiz günler yakındır. "Adalar'da Doğal Kültürel Miras ve Adalar Turizm Geliştirme Merkezi Projesi" tarih ve doğa turları başlıyor.

HER SAYIDA

4 Haberler Alman Devi Güneş Enerjisinden Çekiliyor, Altnyıldız'dan Tekstilde Bir İlk, Uludağ Alarm Veriyor

34 İş Dünyasından Konca Çalkıvık

85 Yaşanabilir Kentler Sibel Bülay

96 Son Buzul Erimeden Levent Kurnaz

106 Sinerjik Alternatif enerji.com

108 Gözümüzden Kaçmayanlar GDO'lu pirinç krizi; "Orman Kahramanı" Hayrettin Karaca; yerin 11 bin metre altında bakteri...

112 Kitap Su Mühendisliği Harikaları, Ekonominin Gerçek Yüzü, The Upcycle

Alman Devi Güneş Enerjisinden Çekiliyor

Alman mühendislik şirketi Bosch'un güneş enerjisi kolu Bosch Solar, fotovoltaik alanındaki faaliyetlerini durduracağını açıkladı. Şirket tarafından yapılan yazılı açıklamada şirketin fotovoltaik alanındaki üretim faaliyetlerini 2014 başı itibariyle tamamen durduracağı, pazarlama ve geliştirme faaliyetlerine de son verileceği belirtildi. Konu hakkında açıklama yapan Bosch Group Yönetim Kurulu Başkanı **Volkmar Denner**, güneş enerjisi birimlerinin uzun vadede ekonomik olarak yaşayabilme olasılığını görmediklerini açıkladı. Bosch'un güneş enerjisi sektörüne girmesi kararının hata olmadığını altını çizen Denner, Çin'in üretim kapasitesindeki hızlı ilerlemenin daha önceden öngörülemediğini ifade etti.

Altınıyıldız'dan Tekstilde Bir İlk

Türkiye'nin yünlü kumaş ve konfeksiyon alanındaki önemli firmalarından **Altınıyıldız**, Türkiye'de tekstil sektöründe karbon ayakizini hesaplayan ilk firma olma yolunda. İngiliz Standartları Enstitüsü BSI tarafından firmanın Çerkezköy, Yenibosna ve Sirkeci yerleşkelerinde yapılan hesaplamaların dışında firma, **Boynor Holding** çatısı altında, TÜSİAD ve Bölgesel Çevre Merkezi ortaklığında kurulan İklim Platformu, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği tarafından imzaya açılan Binalarda Enerji Verimliliği bildirgesine de taraf oldu.

Akdeniz'in Çöp Dağları

Waste Free Oceans (Atıksız Okyanuslar Vakfı- WFO), geçen ay Belçika'nın başkenti Brüksel'de bir konferans düzenleyerek Türkiye'nin de kıyısı bulunan Akdeniz'de yaşanan kirliliğin önemli aktörlerinden biri olan Lübnan Sayda Limanı'ndaki çöp dağları sorununu masaya yatırdı. Ünlü aktör **Jeremy Irons**'ın rol aldığı ve Sayda Limanı'nda çekilen "**Trashed**" filminin konferans ile aynı günde Brüksel'de vizyona girmesiyle konu daha dikkat çekici hale geldi. Toplantıda konuşan WFO Türkiye, Ortadoğu ve Afrika Başkanı **Yavuz Eroğlu**, öncelikle deniz kıyısındaki çöp dağlarını oluşturan atık alanının yeni ve modern atık yönetiminin uygulandığı merkezlere taşınacağını

ve denizin yüzeyi ile yatağında oluşan atıkların temizlenmeye başlanacağını açıkladı. Deniz kıyısında yıllar içinde dev çöp dağları oluşan Sayda'da 55 metre yüksekliğinde ve çok geniş bir alana yayılan bu dev çöplüğe her gün ortalama 300 ton çöp dökülüyor. Dalgalar ve rüzgârla taşınan çöpler ülkemiz de dahil tüm Akdeniz kıyılarını kirliliyor.

Banvit'ten Çevreci Atılımlara Devam

Banvit, yatırım maliyeti 1 milyon Euro olan Atık Su Geri Kazanım Tesisi'ni devreye soktu. Firma tesis sayesinde, Bandırma'da kurulu ana üretim tesislerinde üretim prosesinden çıkan ve arıtma tesislerinde artılarak çevreyle dost hale getirilen atık su deşarjını yüzde 70 oranında azaltmış oldu. Devreye alınan yeni tesisle, atık su, içme ve kullanma suyu kalitesine dönüştürülmüş oldu. Banvit önceki ay da Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği tarafından 2013 yılı Çevreci Tesis Ödülü'ne layık görülmüştü.

Yeşil Binalar Ödüle Doydu

Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği'nin düzenlediği 2. Uluslararası Yeşil Binalar Zirvesi, İstanbul Swissotel'de gerçekleşti. LEED sertifikasına sahip Türkiye'deki toplam 36 adet yeşil bina projesine ödül verilen zirvede ayrıca, ödül alan binaların 24'üne danışmanlık hizmeti veren, Türkiye'de henüz başvuru süreci devam eden 60'ın üzerinde projeye de danışmanlık hizmeti götüren **Altensis firması**, kendi merkez ofis binasıyla ödüle layık görüldü.

Sessiz sedasız birinci.

Yeni Bosch Relaxx'x, dünyanın en sessiz ama bir o kadar da güçlü, toz torbasız elektrikli süpürgesi.

Yeni Bosch Relaxx'x elektrikli süpürge, geliştirilmiş kompresör teknolojisi ve sesi emen aksamları sayesinde 66 dB'e indirilmiş ses seviyesiyle, toz torbasız elektrikli süpürgeler arasında dünyanın en sessizidir. Günün her saatinde, gece ya da gündüz, kimseyi rahatsız etmeden süpürge yapmanın özgürlüğünü yaşayın diye sesini çok kıstık ama gücünü asla. www.bosch-home.com/tr

BOSCH

Yaşam için teknoloji

Uludağ Alarm Veriyor

Türkiye'nin en önemli kış ve doğa turizmi merkezlerinden Uludağ'da plansız yapılaşma, bitki yaşamını tehdit ediyor. Konu, Nilüfer Kent Konseyi'nin düzenlediği "Uludağ'ın Biyolojik Çeşitliliği" başlıklı söyleşiyle yeniden gündeme geldi. Söyleşide konuşan Uludağ Üniversitesi Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Gönül Kaynak, bölgede, Uludağ'a özgü 33 endemik bitki türünün ve Türkiye'ye has 171 endemik bitki türünün var olduğunu hatırlatarak, "Bern Sözleşmesi endemik sınıflandırmasına göre Uludağ'daki 19 endemik tür tehlikede. Bölgede 5 bin kişilik oteller yerine doğaya zarar vermeyen küçük butik oteller yapılabilir" dedi.

Merzifon Yüzünü Rüzgâra Dönüyor

Amasya'nın Merzifon ilçesinde belediyenin kuracağı rüzgâr enerjisi santraliyle, belediyenin enerji ihtiyacının ilk yıl yüzde 55, ikinci yıldan itibaren ise tamamının karşılanması planlanıyor. Santral için ilçede Vatan mevkiinde çalışmalara başlandı bile. Çalışmalar hakkında bilgi veren Merzifon Belediye Başkanı Mehmet Kadri Aydın, 2 adet 500kw'lık rüzgâr enerjisi türbini kurulacağını ve projenin maliyetinin 2 milyon Euro'yu bulacağını açıkladı.

Karbon Salımında Yeni Bir Rekor Kırdık: %124

Türkiye, 2011 yılına ait seragazı emisyon verilerini içeren Ulusal Envanter Raporu'nu Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği sekreteriyasına sundu. Sonuçlar ise hiç iç açıcı değil. TÜİK verilerine göre Türkiye'nin küresel ısınmaya olan katkısı her geçen yıl artıyor. Üstelik bunu durdurmaya ya da azaltmaya yönelik politika değişiklikleri gündemde bile değil.

Envantere baktığımızda 2011 yılındaki toplam seragazı emisyonumuzun 422,4 milyon ton CO₂ ile 1990 yılına göre yüzde 124 arttığını görüyoruz. Bu artış kendi çapında bir rekor anlamına da geliyor. Aynı envantere 1990-2009 arasındaki artışın yüzde 96, 1990-2010 arasındaki artışın ise yüzde 113 olduğu görülüyor.

2011 yılı verilerinde CO₂ eşdeğeri olarak en büyük payı ise yüzde 71 ile enerji kaynaklı emisyonlar alıyor. Enerji kaynaklı emisyonlarda 1990-2011 karşılaştırması da tablonun vahametini ortaya koyuyor. Envantere göre enerji kaynaklı emisyonlarda bu dönem arasındaki artış yüzde 301'i bulmuş durumda. Tabii ki bu muazzam artışta kömür ve doğalgaz santralleri ile otomobillerin en büyük sorumlular olduğunu söyleyebiliriz. Envanterde ayrıca enerji kaynaklı emisyonları

sırasıyla, yüzde 13 ile endüstriyel işlemler, yüzde 9 ile atık ve yüzde 7 ile tarımsal faaliyetler olarak saptanmış. Yine aynı envantere göre 1990-2011 kıyaslamasında kişi başına düşen seragazı emisyonumuz kişi başına yıllık 3,2 tondan, 5,71 tona yükseldi. Ancak bütün bu verilere ve gelişmelere rağmen Türkiye iklim değişikliği konusunda, tarihsel sorumluluğu bulunmadığını belirterek, hâlâ seragazı azaltım hedefi belirlemiyor. Envanterin açıklanmasının ardından, en büyük tepki iklim değişikliği konusunda ortak kaygılarını ve çözüm önerilerini birlikte dile getirmek üzere Türkiye'deki sivil toplum kuruluşlarının bir araya gelerek kurdukları İklim Ağı'ndan geldi. İklim Ağı'nın açıklamasında iklim değişikliğinde tarihsel sorumluluğu en az olan "En Az Gelişmiş" 49 ülkenin bile seragazı azaltım kararı aldığını, Türkiye'nin "önce onlar harekete geçsin" dediği Çin ve Amerika Birleşik Devletleri'nin, iklim değişikliğiyle mücadele için ortak bir çalışma grubu kurdukları hatırlatıldı. Açıklamada, "Türkiye 'bekle ve gör' politikası ile yalnızca iklim değişikliğini hızlandırmakla kalmıyor; aynı zamanda küresel çözümün parçası olma fırsatını da kaçırıyor" ifadesine yer verildi.

INFINIT

Sınırsız form teknolojisi

by Vitra

Artık istediğiniz forma giren yepyeni bir teknoloji var.

Vitra'dan lavabolarında kusursuz incelik ve formlar yaratan, yeni, üstün, eşsiz malzeme teknolojisi: InfiniT.
Net çizgiler, ince kenarlar, keskin dönüşler ile sınır tanımayan form zenginliği artık mümkün. Vitra InfiniT, projelerinde gerçek teknoloji ve estetiğe yer vermek isteyen yenilikçi profesyoneller için.

- Son derece dayanıklı, çok uzun ömürlü
- Basit bir işlemle ömür boyu korunan parlaklık ve beyazlık
- Hiyen ve kolay temizlik

Danışma Hattı:
0800 211 70 00 - 0532 755 75 00

vitra.com.tr

[facebook.com/VitraTurkiye](https://www.facebook.com/VitraTurkiye)

twitter.com/VitraTurkiye #ininit

 Eczacıbaşı

Vitra

3. Köprünün Doğaya Maliyeti Hesaplandı

İstanbul'a yapılması planlanan 3. Köprü projesi kamuoyunda tartışılmaya devam ederken, proje hakkındaki ÇED raporu önemli değerlendirmelerde bulundu. Milliyet'in haberine göre raporda havalimanının yapılması halinde, 657 bin ağacın mecburen kesileceğine dikkat çekiliyor. Proje alanının yüzde 80'inin orman alanı olduğuna dikkat çekilen raporda, bölgedeki heyelan riskine ve derelerin tahrip olma tehlikesine de vurgu yapılıyor. İçerisinde iğne yapraklı, geniş yapraklı ve karışık ağaçların bulunduğu bu ormanların İstanbul'a yerleşim karakterini veren kuzey rejiminin önemli bir bileşeni olduğuna dikkat çekilen raporda, havalimanıyla bölgedeki 70 adet canlı yaşamı barındıran göl ve göletler, akar ve kuru dereler, tarım alanları ve mera alanlarının da ortadan kalkacağı belirtiliyor.

İlk Yerli Kule Tipi Güneş Santralimiz Hayırlı Olsun

TTGV ve TÜBİTAK'ın da destekleri ile Greenway enerji şirketinin Mersin/Toroslar'da kurduğu, Türkiye'nin ilk Kule Tipi Yoğunlaştırılmış Güneş Enerjisi Santrali faaliyete geçti. Bugüne kadar süren AR&GE çalışmaları, prototip geliştirme ve nihai tesis kurulumu 50 milyon dolarlık bir yatırıma mal olan Santral, 1500 evin enerji ihtiyacına eşdeğer olan 5 MW termal güç kapasitesine sahip. Güneş enerjisini elektriğe dönüştürmede en etkin yöntemlerden biri olan Kule Tipi Yoğunlaştırılmış Güneş Enerjisi Sistemi'nin Türkiye'deki ilk temsilcilerinden biri olan Greenway Mersin CSP, Türkiye'de ve dünyada pek çok ilki barındıran bir AR-GE tesisi olarak faaliyetlerine devam edeceğini duyurdu.

Plastik Torbayla Temizlik

Çöp torbası ve mutfak ürünleri sektörünün önemli isimlerinden bir olan **Koroplast**, Muğla'nın Dalyan Beldesi'nde yaşayan Hollandalı Maria ve Co Jonker çiftinin Ortaca

ilçesinde başlattığı kanal temizleme kampanyasına destek veriyor. Çiftin kanal temizleme kampanyasında ihtiyacı olan tüm jumbo boy çöp torbaları Koroplast tarafından tedarik

edilecek. Hollandalı çift bugüne kadar tüm yöre halkını seferber ederek üç ayda 210 adet büyük boy çöp torbası dolusu atık toplamayı başardı. Dalyan Kanalı'nda yaşayan balık ve

kaplumbağaların, kanala atılan atıklar sebebiyle yaşamlarını yitirmesini engellemek amacıyla başlatılan çalışmaya Koroplast, çiftin bir yıllık ihtiyacı olan çöp torbalarını bağışlayarak destek oldu.

Organik Pazara İlgisi Artıyor

Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nin Şişli Belediyesi işbirliğiyle 2006 yılında kurduğu, Türkiye organik pazarlarının öncüsü olan Şişli %100 Ekolojik Pazarı'nda satışlar giderek artıyor. Buğday Derneği'nin hazırladığı veri kayıt sisteminde yer alan Mart 2012 - Şubat 2013 arasındaki verilere göre, pazarda haftada 10-15 ton, yılda ise 600-625 ton organik taze sebze ve meyve İstanbul halkına ulaşıyor. Haftalık ortalama 1400 kilo satışla pazarda en çok satılan ürün domates. Domatesi sırasıyla muz, elma, portakal, mandalina ve patates izliyor. Bu ürünlerin haftalık satış miktarlarıysa 530 ila 830 kilo arasında değişiyor. Bu arada %100 Ekolojik Pazarlara bir yenisi de Seferihisar'da eklenecek. **Seferihisar Belediyesi** ile birlikte hayata geçirilecek %100 Ekolojik Pazar'ın 15 Haziran'da açılması planlanıyor.

Galiba Çizgili Sırtlan Gördüm!

Doğa Derneği ve Doğa Kültür Yaşam Derneği'nin **Şanlıurfa**'da yürüttüğü doğa koruma çalışmaları, ülkemizde pek bilinmeyen ve nesli tehlike altında bulunan önemli canlı türlerini gün yüzüne çıkarmaya devam ediyor. Bunlardan sonuncusu ise çizgili sırtlan oldu. Üzerinde siyaha yakın koyu renkli 6-10 cm eninde şeritler olan ve ensesinden beline kadar sert ve dik kıllardan oluşan bir yelesi bulunan çizgili sırtlanlar, kendi doğal yaşam alanlarında görüntülendi. Bölge halkı, köy muhtarlıkları, köy imamı ve köy okullarında verdiği eğitim çalışmalarıyla çizgili sırtlanlar hakkında bilgi vermeye başlayan dernek, bu türün yaşama ve yuvalama alanlarının koruma altına alınarak yasal statü kazanması için de çalışmalara başladı.

Dünyamıza saygı doğamızda var.

Çevreyle dost üretimin öncüsü olmaktan mutluyuz, gururluyuz.
Siz de enerji verimli ürünler kullanın, gelecek nesillere güzel bir dünya bırakın.

arcelik.com.tr
cevremizicin.com

 arçelik
Geleceği aşkla tasarlar

SEKTÖRÜNDE İLK KEZ
Üretimde Enerji Verimliliği
4 işletmeye "Platinum Certificate"
4 işletmeye "Gold Certificate".

Avrupa Birliği Çevre
Ödülünü.

ISO Büyük Ölçekli Kuruluş
Sürdürülebilir Çevre Dostu Ürün
2010 Birincilik Ödülü.

ISO Büyük Ölçekli Kuruluş
Inovatif Çevre Dostu Ürün
2011 Birincilik Ödülü.

Kim değişikliğiyle mücadele
ileşim platformu

Enerji verimli ürünlerin
piyasa dolaşımını süreci destekler.

Nükleer İhalesi Kime Kalacak?

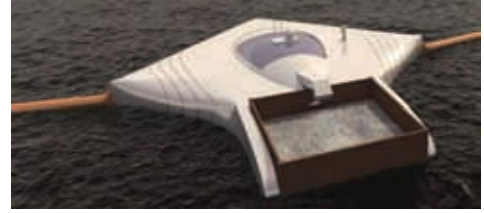
Japon Nikkei Gazetesi'nin haberine göre Sinop'a yapılması planlanan nükleer enerji santralini, Japon ve Fransız şirketleri yapacak. Gazetede yayımlanan habere göre ihaleyi Japon şirketi **Mitsubishi** ile Fransız enerji şirketi **Areva SA** kazandı. Haberde ayrıca Atmea 1 tipi orta ölçekli nükleer santral inşasının 2017'de başlayacağı, elektrik üretiminin 2023'te devreye girebileceği ve maliyetin 22 milyar dolar olacağı bilgileri de paylaşıldı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız ise, gazetede çıkan haberin işaret ettiği son noktada olmadıklarını açıkladı. Bakan Yıldız, görüşmelerin devam ettiğini ancak Güney Kore ile yapılan müzakerenin sona erdiğini söyledi. Sinop'ta kurulması düşünülen santral inşasına Japonya ve Fransa'nın yanı sıra Çin, Güney Kore ve Kanada da talip olmuştu.

Su Ayakizimiz Yolda

Unilever, OMO ve WWF Türkiye işbirliği ile Türkiye'nin Su Ayakizini çıkaracak yeni bir projeye başladıklarını açıkladı. Çalışmayla ilgili düzenlenen basın toplantısında konuşan Unilever Türkiye Yönetim Kurulu Üyesi ve Başkan Yardımcısı **Şükrü Dinçer**, sudaki ayakizini azaltmaya yönelik bilinçlendirme çalışmaları sayesinde çamaşır yıkamada ön yıkama oranının yüzde 44'ten yüzde 29'a gerilediğini, böylelikle iki Ömerli Barajı'nı dolduracak kadar su tasarrufu sağlandığı bilgisini verdi. Proje ile Türkiye bugüne kadar ulusal su ayakizini çıkaran İngiltere, İspanya, İsveç, Finlandiya ve Meksika gibi ülkelerin arasına katılarak, "su ayak izi" kavramını, su yönetimine entegre etme yolunda önemli verilere sahip olacak.

Bu Vatoz Okyanusu Temizleyecek

Dünyada her yıl yüz milyonlarca ton tüketilen plastik, okyanuslarda büyük bir kirliliğe neden olurken, 19 yaşındaki genç bir girişimci, temellerini attığı projeye okyanuslardaki milyonlarca ton plastik atığı temizlemeyi kafasına koymuş durumda. Ünlü teknoloji sitesi **Mashable.com**'un haberine göre, Hollanda'nın Delft Üniversitesi'nde uzay-havacılık mühendisliği öğrencisi olan 19 yaşındaki **Boyan Slat**, su üzerinde ilerleyerek milyonlarca küçük plastik parçayı toplayacak **Ocean Array** adlı bir cihaz geliştirdi.

Slat'ın vatoz balığı şeklinde geliştirdiği platform, güneş ışınları ve dalga hareketiyle enerji alacak ve plastiği sudan ayıştıracak. Genç girişimci Ocean Array ile okyanusların yüzeyinde bulunan yaklaşık 7 milyon ton plastiği temizlemek istiyor. Bu sayı, 1000 Eyfel Kulesi'nin ağırlığına eşit.

Çöpümüz Bitti! Ne Yapacağız Şimdi?

Geridönüşüm, güneş enerjisi ve daha birçok sürdürülebilir uygulamada tüm ülkelerin başını çeken İsveç, şu sıralar tuhaf bir sorunla karşı karşıya. Elektrik ve ısınma ihtiyaçlarının büyük kısmını atıklardan elde eden ülkede çöp bitmiş durumda. 250 binin üzerinde evin elektrik ve ısınma ihtiyacını çöplerin yakıt olarak kullanılmasından sağlayan İsveç hükümeti, ülkede üretilen çöpten daha büyük kapasiteli çöp dönüştürme tesisine sahip olduğu için, komşusu Norveç'ten çöp ithal etme kararı aldı. İsveç bundan böyle Norveç'ten yılda yaklaşık olarak 80 bin ton çöp satın alacak. İsveç'te şu anda çıkan atıkların sadece yüzde 4'ü geri dönüştürülemez durumda.

Geridönüşümlü USB

Son 10 yılda e-devlet, e-posta, ofis uygulamaları sayesinde küresel kâğıt sarfiyatında çok ciddi düşüş yaşandı ama bu ağaç katliamının durduğu anlamına gelmiyor. Bu alanda çalışma yapan **IntelliPaper**, çok farklı bir geridönüşüm teknolojisini hayata geçirerek binlerce e-atığın üretilmesini engelleyecek bir çözüme imza attı. Firma, silikon hafıza çipini kâğıt katmanlarıyla lamine edip üzerine iletken USB devrelerini basan düşük maliyetli, geridönüşüme uygun ve kişiselleştirilmiş bir USB bellek üretmeyi başardı. Bir zarf içinde binlerce fotoğraf ya da bir kartvizit içinde ayrıntılı firma tanıtımı yapmayı mümkün kılan IntelliPaper, ürünlerini resmi sitesinde farklı kullanıma uygun paketler halinde satışa sundu bile.

Cildinizin
güneşi
sevmesine
yardımcı
olan **kimya**
yaratıyoruz.

Çok güneşli günlerde bile cildinizi koruyabilmeniz ve onun sağlıklı kalmasını sağlayabilmeniz için doğru UV filtresi kombinasyonuna ihtiyacınız var. Tinosorb®, Uvinul® ve Z-COTE® ürünlerimizi içeren UV filtrelili güneş kremleri ve gündelik bakım ürünleri hem UVA hem de UVB spektrumunu kapsayan bir koruma sağlar. Zararlı UV ışınlarını emerek zararsız bir ışıya dönüştürür. Güneşli günlerin keyfini yaz boyunca sürebilirsiniz. Çünkü BASF'de biz kimya yaratıyoruz.

www.wecreatechemistry.com

 BASF

The Chemical Company

Amerika'ya Uçuşlar Sallantıda!

İngiltere'de yapılan yeni bir araştırma, iklim değişikliğinin bir başka ilginç sonuca daha neden olacağını ortaya koydu. Reading Üniversitesi'nin **Nature Climate Change** dergisinde yayınlanan araştırması çerçevesinde, bugünkü iklim değişiklikleri aynı şekilde devam ettiği takdirde, 2050'li yıllara doğru Kuzey Atlantik bölgesinde hava akımları ve fırtınalar yüzde 10 ila yüzde 40 arasında artacak. Bu da günde ortalama 600 uçağın geçiş yaptığı Atlantik koridorunda türbülans ve sarsıntıların yüzde 40 ila yüzde 170 oranında artmasına yol açacak. Araştırmayı gerçekleştiren ekibin başında bulunan Dr. Paul Williams, türbülansın artmasının Amerika kıtasına olan uçak yolculuklarının konforunun bozulmasına ve türbülanslı rotalardan uzak durma çabaları nedeniyle yakıt tüketiminin ve buna bağlı olarak maliyetlerin büyük ölçüde artmasına yol açacağını bildirdi.

Bu Beton Çevreden "A" Aldı

Türkiye çimento sektörünün lideri Akçansa, geçen ayın sonunda 36.'sı düzenlenen Uluslararası Yapı Fuarı'nda, düşük karbon emisyonu ve çevresel etkilere karşı dayanıklılığıyla öne çıkan yeni ürünü A+Beton'u ilk kez tanıttı. Firma fuarda farklı bir uygulamaya giderek, geleneksel beton ile A+Beton'un karbon ayak izinin karşılaştırılması için **iPhone** ve **iPad uygulamaları** kullandı. Uygulama sayesinde Akçansa standını ziyaret edenler A+Beton'un karbon ayak izini anında görüntüleyebildi.

Adı Minik, TEMA'sı Büyük

İstanbul'da bir yılda okul öncesi ve ilköğretim çağındaki 25 bin çocuğu doğayla buluşturacak Minik TEMA İstanbul Projesi start aldı. Sürdürülebilir bir geleceğin temellerinin ancak erken çocukluk döneminden itibaren verilecek doğa eğitimiyle atılacağından yola çıkan proje kapsamında, 500 okulda

yaklaşık 1000 sınıfta çocukların doğayla bire bir bağ kurmaları ve bu bağı güçlendirmeleri hedefleniyor. Projenin finansmanı, **İstanbul Kalkınma Ajansı'nın** desteğiyle sağlanıyor.

Rüzgâr Enerjimiz Büyüyor

Türkiye, rüzgâr enerji santrallerine inşa halindeki 23 santrali daha ekleyerek, bu alandaki kurulu gücünü artıracak. **Türkiye Rüzgâr Enerjisi Birliği Raporu'**na göre, Türkiye'de halen işletmede 61 rüzgâr enerji santrali bulunurken, bu santrallerin kurulu gücü 2 bin 312 mw'ı buluyor. Halihazırda 12 şehirde 23 rüzgâr enerji santralının yapımı ise devam ediyor. 5'i İzmir'de, 4'ü Balıkesir'de, 3'ü Hatay'da kurulacak bu santrallerin faaliyete geçmesiyle mevcut kurulu güce 604,15 megavatlık ilave yapılmış olacak

Her Yönüyle Yenilenebilir Enerji

Eurosolar Türkiye'nin yenilenebilir enerjilere dönüşümün tartışıldığı bir platform yaratmak amacıyla düzenlediği 3. Uluslararası Yenilenebilir Enerji Konferansı **IRENEC 2013**, 27-29 Haziran tarihleri arasında gerçekleşecek. İstanbul'da Maltepe Belediyesi Türkan Saylan Kültür Merkezi'nin ev sahipliğinde yapılacak konferansta, yenilenebilir enerjinin ekonomi politikasından verimliliğine kadar hemen her yanı masaya yatırılacak. Konferans hakkında ayrıntılı bilgi için: <http://www.ire nec2013.com/giris.php>

EĞİTİMDE

1. SINIF

BASARI

Eğitime 1. sınıf bir başlangıç için Doğa Koleji'nde ilkokul 1. sınıf kayıtları başladı.

Gelin, çocuğunuzun geleceği için Őimdiden büyük bir adım atın.
Doğa'lı olmanın ayrıcalıklarını erken kayıt avantajlarıyla yaşayın!

Bir Doğa Nesli YetiŐiyor

Ulusal Sertifikasyona Yeşil Işık

İnşaat Müteahhitleri Konfederasyonu (İMKON) Genel Başkan Yardımcısı ve Türkiye Genç İşadamları Derneği (TÜGİAD) Ankara Başkanı Barış Aydın'ın, "yerli yeşil bina" sertifikası konusunda TSE'ye yaptığı çağrı kısa sürede karşılık buldu. TSE Genel Sekreter Teknik Yardımcısı Coşkun Şentürk ve TSE Ürün Belgelendirme Merkezi Başkanı Doğan Yazar, Barış Aydın'ı ziyaret ederek, bugüne kadar inşaat firmalarının ciddi meblağlar ödeyerek yurt dışındaki kuruluşlardan aldığı yeşil bina sertifikasını, ulusal koşullara uygun standartlar belirleyerek vermeye hazır olduklarını açıkladı.

Acer'dan Sosyal Sorumluluk Forumu

Bilişim sektörünün dünyaca ünlü firmalarından Acer, geçtiğimiz günlerde Tayvan'ın başkenti Taipei'de 5. Kurumsal Sosyal Sorumluluk Forumu'nu düzenledi. Karbon Saydamlık Projesi (CDP), Elektronik Endüstri Vatandaşlık Koalisyonu (EICC), Yeşil Elektronik Konseyi (GEC), Greenpeace ve RobecoSAM'in katılımıyla düzenlenen forumda, karbon emisyon azaltımı, yeşil ürün yenilikçiliği ve geliştirme, tedarik zinciri yönetimi ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk şeffaflığı gibi konulara değinildi. Forumda konuşan Acer'in Kurumsal Başkanı Jim Wong, Acer'in 2020'ye kadar yüzde 60 seragazı azaltma hedefi koyduğunu açıkladı.

İstanbul'un Karbon Ayakizi Çıktı

İstanbul'un yıllık emisyonunun 43,8 milyon ton CO₂ olduğu açıklandı. İstanbul'un karbon ayakizini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen "İstanbul Metropolitan Alanı Karbon Ayakizi Hesaplama Projesi" kapsamında elde edilen sonuçlar Büyükşehir Belediyesi'nin Zeytinburnu Tesisleri'nde düzenlenen bir toplantıyla açıklandı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı Çevre Koruma Müdürlüğü'nün başkanlığında, **GTE Carbon, Environmental Resources Management ve İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü'nden Doç. Dr. Alper Ünal**'ın katılımları ve İngiltere Büyükelçiliği Refah Fonu'nun finansal

desteğiyle hazırlanan çalışmaya göre, İstanbul'un yıllık ürettiği emisyon 43.8 milyon ton CO₂ oldu. Sabit tesisler ve araçlar bu emisyonun yüzde 90'ını oluştururken, atıkların payı yüzde 5, endüstriyel proseslerin ise yüzde 3 seviyesinde kaldığı bildirildi. Konutlar bütün emisyonun yüzde 35'ini üretirken, endüstriyel üretim yüzde 15, kara ulaşımı ise yüzde 23 seviyesinde gerçekleşti. Enerjiyle ilgili verilere bakıldığında ise, doğalgazın katkısı yüzde 17, elektriğin katkısı yüzde 32 civarında gerçekleşti. Ulaştırmanın yüzde 30'luk katkısında da, yüzde 75 karayolu, yüzde 16 ise denizyolu kaynakları görülüyor. Rapora göre kişi başı emisyon ise yılda 3,31 ton oldu.

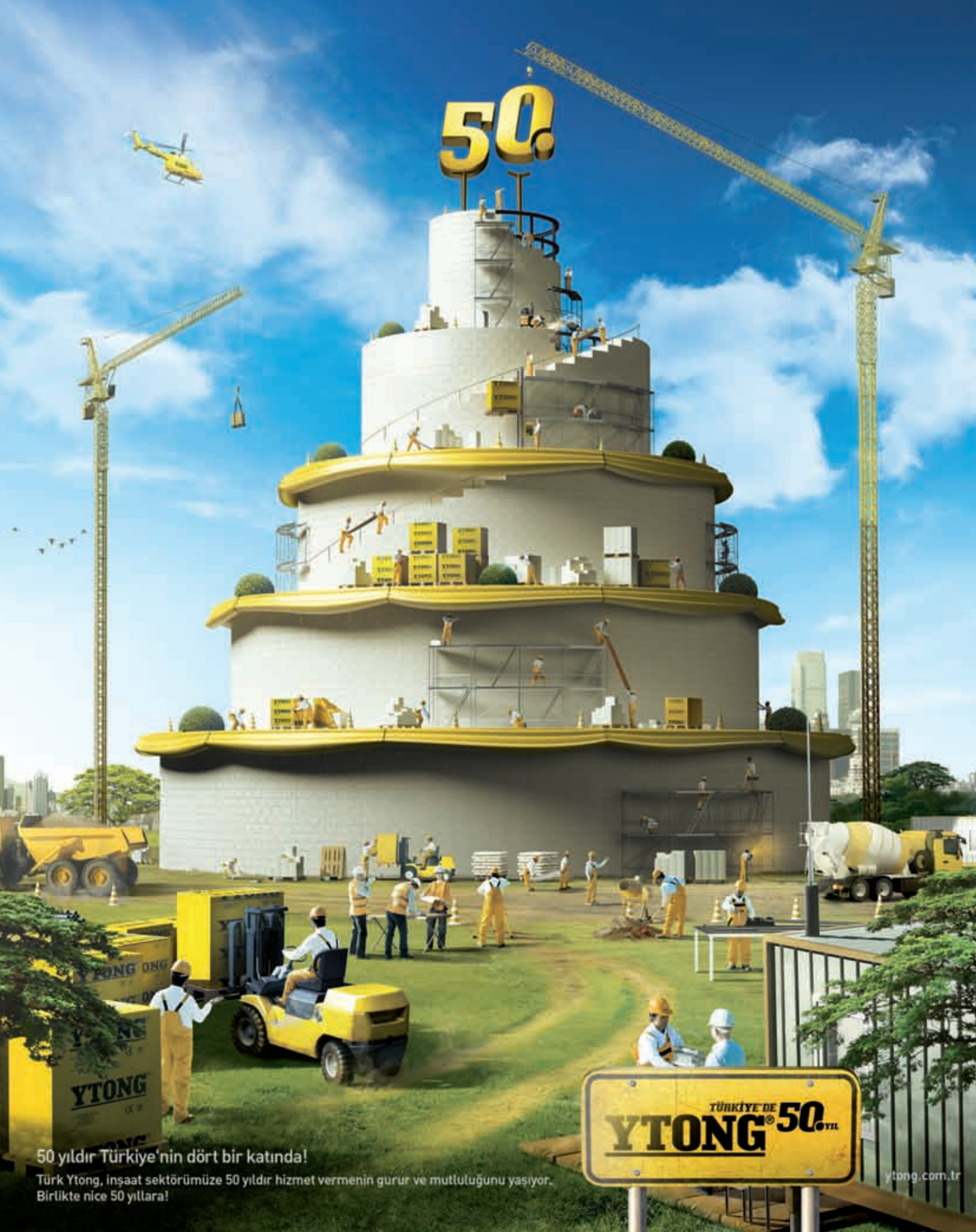
Baymak Bayilerinin Enerjisi Güneşten

Isıtma soğutma sektörünün lider firmalarından Baymak, Türkiye'de bir ilke daha imza atıyor. Firmanın bayileri kendi elektrik ihtiyaçlarını fotovoltaik güneş pilleriyle karşılamaya başladı. Uygulamaya Balıkesir Edremit Bayisi Mertaş'tan başlayan Baymak burada 2,5 kw'lık sistem kurulumu gerçekleştirdi. Tüm Türkiye'deki bayilerinin öncelikle kendi elektriğini üretmesini hedefleyen Baymak, güneş pillerini 1 kw'tan 20 kw'a kadar paket sistemler halinde sunuyor. Bayilere kurulan sistemler sayesinde Baymak bayileri, güneş pillerinin işleyişini, üretilen enerji miktarını ve sağlanan tasarrufu tüketiciye yerinde gösterme fırsatı da buluyor.

Türkiye'nin Ormanları Artıyor

Ekonomik ve İşbirliği Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından hazırlanan, "OECD Çevresel Performans İncelemeleri: Türkiye" başlıklı raporda, "Türkiye'de orman ve diğer ormanlık alanların yüzölçümünün, ülke topraklarının yüzde 27,2'sine ulaştığı" açıklandı. Raporda, Çevre ve Orman Bakanlığı'nca bu yıl Ocak ayında başlatılan Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberliği çerçevesinde Türkiye genelinde 211 milyon fidanın toprakla buluşturulduğu ifade edildi. Raporda ayrıca BM Çevre Programı'nın her yıl dünyada en az 1 milyar ağaç dikimi amacına yaklaştığı da kaydedildi.

50

TÜRKİYE'DE 50 YIL
YTONG

50 yıldır Türkiye'nin dört bir katında!

Türk Ytong, inşaat sektörümüze 50 yıldır hizmet vermenin gurur ve mutluluğunu yaşıyor. Birlikte nice 50 yıllara!

ytong.com.tr

Deniz Kaplumbağalarına Turkuazoo'dan Destek

Deniz kaplumbağaları, dev yapıları ve inanılmaz yaşam serüvenleriyle gezegenin en nadide canlıları ama başları ne yazık ki büyük dertte. Yumurtlama alanları olan plajların istilasına bir de balıkçıların ağlarına takılma tehlikesi ekleniyor. Geçtiğimiz günlerde, balıkçıların sopalarıyla yaralanan iki deniz kaplumbağasının, İstanbul Turkuazoo'daki Deniz Kaplumbağaları Tanıtım ve Rehabilitasyon Merkezi'nde nekahat dönemini geçirdiklerini öğrendik. Deniz kaplumbağaları üzerine çok önemli çalışmalar yürüten Mersin Üniversitesi, Deniz Kaplumbağaları Araştırma ve Uygulama Merkezi öğretim üyesi Prof. Dr. Serap Ergene de oradaydı ve sorularımızı yanıtladı.

 Balkan TALU

 Volkan MERT

Bayrampaşa Forum Alışveriş Merkezi'nde bulunan Turkuazoo bir süredir iki kaplumbağayı konuk ediyor. Kaplumbağalardan biri yeşil deniz kaplumbağası (*Chelonia mydas*), öbürü de bizim adını daha çok duyduğumuz *Caretta caretta*'lar. Her iki kaplumbağa da kafa travmasından muzdarip. Neden dersenez, kaplumbağa dostlarımızla balıkçı kardeşlerimizin kıyılarda karşılaşmaları pek mutlu sonla bitmiyor. **Mersin Üniversitesi** bünyesinde faaliyet gösteren **Deniz Kaplumbağaları Araştırma ve Uygulama Merkezi**'nde öğretim üyesi olan Prof. Dr. Serap Ergene bu hafif hasmane karşılaşmayı şöyle açıklıyor. "Balıkçılar kendi ağlarını kaplumbağalardan kurtarmak için kafalarına vuruyorlar. Bayılsın, ağdan kurtarayım diye düşünüyor. Biraz da korkuyor. Tekne de çok büyük değil. Teknenin içine almak, ona yer ayırmak istemiyor. Ağı kesmek zorunda kaldığı için hafiften bir düşmanlık da besliyor."

Sonuç, **Caretta caretta** kaplumbağası başından yaralanıyor. Epey büyük bir kafa travması var. **Yeşil deniz kaplumbağası** da suya batamama problemi yaşıyor. Neden mi? Deniz kaplumbağaları normalde 50 metre derinlikte yaşıyorlar fakat kafalarına darbe alıp travma yaşayınca, tıpkı bizim orta kulak iltihabı olunca denge problemi yaşamamız gibi, onlar da birdenbire iki metre derinliğe bile batamıyorlar. Bunun sonuçları da ölümcül olabiliyor elbette. Söz konusu olan canlımın soyu da tükenme tehlikesi altında olunca durum hassaslaşıyor. Serap Ergene'nin ekibi altı ay önce ilk müdahaleleri Mersin'de yapıp tedavi sürecine başlamış. Nekahat dönemini ise **Turkuazoo** bünyesinde kurulmuş olan **Deniz Kaplumbağaları Tanıtım ve Rehabilitasyon Merkezi**'nde geçiriyorlar. Mersin Üniversitesi Deniz Kaplumbağaları Araştırma ve Uygulama Mer-

“Deniz kaplumbağaları normalde 50 metre derinlikte yaşıyorlar fakat kafalarına darbe alıp travma yaşayınca, nasıl biz orta kulak iltihabı olunca denge problemi yaşıyorsak, onlar da birdenbire iki metre derinliğe bile batamıyorlar”

kezi öğretim üyesi Profesör Serap Ergene'yi Turkuazoo'daki merkezde yakaladık ve bu nadide varlıkların bugünü ve geleceği üzerine ufak bir söyleşi gerçekleştirdik.

Deniz Kaplumbağaları Araştırma ve Uygulama Merkezi hakkında bilgi verebilir misiniz?

Biz 12-13 senedir deniz kaplumbağaları üzerine çalışıyoruz. Bu konuda ayrı bir merkez kurulması fikri ise rektörümüz **Prof. Dr Süha Aydın**'ın teşvikleriyle beş sene önce gerçekleşti. Bu merkezin üç temel amacı var. İlki, bilimsel araştırma, ikincisi ilköğretimden üniversiteye kadar ulaşan genel kitleye yönelik eğitim. Son hedef ise rehabilitasyon, yani iyileştirme. Burada önemli olan şey neden rehabilitasyona ihtiyaç duyul-

duğu. Doğada en fazla zarar gören, hırpalanan canlılardan biri deniz kaplumbağaları. Özellikle üremek için kumsala çıktıklarında sorunlar başlıyor. Yumurtalarını bırakmak için kıyıya yaklaştıklarında balıkçı ağlarına takılıyorlar. Balıkçılar deniz kaplumbağalarına zarar veriyorlar. Özellikle Mersin'de böyle bir merkezin varlığı çok önemli, çünkü Mersin'de beş farklı üreme alanı var. **Anamur, Göksu Deltası, Kazanlı, Alata ve Davultepe.** Saydığım yerlerin içinde Alata ve Davultepe'yi literatüre biz kazandırdık. Son beş yıllık süreçte altı deniz kaplumbağasını yaşama döndürmüş durumdayız. Turkuazoo'da nekahat döneminde olanlarıyla beraber sekiz kaplumbağayı hedeflemiş durumdayız. Bu noktada zaten çok az sayıda kalmış

bir türden bahsediyoruz. Yetişkin bir kaplumbağa bir seferde 100-150 yumurta bırakıyor ancak 1000 yumurtadan sadece üç tanesi erginliğe erişebiliyor.

Alata ve Davultepe hakkında biraz bilgi verebilir misiniz? Buralar daha önce çok bilinmeyen üreme alanları galiba...

Alata üzerinde biz 2000 yılından beri çalışıyoruz. 2005'te de resmi üreme alanı olarak kabul ettirdik. Davultepe sahilinde de beş sene çalıştık. Biz bu şekilde bütün kumsalları yürüyerek geziyoruz. İzlerin sayılarına bakıyoruz. Yumurta bırakılmış mı, yuva var mı, yok mu? Hep-sini tespit ediyoruz. Mesela bir kumsala 100 yuva yapılıyorsa, bu önemli bir kumsaldır, çünkü bu yaklaşık bin yumurta anlamına gelir. Bin yumurtadan da yaklaşık üç tane anaç çıkacak demektir. Davultepe'de ilk araştırmalara başladığımızda, insanlar buralara deniz kaplumbağalarının çıktığını söylüyorlardı. Arada biz de görüyorduk ama sadece üç beş tane... Üç beş tane kaplumbağa için bir yer üreme alanı olarak kabul ettirilemez elbette. Bu yüzden biz de bölgeyi gözlem altına aldık. Bulduğumuz yuva sayısı 100'ü bulunca da, bunu bir yayın haline getirdik ve bilimsel çalışma olarak **Orman ve Su İşleri Bakanlığı**'na sunduk. Onlar da kabul etti. Daha önce bu yerler bilinmiyordu, çünkü bu konudaki çalışmalar çok eskiye dayanmıyor. Deniz kaplumbağalarının Türkiye'deki üreme alanları ilk defa **R.R Hathaway** isimli bir araştırmacı tarafından 1972 yılında keşfedilmiş. Türkiyeli araştırmacılar ilk defa 1980'li yıllarda ortaya çıkıyor. 1990'lı yıllarda bilim insanları ve STK'lar deniz kaplumbağaları için ciddi emek vermeye başlıyorlar ama Doğu Akdeniz sanki biraz es geçilmiş. Özellikle Anamur geçmişte çok iyi bilinmiyordu. Ben oradaki potansiyelin farkına vararak bir

HiPP

Yaşamdaki en değerli varlık için.

Bebeğinizin anne sütünden sonra alacağı İlk Süt HiPP olsun

- ✓ Prebiyotik® ve Probiyotik® ilaveli
- ✓ Değerli Omega-3 ilaveli

İlk ve tek ORGANİK devam formülü

Anne sütünden daha doğal bir şey yoktur ve bu yüzden bebeğiniz için doğumdan itibaren en iyisi o'dur. HiPP doğadan ilham alarak organik hammaddeler ile birlikte Prebiyotik® ve Probiyotik® lifler içeren ilk devam formülünü geliştirdi. Emzirme ve hatta daha sonraki dönemlerde de bebeğinizin sağlıklı gelişimini sürdürülebilmesi için en iyisini yapabilmek adına ürünlerimiz için her zaman doğayı model aldık.

Sahsen garanti ederim.

Claus Hipp

www.hipp.com.tr

doktora tezi hazırlattım. Bize ilk ifade edilen yuva sayısı 100-150 iken, biz ilk yıl 650, ikinci yıl 965 yuva bulduk orada. Son olarak bu konuda çalışan bilim insanı sayısı çok az. Şu an Türkiye’de 22 üreme kumsalı var. Beş tanesine benim ekibim bakıyor.

Balıkçılar yüzünden kaplumbağalar nasıl sorunlar yaşıyorlar?

Deniz kaplumbağalarının genel olarak tüm zamanı denizde geçer. Nisan ortasında ise üreme zamanları geldiğinde 50 metre derinlikten kıyıya, 20 metrelere yaklaşır. Buralar küçük ölçekli balıkçıların ağ attığı yerler. Özellikle parakete atıyorlar. Bize ölü gelen 98 kaplumbağadan 14’ünde parakete iğnesi çıktı. Kaplumbağalar toplam 14 günde yumurtayı bırakmak zorundalar. Dolayısıyla kıyıya çıkanlar genellikle dişiler oluyor. Bu yüzden balıkçılara da eğitim vermeye çalışıyoruz. Yumurtaları bırakmak için kumsala çıkmayı başardığında, bu sefer de vahşi köpekler saldırabiliyor.

Siz üniversite olarak çalışıyorsunuz. Kamudan size Orman ve Su İşleri Bakanlığı, özel sektörde ise Turkuazoo destek veriyor. Sivil toplum ayağı var mı çalışmanın?

Sivil toplum ayağında WWF ile işbirliği yapıyoruz. WWF ile yıllık toplantılar yapıp koordinasyonu sağlıyoruz. Türkiye’deki ilk çalışmalarda

çok etkin rol oynamışlardı. Hâlâ da bu konuda çok başarılıdır. Dolayısıyla WWF en önemli ortaklarımız arasında yer alıyor.

Turkuazoo nasıl bir destek veriyor?

Altı aylık bakım süreci tamamlandı, şimdi nekahat döneminde ve iki aydır Turkuazoo havuzunda. Muhtemelen burada bir dört ay daha kalması gerekecek. Turkuazoo’nun bir güzel hizmeti daha var. Rehabilitasyon süreci sonunda, batma sorunu yaşayan kaplumbağanın bu sorunu çözüldü mü anlamamız gerekiyor. Onu da buradaki derin havuza bırakarak anlamamız mümkün olacak. ○

Deniz Kaplumbağaları Nasıl Korunur?

- ❁ Denizlere pet şişe, poşet atılmamalı. Kaplumbağalar, plastik çöpleri denizanası zannedince onları yutup boşuluyorlar.
- ❁ Yuva alanlarına şezlong ve şemsiye koyulmamalı.
- ❁ Plajlarda turistler kendilerini kuma gömmemeli.
- ❁ Yumurtadan çıkmış yavruları denize götürmemeliyiz. Bu şekilde biz kaplumbağalara iyilik yapmış olmuyoruz. O yolu kendilerinin katetmesi gerekiyor
- ❁ Kumsallarda özellikle geceleri ateş yakılmamalı, ışık kirliliği yaratılmamalı.

Ders: Sürdürülebilirlik

Not: Vasat

Her şey açık seçik ortada. Hollanda merkezli Sürdürülebilir Toplum Vakfı STV (Sustainable Society Foundation) 151 farklı ülkeyi kapsayan bir Sürdürülebilir Toplum İndeksi yayınladı. 21 ayrı kritere göre belirlenen İndeks'e göre, küresel olarak durumumuz epey vasat. Dünya ortalamasına baktığımızda en düşük puanların yenilenebilir enerji kullanımı ve organik tarım başlıkları altında alındığı görülüyor. İndekste toplamda 80. sırada yer alan Türkiye ise 2010 yılına kıyasla ekonomik refah başlığında hızla yükselirken, çevresel refah başlığında alt sıralara düşmeye devam ediyor...

— Balkan TALU

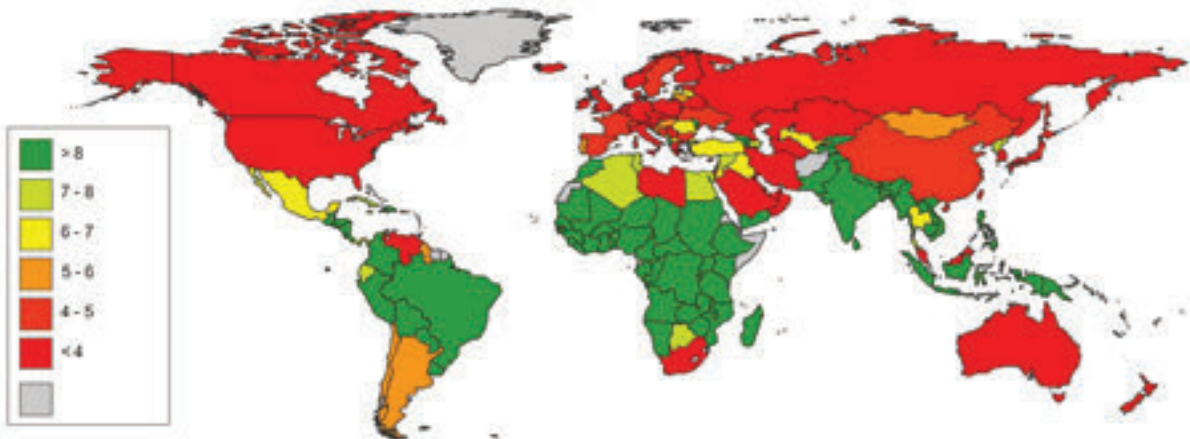
Gün geçmiyor ki, dünyanın bir köşesinde kurulmuş bir araştırma kuruluşunun veya STK'nın sürdürülebilirlikle ilgili bir çalışmasına rastlamayalım. Belli ki, yerkürenin vicdan sahibi düşünce insanları, gezegendeki canlı hayatını tehdit eden unsurları ele almanın sonsuz yararını çoktan kavramış. Bunlardan birini de yakın zamanda fark ettik. Hollanda merkezli **Sürdürülebilir Toplum Vakfı - STV (Sustainable Society Foundation)**, 2006 yılından beri sürdürülebilir kalkınma yoluna giren ülkelere destek olmak amacıyla kurulmuş. Kuruluşun temel çalışmalarından biri ise her iki yılda bir **Sürdürülebilir Toplum İndeksi (STİ)** yayınlamak. Nitekim ilk STİ 2008 yılında yayımlanmış. Son yayımlanan İndeks 151 farklı ülkeyi kapsıyor ve bölge bazlı projeksiyonlar da yapılabiliyor. Bu yüzden fırından taze taze çıkmış olan 2012 indeksinin değeri daha da artıyor. (indekse <http://www.ssfindex.com/> adresinde ayrıntılı bir şekilde göz atabilirsiniz.) STV, sürdürülebilir kalkınma için üç ana refah kriteri belirlemiş. İnsani refah, çevresel refah ve ekonomik refah olarak belirlenen başlıkları kapsayan sekiz farklı kategori tanımlanmış. Bu

SÜRDÜRÜLEBİLİR TOPLUM İNDEKSİ ÜLKELER SIRALAMASI

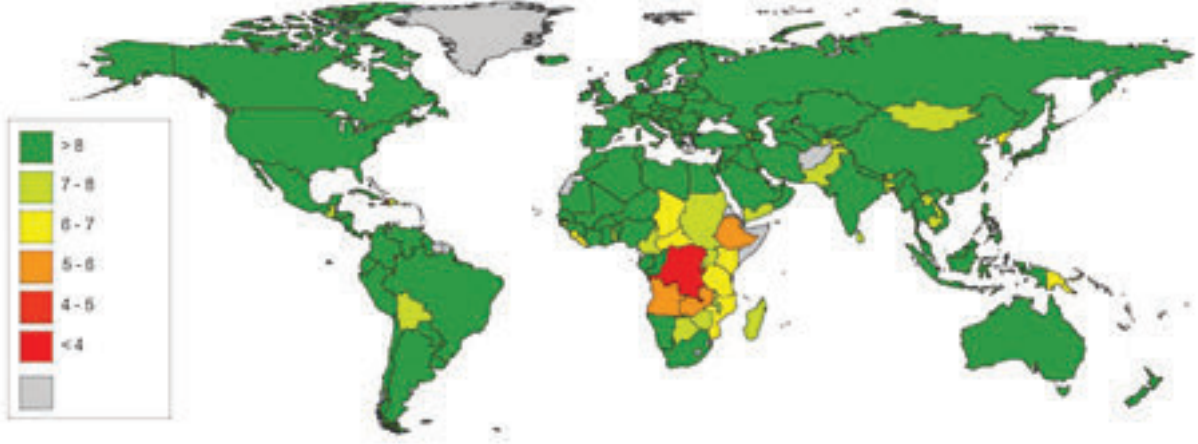
	2006	2008	2010	2012
İsviçre	1	1	1	1
İsveç	2	2	2	2
Avusturya	3	3	3	3
Letonya	4	4	7	4
Norveç	5	5	4	5
Türkiye	91	98	105	80
Umman	145	147	147	147
Katar	141	146	148	148
Türkmenistan	150	149	149	149
Irak	149	150	150	150
Yemen	151	151	151	151

SERAGAZI HARİTASI

YETERLİ GIDA HARİTASI

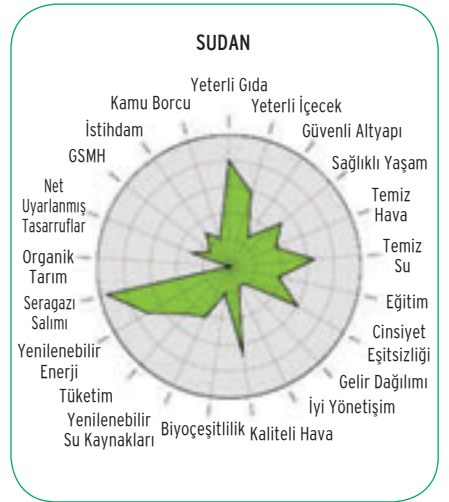
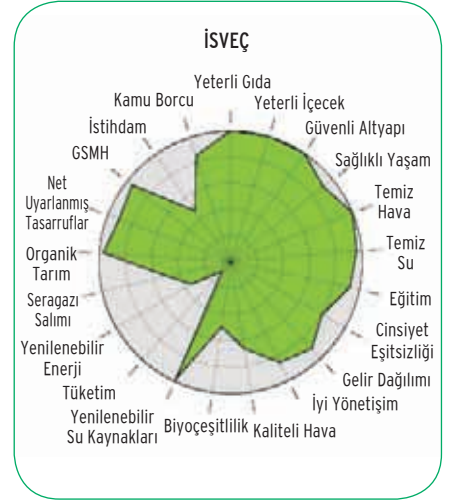
2012 İndeksi'nde küresel sonuçlara baktığımız zaman, dünyanın durumunun sürdürülebilirlikten epey uzak olduğunu açık bir biçimde görebiliyoruz.

kategorilerin altında da 21 farklı kriter kullanılmış. 151 ülkenin, bütün bu başlık ve kriterler altında incelenmesinden hiç de şaşırtıcı olmayan vasat bir sonuç çıkmış. STV'nin araştırmasında dünyanın sürdürülebilir kalkınma notu **10 üzerinden sadece 4.74**.

Peki, Sürdürülebilir Toplum İndeksi hazırlanırken hangi kriterlere bakılmış? Kriterler arasında “yeterli gıda” ve “yeterli su” başta yer alıyor. Bu kriterlerin dışında, **yeterli altyapı, sağlıklı bir hayat, temiz hava, temiz su, eğitim, cinsiyet eşitliği, gelir dağılımı, iyi yönetim, hava kalitesi, biyoçeşitlilik, yenilenebilir su kaynakları, tüketim, yenilenebilir enerji, seragazi, organik tarım, Net Uyarlanmış Tasarruflar (Genuine Savings), gayrisafi milli hasıla, istihdam ve kamu borcu** ise diğer kriter başlıklarını oluşturuyor. 2012 İndeksi'nde küresel sonuçlara baktığımız zaman, dünyanın duru-

munun sürdürülebilirlikten epey uzak olduğunu açık bir biçimde görebiliyoruz. Örneğin dünyanın ortalama içme suyu puanı 10 üzerinden 8.88, gıda yeterliliği puanı ise 8.80 olarak gözüküyor. Ancak bu yüksek puanlar, açlık çeken ve temiz su kaynaklarına ulaşamayan nüfus sayısının yüz milyonları bulduğu gerçeğini değiştirmiyor. İndeks'in dahil olduğu kategoriler arasında en yüksek performans puanı temel ihtiyaçların karşılanması başlığına ait. Yenilenebilir su kaynakları göstergesinden iyi puanlar elde edildiği için, performans puanları konusunda ikinciliğe **doğal kaynaklar kategorisi** yükseliyor. Doğal kaynaklar puanının yüksek olması iyi bir haber olabilirdi belki. Tabii eğer dünya genelindeki su kaynakları dağılımı eşit olsaydı...

Dünya Sınıfta Kaldı

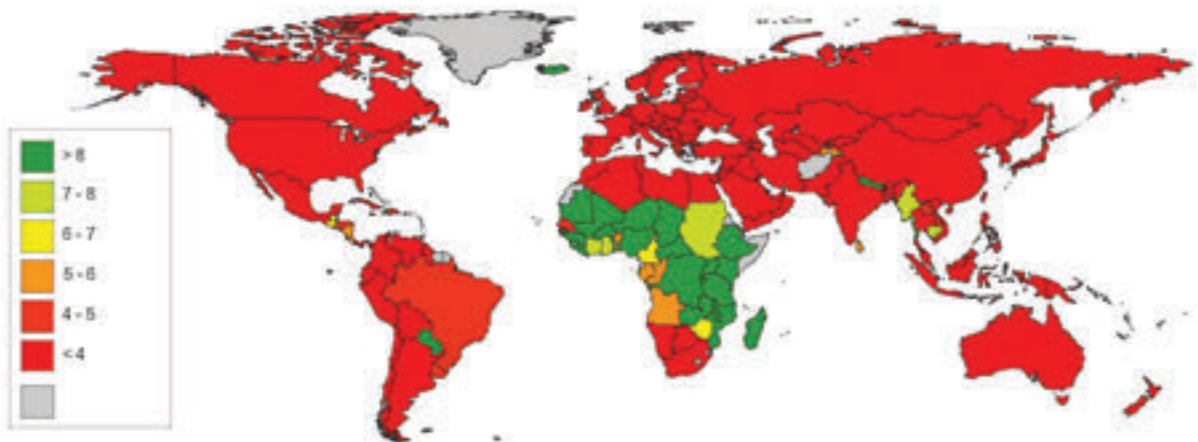
Sürdürülebilir Toplum İndeksi'nde bölgesel sonuçlar da önemli veriler ortaya koyuyor. Sonuçlara baktığımızda insani refahın gelişmişliği açısından Avrupa ve Kuzey Amerika'nın üstünlüğü şaşırtmıyor. Yıllar içinde insani refah konusunda en fazla gelişme kaydeden bölge ise Doğu ve Merkez Asya olarak görülüyor. Bölgesel refah gelişimi konusunda en enteresan sonuçlardan biri ise çevresel refah başlığında çıkıyor. Zira bu konuda en başarılı bölge olarak **Doğu Afrika** gözüküyor. Bu konuda başı çeken ülke ise **Etiyopya** olmuş. Etiyopya'yı da sırasıyla, Gine-Bissau Cumhuriyeti ve Fildişi Sahili takip ediyor. Bölgeler bazında çevresel gelişmede başı Güney Avrupa ve Kuzey Avrupa çekerken, Güney ve Doğu Asya önceki yıllara göre gelişme değil tam tersine gerileme kaydettiği gözleniyor. Yine bir başka kriter olan **yeterli gıda** başlığında birinciliği bölgesel bazda Kuzey Amerika ve Avrupa kıtasının tamamı elinde tutuyor. Yeterli gıda başlığında Orta Afrika ise dünyanın en düşük puanlı bölgesi olmaya devam ediyor. Yeterli gıdadaki manzara, hemen hemen aynı şekilde yeterli su başlığın-

151 ülke göz önüne alındığında, sürdürülebilirlik deyince akla ilk gelen başlıklardan olan yenilenebilir enerji ve organik tarım başlıkları, kriterler arasında en düşük puanları almış.

da da görülüyor. Özellikle Orta, Doğu ve Batı Afrika bu konudaki en sıkıntılı bölgeler olarak göze çarpıyor. İndekse göre, Afrika'nın kuzey ve güney bölgeleri hariç hemen tamamı en düşük puanı yeterli altyapı başlığında alıyor. Keza sağlık kriterinde de dünyadaki bölgesel dağılım tıpkı su, gıda ve altyapıdakiyle benzer seyrediyor. Ancak iş **temiz hava** kriterine geldiğinde manzara biraz da olsa değişiyor. Bu kriterde 10 üzerinden 1,5 puan alan Güney Asya'da durumun vahameti bir kez daha gözler önüne serilmiş oluyor. İndeks'in dahil olduğu kategoriler arasında en yüksek performans puanı temel ihtiyaçların karşılanması başlığına ait. **Yenilenebilir su kaynakları** göstergesinden iyi puanlar elde edildiği için, performans puanları konusunda ikinciliğe **doğal kaynaklar kategorisi** yükseliyor. Doğal kaynaklar puanının yüksek olması iyi bir haber olabilirdi belki. Tabii eğer dünya genelindeki su kaynakları dağılımı eşit olsaydı... Yine indeksin temiz su kriterinde Avrupa birinciliği taşıırken, en kötü durumda olan bölge olarak Orta Asya görülüyor. Temiz suya ulaşım da en çok sıkıntı yaşayan bölgelerde

YENİLENEBİLİR ENERJİ HARİTASI

“Soyaklıyız duyarlıyız.”

Yönetim kurulumuzdan mimarlarımıza, planlamacılarımızdan mühendislerimize, teknik ekiplerimizden idari ekiplerimize bütün şirketlerimizdeki bütün Soyaklılar, ‘insana duyarlı olmak, dünyanın geleceğine duyarlı olmaktır’ ilkesine tam bağlı olarak çalışırız.

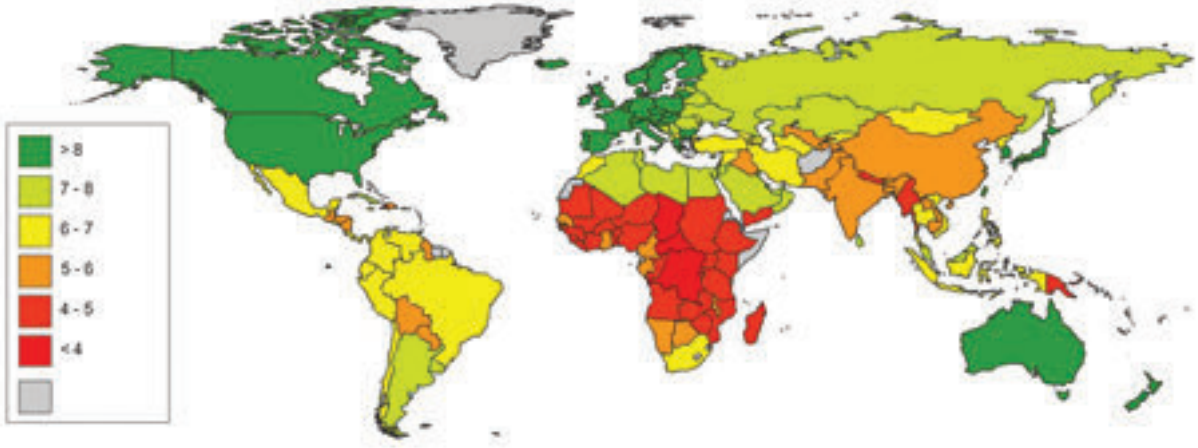
Su tasarrufu konusunda örnek bir çalışma olan “Geleceğe Bir Damla Sakla” projemizle, gençleri çevreye duyarlı olmaya ve spora yönlendiren, “Bugün Aslında Yarındır” projemizle, holding binamızın yeşil dönüşümüyle, karbon ayak izi ölçümü konusundaki çalışmalarımızla gurur duyarız.

Soyaklıyız duyarlıyız.

Ne mutlu bize.

İNSANİ REFAH HARİTASI

İndeksin temiz su kriterinde Avrupa birinciliği taşırken, en kötü durumda olan bölge olarak Orta Asya görülüyor. Temiz suya ulaşımında en çok sıkıntı yaşayan bölgelerde Orta Asya'yı Orta Afrika takip ediyor.

Orta Asya'yı Orta Afrika takip ediyor.

Eğitim başlığında da Kuzey Amerika ve Avrupa'nın açık ara liderliği devam ediyor. Bu kriter altında en kötü durumda olan bölge ise Batı Afrika. Ülkeler bazında ilk, orta ve lise düzeyinde eğitime baktığımızda, sırasıyla Avustralya, Yeni Zelanda, İrlanda, Güney Kore ve Finlandiya ilk beş sırayı alıyor. Yine aynı kriterlerde son beş sırayı ise Fildişi Sahilleri, Sudan, Burkina Faso, Papua Yeni Gine ve son sırada da Nijer alıyor.

Cinsiyet Eşitliği Hâlâ Yetersiz Sürdürülebilir Toplum İndeksi'nin bir diğer önemli başlığı da **cinsiyet eşitliği**. 2013'e girdiğimiz halde bu başlık altındaki bölgesel ortalamalar, hâlâ diğer birçok başlığın altın-

da yer alıyor. **Kuzey Avrupa** bu başlıkta da en iyi konumda olan bölge. **Türkiye**'nin de yer aldığı Batı Asya ise cinsiyet eşitliği konusunda Orta ve Kuzey Afrika ile beraber en kötü bölgeler olma özelliğine sahip. Nitekim ülkeler bazında baktığımızda **İzlanda** en yüksek puanı alırken, **Yemen** son sırada bulunuyor. İndeks'te ortalama en düşük puanların görüldüğü bir başka kriter de **gelir dağılımı**. Daha adil bir gelir dağılımının, sürdürülebilir kalkınmanın en önemli göstergelerinden biri olduğu hiç şüphesiz. Bu kriter baktığımızda Batı Avrupa'nın açık arayla en iyi konumda olduğunu görüyoruz. Batı Avrupa'yı, Güney Asya ve Kuzey Avrupa takip ediyor. Tam da bu başlıkta resim biraz tersine işlemeye başlıyor gibi. Birçok başlıkta en kötü durumda olan Af-

rika gelir dağılımı başlığında Amerika kıtasından daha iyi durumda görünüyor. Amerika gelir dağılımı kriterinde son sırada yer alırken, yine Amerika kıtası içindeki bölgelere bakıldığında da Orta Amerika en kötü durumda olma özelliği gösteriyor.

Dünyanın sınıfta kaldığı kriterlerden biri de **hava kalitesi**. Diğer birçok başlık altında Afrika'nın birçok bölgesinden daha yüksek puanlar alan Güney Afrika, tıpkı gelir dağılımındaki eşitsizlikte diğer Afrika ülkelerinden kötü durumda olduğu gibi, bu başlıkta da dünyanın en kötü hava kalitesine sahip bölgelerinden biri olma özelliğine sahip. En kötü hava kalitesinde Güney Afrika'yı Doğu Asya takip ederken, Avrupa ve Amerika kıtalarının da parlak bir durumda olmadıklarını

[Hava]

[Su]

[Toprak]

[Buderus]

Havadan Suya Isı Pompası
[Split Tip]

Konfor için geri sayım başladı!

4

Mevsim

3

İhtiyaç

[Isıtma, soğutma, sıcak su]

2

Ünite

[İç ve dış]

1

Çözüm

Havadan Suya Isı Pompası

Kapınızı gelişmiş teknolojiye açın. Buderus Havadan Suya Isı Pompası ile tanışın; ısıtma, soğutma ve sıcak su ihtiyaçlarınızı, yıl boyunca tek bir sistemle, en konforlu, en pratik ve en verimli şekilde karşılayın.

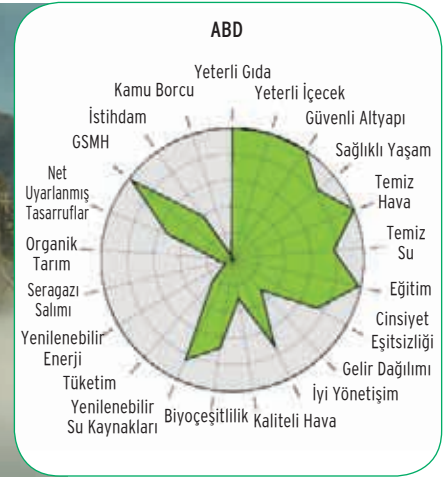
Logatherm WPLS
(İç ve dış ünite)

Buderus Isı Pompası Teknolojisi'nin sunduğu avantajlar:

- Paket sistemdir. Isıtma, soğutma ve kullanım sıcak suyunu tek bir sistemden elde etme imkanı sunar. • Türkçe kumanda paneli ile esnek kullanım sağlar. • Baca ihtiyacını ortadan kaldırır. • Gaz bağlantısı gerektirmez. Elektrik enerjisi yeterlidir. • Yakıt tankı ihtiyacını ortadan kaldırır. • Entegre bir soğutma sistemidir. • En son ısı pompası teknolojisidir. (Inverter kompresör) • Yüksek verim sunar. (1 kW enerji girdisi karşılığında 4 kat enerji üretim) • Akıllı enerji tasarruf fonksiyonlarına sahiptir. Modülasyon, dış hava sıcaklığına bağlıdır. • Akıllı kullanım sıcak suyu kontrolü sunar. • Düşük hava sıcaklıklarında bile (-20 °C) çalışır. • İç ve dış mekanda düşük ses seviyesinde çalışır. • Bakım ihtiyacı minimumdur. • Montajı hızlı ve kolaydır. • Düşük karbondioksit emisyonu ile çevre dostudur.

Isıtma Bizim İşimiz

Buderus

Yenilenebilir su kaynakları göstergesinden iyi puanlar elde edildiği için, performans puanları konusunda ikinciliğe doğal kaynaklar kategorisi yükseliyor. Doğal kaynaklar puanının yüksek olması iyi bir haber olabilirdi belki. Tabii eğer dünya genelindeki su kaynakları dağılımı eşit olsaydı...

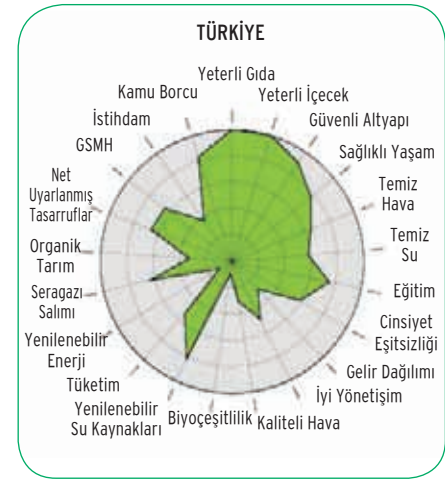
görüyoruz. Bölgesel bazda baktığımızda temiz havada liderlik ise puanları çok yüksek olmamakla beraber, Orta ve Batı Afrika'ya ait. Seragazi salımında ise manzara hiç de şaşırtıcı değil. Bu konuda liderliği açık ara Kuzey Amerika elinde bulundururken, Avrupa'nın hemen tamamı Kuzey Amerika'yı takip ediyor. Seragazi salımında dünyanın yüz akı olmayı ise Güney Afrika hariç Afrika'nın kalan tamamı hak ediyor. Ama tabii bu durum, temiz teknolojilerin yoğun kullanımından değil, sanayinin oransal küçüklüğünden kaynaklanıyor.

Enerji ve Tarımda Durum İyi Değil

Sürdürülebilir Toplum İndeksi'nin dikkat çeken bir başka verisi ise en düşük puanlar. 151 ülke göz önüne alındığında, sürdürülebilirlik deyince akla ilk gelen başlıklardan olan **yenilenebilir enerji** ve **organik tarım başlıkları**, kriterler arasında en düşük puanları almışlar. Yenilenebilir enerji kriterine göz attığımızda, jeotermal, güneş, gelgit, dalga, okya-

nus, rüzgâr, katı ve sıvı biyokütle ve yenilenebilir kentsel atıklardan elde edilen enerjiler göz önüne alınmış. Dünyada bölgesel bazda manzaraya baktığımızda indekse göre, toplam enerji kullanımında yenilenebilir enerji kaynaklarından en az yararlanan bölge anlamında liderlik başta Doğu Avrupa olmak üzere Avrupa kıtasında. Yine diğer kıtalardan, Kuzey Amerika, Güney Afrika ve Doğu Asya bölgelerinin de yenilenebilir enerjiden son derece kısıtlı miktarlarda yararlanmak için neredeyse birbirleriyle yarıştıkları gözleniyor. Yenilenebilir enerji kullanımında liderlik ise Doğu Afrika'nın elinde bulunuyor. Bu kriter altındaki en iyi beş ülke ise sırasıyla Paraguay, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Mozambik, Etiyopya ve Zambia olarak görünüyor.

Sürdürülebilir kalkınma alanında son yılların en çok öne çıkan başlıklarından organik tarım kriteri de yine dünyanın ortalama en düşük puan aldığı kriterlerden biri. İndekse göre Kuzey, Güney ve Batı Avrupa ile Okyanusya ülkeleri dışında

organik tarımın neredeyse esamesi okunmuyor. Kötüler arasında ise Amerika son derece düşük puanlara rağmen, Asya ve Afrika'ya kıyasla nispeten daha iyi durumda. Organik tarımda ülke bazında en iyi beş ise **Avusturya, İsveç, Estonya, İsviçre ve Çek Cumhuriyeti** şeklinde sıralanıyor.

İndeks'te dünya ortalamasının hayli düşük olduğu bir diğer kriter de **istihdam**. İndekse göre bölgeler bazında işsizliğin en fazla yaşandığı bölge Güney ve Doğu Afrika. Bu bölgeleri genelde Afrika'nın diğer bölgeleri takip etmekle beraber, işsizlikte üçüncülüğü Güney Avrupa Bölgesi elinde bulunduruyor. Yine Batı Asya ve Karayipler, işsizliğin yüksek seviyelerde seyrettiği bölgeler arasında yer alıyor.

İndeksi hazırlayan Sürdürülebilir Toplum Vakfı'nın aslında bu raporu yayımlarken, siyasi karar vericilerin dikkatini çekmeye çalıştığı söylenebilir.

Şeffaflık Çağı

İndeksi hazırlayan Sürdürülebilir Toplum Vakfı'nın aslında bu raporu yayımlarken, siyasi karar vericilerin dikkatini çekmeye çalıştığı söylenebilir. Maksat bu metnin hükümetler tarafından kamuoyuyla şeffaf bir şekilde paylaşılması. Vakıf, bir sonraki adımda da İndeks'te kullanılan göstergelerin merkezi hükümetlerin bakanlıkları tarafından da takip edilmesini öngörüyor. İşin eğitim ağında ise Hollandalı kuruluş bu İndeks'in her seviyeden eğitim müfredatlarına dahil edilmesini talep ediyor. Son olarak vakıf, dünyadaki diğer STK'ların da **sürdürülebilirlik iletişimlerinde** bu araştırmayı

En Kötü Karnemiz Çevre İndeksinde

151 ülkenin dahil olduğu genel Sürdürülebilir Toplum İndeksi'ni biraz daha iyi anlayabilmek için aralarında Türkiye'nin de bulunduğu farklı coğrafyalardan ve farklı gelişmişlik düzeylerine sahip dört ülkeyi de mercek altına almak istedik. İndeks'e baktığımızda bütün kriterler bir araya getirildiğinde 2012 verilerine göre Türkiye 80. sırada. Listede ABD 116., İsveç 2., Sudan ise 139. sırada yer alıyor. Bu ülkelerin hangi kriterlerde kaç puan aldıkları arasında bir kıyaslama yaptığımızda başka türlü bir fotoğraf da elde edebiliyoruz. Örneğin **Türkiye, en düşük puanı yenilenebilir enerji başlığında almış. Biyoçeşitlilik, organik tarım, cinsiyet eşitliği, istihdam ve kamu borcu da Türkiye'nin sınıfta kaldığı diğer başlıklar gibi görünüyor. Yeterli gıda, içecek, yenilenebilir su kaynakları, altyapı ve eğitim ise Türkiye'nin yüksek puan aldığı başlıklar olmuş.** Farklı kategorilere baktığımızda mesela insani refah başlığında Türkiye 2010 yılında 64. iken 2012'de 69. sıraya düşmüş durumda. Türkiye en büyük başarıyı ise ekonomik refah seviyesinde yakalamış. Zira Türkiye ekonomik refah sıralamasında 2010 yılında 69. sıradayken 2012 yılında 27. sıraya kadar yükselmiş. **Türkiye'nin en başarısız olduğu başlık ise çevresel refah.** İndeks'in ilk yayınlanmaya başladığı 2006 yılında Türkiye 109. sırada yer alabilmişken yıllar geçtikçe Türkiye'nin performansı da gerilemiş. Türkiye çevresel refah indeksinde 2008 yılında 111. durumda. 2010 yılında 112.

sıraya, 2012'de ise 113. sıraya kadar gerilemiş durumda. Sürdürülebilir Toplum İndeksi'nde bir başka ülke Sudan'a baktığımızda kriterlerden alınan puanların nasıl tersine döndüğünü görmek mümkün. Sudan, Türkiye'nin tam tersine en yüksek puanı, yenilenebilir enerji kullanımı ve seragazi salımı başlıklarında almış. Ancak Sudan diğer kriterler noktasında hiç de iç açıcı durumda değil. Ülke, organik tarım başta olmak üzere, istihdam, altyapı hizmetleri, iyi yönetim, gelir dağılımı, GSMH, biyoçeşitlilik, temiz hava ve sağlık kriterlerinde oldukça düşük puanlara sahip. İndeks'te ABD'nin verileri de dikkat çekici. ABD yenilenebilir enerji kullanımında tıpkı Türkiye gibi sınıfta kalmış durumda. Bunun dışında hava kalitesi, gelir dağılımı, istihdam ve son yıllarda da tüketim konusunda durumlar hiç de parlak görünmüyor. ABD, her zamanki gibi, GSMH, temiz hava, temiz su, eğitim, sağlıklı yaşam, altyapı, yenilenebilir su kaynakları, temiz gıda ve içecek başlıklarında dünya ortalamasının üzerinde puanlar almış. Refah denilince akla ilk gelen ülkelerden biri olan **İsveç** ise hemen her kriterde dünya ortalamasına açık ara fark atıyor. İsveç'in diğer ülkelere göre durumu yine de iyi de olsa kriterler arasında en düşük puan aldığı başlıklar ise tüketim, istihdam, biyoçeşitlilik, hava kalitesi ve kamu borcu olarak görünüyor.

araç olarak kullanabilmelerini istiyor ki, bu bilgilere erişen sanayi ve iş dünyası da gerekli aksiyon ve inovasyonlarını düzgün bir şekilde geliştirebilirsinler.

Zamanımız artık şeffaflık çağı. O kadar ki STV, göstergelerle ilgili her verinin metodolojisini, performans puanlarının nasıl hesaplandığını, matematik formüllerine kadar her

ayrıntıyı internet sitesinde (<http://www.ssfindex.com/>) veriyor. Bu yüzden de, doğal olarak, diğer paydaşlarından da aynı şeffaflığı bekliyor. Evet, sürdürülebilirlik aslında bir gönüllülük işi. Bu yüzden bu alanın gönüllüleri de her bilgiyi, raporu ve veriyi açık kaynak olarak paylaşıyorlar. Galiba artık aynı açıklığı bizden de bekliyorlar. ○

“Yeşil Piyasa, Yaratılmayı Bekliyor”

Türkiye’de ilk defa yeşil yakalılara yönelik bir insan kaynakları sitesi kuruldu. Sürdürülebilirlikle ilgili çeşitli işkollarında çalıştıktan sonra “Karbon Fırsat mı Tehdit mi” kitabının yazarı Rıza Kadılar’dan da ilham alarak ekokariyer.net sitesini kuran Selen İnal, bir yandan yeşil ufka sahip gençleri arıyor, diğer yandan da şirketleri sürdürülebilirlik konusunda daha fazla teşvik etmeye, cesaretlendirmeye çalışıyor.

 Balkan TALU Volkan MERT

Daha önce kimya ve enerji sektörlerinde çalışan Selen İnal, 2011 yılında yeşil yakalılara eğilmeye karar vermiş ve ekokariyer.net sitesini kurmuş. Türkiye’de yeşil piyasanın biraz da yaratılması gerektiğinin farkın-

da olan İnal, bu yüzden, gidebildiği her toplantıya gidiyor, kapısını çalan herkesle görüşüyor. Peki, Türkiye’de nasıl bir yeşil piyasa oluştu, oluşuyor? Neler olabilir ya da olacak? Zihnimizde bu sorularla Selen İnal’ın kapısını çaldık.

Sizin hikâyenizle başlayalım. Yeşil yakalılara nasıl yöneldiniz?

Ben aslında mühendislik eğitimi aldım. Önce kimya okudum, sonra da enerji üzerine yüksek lisans yaptım. O sırada enerji sektörü çok fazla ön plana çıkmamıştı. Zaten

ben de özellikle Almanya'da yenilenebilir enerji kaynaklarına eğilmiştim. O dönemde binalarda enerji verimliliği daha ön plandaydı. Bir süre kimyasal proses ve çevre konularında çalıştım. Onun dışında **Organized Sustainable Business (OSB)** isimli bir danışmanlık şirketinin de ortağıyım. Türkiye pazarına girmeye hazırlanan enerji şirketlerine de danışmanlık yapıyoruz. Şu anda ABD'li bir güneş enerjisi firmasına danışmanlık hizmeti veriyorum. **ekokariyer.net** sitesinin ise biraz daha idealist bir tarafı var. Aslında fikir bu konudaki mentorlardan biri olan **Dr. Rıza Kadılar**'la olan temaslarımızdan ortaya çıktı. Biz onunla **Genç Liderler ve Girişimciler Derneği**'nden tanışıyoruz. 2013 itibarıyla ben oranın İstanbul şubesinin başkanım. 2009'da bir Avrupa konferansında konuşma fırsatımız olmuştu. Yeşil ekonomiyle ilgili nasıl bir girişim yaparız diyorduk. İlk etapta karbon piyasaları hakkında konuştuk ama o iş Türkiye'de gelişmedi. Nihayet 2011 başında yeşil yakalılar konusuna eğilmeye karar verdik. Yeşil yakalılar konusunu çok az insan biliyor. Yeşil yakalılar yurtdışında olan bir konsept ama Türkiye'de yok. Hal-

buki hem sürdürülebilirlik, hem de istihdam sorununa aynı anda çözüm bulmak mümkün.

Türkiye belli bir ekonomik büyümeyi yakaladı ama işsizlik hâlâ çok büyük bir sorun. Bir yandan da üniversiteler güncel bilgiye ne kadar hâkim; yeni mezunlar sürdürülebilirlik konusunda ne biliyorlar, orası biraz muamma. Sizin gözleminiz ne? Türkiye'de gerçek bir yeşil piyasa var mı?

Dediğim gibi biz **ekokariyer.net**'i biraz idealist gerekçelerle kurduk. Onun için evet, ilk olmamızın avantajları var ama bir yandan da o piyasayı bizim yaratmamız gerekiyor. Bu yüzden yurtdışında kullanılan yeşil yaka tanımını biraz genişlettik. Yurtdışında yeşil yaka denildiği zaman yenilenebilir enerji ya da enerji verimliliğiyle ilgili çalışanlar anlaşılır. Halbuki biz, mesela müş-

“Ben artık önümüzdeki on sene içinde güneş enerjisinin de gelişeceğini düşünüyorum. Bu arada kırsal kalkınmayla ilgili AB'nin çok ciddi fonları var. Bu ödenekler daha yeni kullanılmaya başlandı”

terilerimizi ısı yalıtımı yapıyorsa ya da yenilenebilir kaynaklara yatırım yapıyorsa, bir otel zincirinde çalışmaya da yönlendirebiliriz. Çünkü Türkiye'de yenilenebilir kaynaklara yatırım yapan enerji şirketi çok az. Dolayısıyla biz ilk etapta işi vizyon bazlı ele aldık. Bu seneden itibaren sürdürülebilirlik faaliyeti içindeki başka ciddi şirketlerle de görüşmeye başladık. Ben inanıyorum ki süreç içinde sürdürülebilirlik sadece kurumsal sosyal sorumluluk faaliyeti olmanın ötesinde bir zorunluluk haline de gelecek.

Bu konuda şirketlerin de hazırlanması lazım değil mi?

Tabii, bu yüzden iş arayanlara yönelik çalışmaların dışında şirketleri de bu konuda iteklemeye çalışıyoruz. Biraz daha farkındalık yaratmak için uğraşıyoruz. Onun dışında, **ekokariyer.net** vasıtasıyla bana ulaşan her bireyle tek tek görüşüyorum. İş derneklerinin etkinliklerine katılıyorum. İki senedir **TÜGİAD**'ın konferanslarında konuşmalar yapıyorum.

Peki, hangi sektörlerde beklentileriniz daha yüksek?

Enerjide zaten büyük bir hareketlilik var. Rüzgâr ilerliyor, jeotermalle ilgili ciddi yatırımlar planlanıyor. Enerji verimliliği konusunda da ciddi yatırımlar var. Ben artık önümüzdeki on sene içinde güneş enerjisinin de gelişeceğini düşünüyorum. Bu arada kırsal kalkınmayla ilgili AB'nin çok ciddi fonları var. Bu ödenekler daha yeni kullanılmaya başlandı.

Sizce Türkiye bağlamında yeşil ekonomiyle ilgili ilk çıktıkları ne zaman görmeye başlayacağız?

Yale ve Columbia tarafından hazırlanan **Çevresel Performans İndeksi**'ne baktığımızda 2012 yılında Türkiye 132 ülke arasında 109. sırada. Dolayısıyla düşük performanslı ülkeler arasında yer alıyor.

Bir de ülkelerin performanslarının hangi hızda arttığını gösteren ayrı bir indeks daha var. Orada da Türkiye 17. sırada. Epey üstte yani. Türkiye bu konuda epey geriden geliyor ama son dönemde gaza basmış durumda.

Bizim çokça referans verdiğimiz Vizyon 2050 metni, 2015-2020 arası farkındalık, 2020-2050 arasını ise icraat dönemi olarak kabul ediyor. Türkiye bu dalgayı yakalayabilir mi sizce?

2050'ye kadar vakit olduğunu varsayarsak, evet. Enerji Bakanlığı'nın 2023 yılıyla ilgili yayınlanan strateji belgesinde özellikle yenilenebilir enerjiyle ilgili epey iddialı hedefler var aslında. Öte yandan ben bu hedeflerin çok gerisinde olduğumuzu ve üç dört senede öngörülen projeleri tamamlayamayacağımızı düşünüyorum.

Bu anlamda 2012'de çıkan Yenilenebilir Enerji Kanunu'nu (YEK) nasıl görüyorsunuz?

İşin başından beri, özellikle güneş enerjisiyle ilgili ciddi bir beklenti vardı. Herkes bana gelip güneş enerjisi ne olacak, diye soruyordu. Kanun 2009 yılından beri konuşuluyor. YEK'in çıkma tarihi ise 2012. Ne kadar geride olduğumuz buradan belli. Devlet bir yandan da bir sürü şeyi sınırlıyor. Güneş enerjisine 600 megawattlık (mw) bir üst sınır konuldu örneğin. Tekil elektrik santrali da 50 mw ile sınırlandı. Tamam 50 mw'lik santral büyük bir santraldır ama mesela ben ABD'li bir firmayla çalışıyorum. Bu firma 70 mw'lik güneş santrali yapmak istiyor ama sınırlamadan ötürü yapamıyor. Yasa belki küçük şirketlerin önünü açıyor ama bu sefer lisans alıp bir şey yapmadan diğerlerine satmak isteyen firmalar olacak ve bunun önüne geçilemeyecek. Son olarak, altı ay yerinde ölçüm, bir sene de dataların toplanması gibi bir süreç öngörülüyor. Bunu

“Enerji Bakanlığı'nın 2023 yılıyla ilgili yayınlanan strateji belgesinde özellikle yenilenebilir enerjiyle ilgili epey iddialı hedefler var aslında. Öte yandan ben bu hedeflerin çok gerisinde olduğumuzu ve üç dört senede öngörülen projeleri tamamlayamayacağımızı düşünüyorum”

yetiştiremeyen, erteleme, uzatma isteyen çok sayıda şirket var. Arada regülasyonlar da çıkıyor ama sonra ne olacak, çok belli değil.

Son olarak üniversitede öğrenci ya da yeni mezun olarak size gelsem, bana ne tavsiye edersiniz?

Çok doğrudan yönlendirme yapmak doğru değil ama belli trendleri takip etmek gerekiyor. IT konusunda kendilerini geliştirmeleri lazım. Ben mesela tamamen alakasız bir şekilde grafik tasarım kursuna da gittim ve bunun faydasını da gördüm. Sürdürülebilirlikle ilgili birikimlerini de artırmaları gerekiyor. Yenilenebilir enerji ve tarımsal kalkınmanın önünü de epey açık görüyorum. Son olarak şu anda **e-girişimcilik** çok popüler, genel anlamda da öğrenciler girişimcilik konusunu düşünebilirler ama bunun için de çalışacakları sektörde en az beş sene tecrübe kazanmaları gerektiğini düşünüyorum. ○

Green Care ile otellerde
çevreye saygılı hijyen...

Sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uyumuyla çevreye saygılı ve yüksek performanslı Green Care ürün portföyümüz, tüm kimyasal hijyen ürünleri ile işletmelerinize değer katar.

dispo

detan

Oralet

Oralet

Splend

maratem
PROFESYONEL

toma
PROFESYONEL

Selin

CEVİMOP

Defans

Dizi

HUHTAMAŞI

Coşkun

maratem
AKADEMİ

Eczacıbaşı
PROFESYONEL

Konca Çalkıwık
İş Dünyası ve Sürdürülebilir
Kalkınma Derneği Genel
Sekreteri

Yeşil Ekonomi'nin Geleceği "Sürdürülebilir Finans"ın Elllerinde

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) "**Yeşil Ekonomi**"nin olmazsa olmazlarını, "doğal sermayenin zenginleştirilmesi, ekolojik sorunları ve çevre risklerini azaltan sektörler yatırım" olarak tanımlıyor. Enerji verimliliğine sahip binalar, yenilenebilir enerji, atık yönetimi, sürdürülebilir tarım gibi ekonomide dönüşüm sağlayarak yeni istihdamların açılması ve yoksulluğun azaltılmasına da yardımcı olacak. Yeşil ekonomide, yatırımın geridönüşümü ile sosyal sorumluluğu arasında önemli bir ilişki var. İkisi arasında denge gözetilmesi gerekiyor. Bu aşamada önümüze sürdürülebilir finansman ve sorumlu yatırım anlayışı çıkıyor. Bankacılık sektörü, yatırımların ve ekonominin bütününün finansmanı açısından çok önemli bir rol oynuyor. Finans sektörü bir bütün olarak yeşil ekonomiye geçişin vazgeçilmez bir parçası ve global finans çevreleri, hükümetler ile sivil toplum kuruluşlarının ajandalarında önemli bir yer tutuyor.

"Sürdürülebilir Finans Forumu"

"Sürdürülebilir finans" konusunda dikkat çekmek amacıyla 3 Mayıs 2013'te, Borsa İstanbul Konferans Salonu'nda "**Sürdürülebilir Finans Forumu**" düzenleniyor. Sürdürülebilir Finans Forumu; **Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi (UNEP FI)**, **İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD)** ve **Global Compact Türkiye** tarafından organize ediliyor. **Garanti Bankası** ve **Şekerbank**'ın değerli katkıları forumun etkinliğini artırıyor. Etkinlikte Borsa İstanbul'un Konferans Salonu'nun kullanılıyor olması ise "finansın merkezinde" bu konuyla ilgili herkesin toplanması açısından büyük fayda sağlayacak. Forum içeriğinde, açılış - kapanış bölümleri ile "**Sürdürülebilir Finans**

Sektörüne Global Bakış" ana oturumu dışında iki önemli panel de yer alıyor. "**Türkiye'de Sürdürülebilir Bankacılık ve Finans ile ilgili Mevcut Durum Analizi**" başlıklı panelde sürdürülebilir kalkınmanın finans dünyası için ne anlama geldiği, sosyal ve çevresel konuların iş fırsatlarına ve uygulamalarına nasıl entegre edileceği konuları tartışılacak.

Bu panelde Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı **Dr. Yılmaz Argüden** tarafından temsil edilecek olan **Global Compact**, dünyanın en büyük "**kurumsal vatandaşlık girişimi**" olarak tanımlanıyor. 10 binden fazla şirket ve 3 binden fazla STK, insan hakları, çevre, çalışma standartları ve yolsuzlukla mücadele konusunda evrensel ilkeleri ilerletmek için taahhütte bulunmuş durumda. Türkiye'de Borsa İstanbul, Akbank, İş Bankası, Garanti Bankası, TSKB ve Yapı Kredi Bankası üyeleri arasında bulunuyor. Global Compact Türkiye, aynı zamanda Türkiye'nin en geniş ve kapsamlı sürdürülebilirlik platformu. Global Compact Türkiye, "sürdürülebilir finans" konusunda çok önemli bilgilendirme ve eğitim çalışmaları yapıyor. Global Compact Türkiye tarafından, geçtiğimiz Mart ayı sonunda Hollanda'da düzenlenen sürdürülebilir bankacılık ve finans konulu etkinliğe Türkiye'den bankacıların, BDDK, SPK, TİSK ve Sabancı Üniversitesi'nin davet edilmesini bu konuda atılan en yeni adımlardan biri olarak belirtebiliriz. Aynı panelde UNEP FI'ya üye iki Türk bankasından biri olan Garanti Bankası ile Rio+20 Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı'nda Türkiye'yi temsil eden en iyi 24 uygulamadan birinin sahibi olan Şekerbank yetkilileri sürdürülebilir finansmana ilişkin örnek uygulamaları anlatacaklar.

Yol Haritası Çizecekler

Forumun ikinci panelinin başlığı, "**Uluslararası Alanda Sürdürülebilir Finans Uygulamaları**". UNEP FI temsilcisinin konuşmacılar arasında bulunduğu panelde **UniCredit**, **ING Bank** ve **Fransız Kalkınma Ajansı** gibi uluslararası finans kurumları kendi operasyonlarında ve kurumsal yönetimlerindeki sürdürülebilirlik tanımları, çevresel ve sosyal risk yönetim sistemleri, yeşil ürünler ve hizmetler, şirket içi operasyonlar, paydaş yönetimi ve toplumsal sorumluluklar konusunda deneyimlerini paylaşacak.

Burada UNEP FI konusunda küçük bir parantez açmak gerekiyor. UNEP FI, küresel finans sektörü ile Birleşmiş Milletler arasındaki ortaklığı oluşturan kuruluşların başında geliyor. 200'ü aşkın finansal kuruluş ve diğer birçok ortak kuruluşla beraber; çevre, sürdürülebilirlik ve finansal başarı arasındaki bağları geliştirmek ve güçlendirmek için çalışıyor. UNEP FI, finansal hizmetlerin belirli konularında uzmanlaşmış; varlık yönetimi ve sigorta çalışma grubu, hatta iklim değişikliği, su ve biyoçeşitlilik gibi finansal hizmetlerle doğrudan bağlantılı belirli çevre konularına odaklanan çalışma grupları yönetiyor, sürdürülebilir finans konulu eğitimler düzenliyor. Bu nedenlerle UNEP FI'm foruma verdiği destek çok değerli. UNEP FI'm Türkiye'den iki üyesi olduğunu da belirtelim: Garanti Bankası ve TSKB.

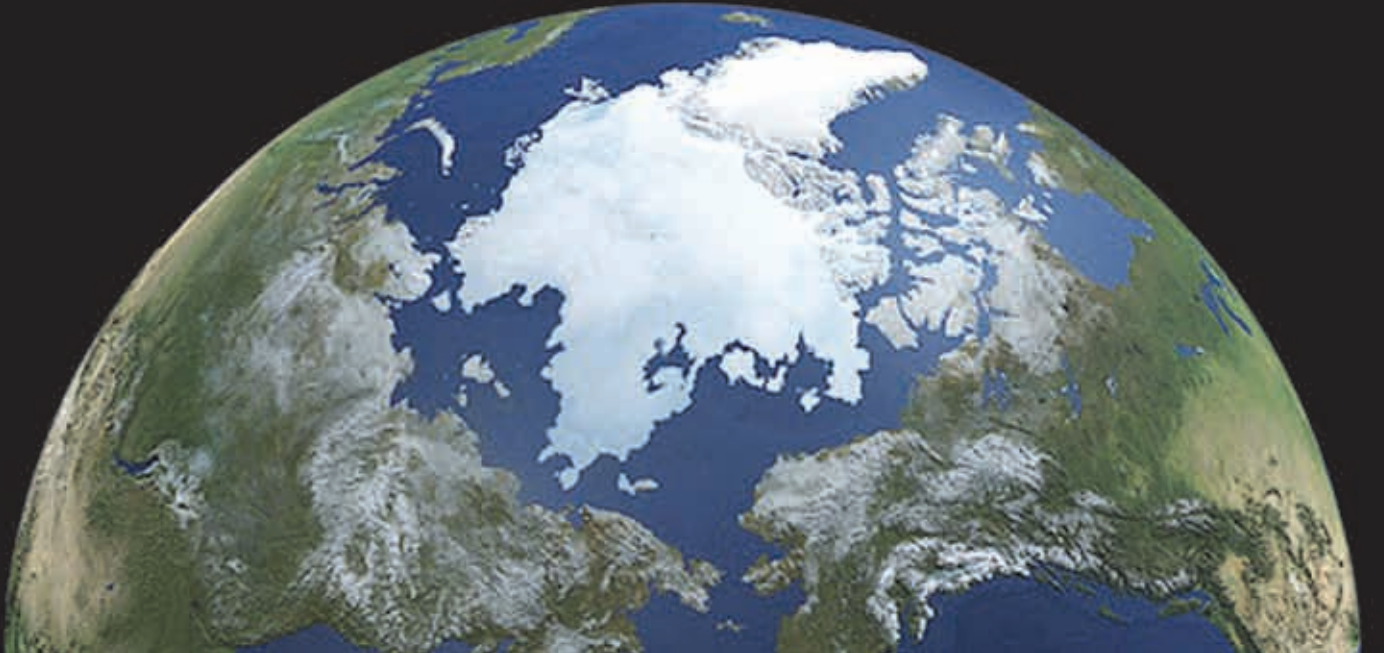
Sürdürülebilir Finans Forumu'nun son bölümünde SKD, Global Compact ve UNEP FI yetkilileri, sürdürülebilir finans konusunda önümüzdeki dönemde gündeme oturacak konularla ilgili yol haritası önerisi sunacaklar. Bu yol haritasının Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma yolculuğuna katkı sağlamasını diliyoruz.

Program destekçisi olmak için:
0212 343 41 41
www.acikradyo.com.tr

—“Açık Radyo.”
94.9

Gezegende **Alarm!**

“Bir zaman gelir, çocuklarımızın geleceği ve yeryüzündeki tüm canlılar adına direnmek gerekir. O zaman işte burada. O zaman işte şimdi.”

Sürdürülebilirlik Nereye Takılıyor?

Paralel ama birbiriyle hiç çakışmayan iki ayrı dünyada yaşıyor gibi hissediyoruz bazen. Bizim bulunduğumuz noktadan bakınca, sanki sürdürülebilirlik ana akım haline gelmiş, bireyler ve kurumlar birbirleriyle yeşil yarışa girmişler gibi görünebiliyor. Ama içinde yaşadığımız o evrenin içinden çıkıp, toplumun çok daha büyük bir kesiminin yaşadığı, ürettiği tükettiği alanlara, süpermarketlere, organize sanayi bölgelerine, sitelerine, tesislere gidince işin hiç de öyle olmadığını fark ediveriyoruz. Yapılan çok önemli düzenlemeler, iyileştirmeler ve çabalar, aslında mikro bir evrende gerçekleşiyor, milyonlarca kişinin yaşadığı öteki makro evrende ise, birçok şey eskisi gibi, bildik, karadüzen sürüyor.

Bu evrenlerin kesiştiği anlar insanı umutlandırıyor ama bu çarpışmaların seyrekliği ise insanı pesimizme sürüklüyor. Ama asıl soru da bu değil mi? Bu iki evrenin kesişme noktalarını nasıl çoğaltacağız? Sürdürülebilirliği nasıl ana akım, yeni normal haline getireceğiz? Ve daha analitik düzeyde, bütün bu çabalar nerelere takılıyor? Engeller, kör noktalar, direnç alanları, hatalar, eksikler nerede? Bu açmazdan nasıl kurtuluruz? Bir Çoban Matı mümkün mü, yoksa her şey adım adım, mevzi mevzi mi kazanılacak? Değiştirmemiz gereken sadece başkaları mı, yoksa işe kendi bakış açımızdan mı başlamalıyız? Bakış açılarımız bizatihi, sorunun kendisinin kaynaklarından biri mi?

Ya da bu karmaşık yumağın, en kolay çözülecek ucu neresi? İpin ucunu nereden tutarsak daha hızlı, daha sağlam adımlarla ilerleyebiliriz? İşte bütün bu soruları yönelttik bu sefer, aklına, bilgisine, duruşuna, samimi çabasına inandığımız akıllara. Ve gerçekten önemli noktalara temas eden, zihin açıcı, parlak fikirlerle karşılaştık.

Sizlerle sayfalarımızda paylaştığımız bu fikirlerin bileşkesinden, oluşturduğu düşünsel platformdan yeni bir yol ve zemin doğabilir mi? Doğabilir hatta doğması için belki de başka yol yok. Tartışmaya yeni katılımlar her zaman kabulümüz, çünkü eğer tek bir şeyden eminsek, o da bu sürecin çok akıllı bazı bireyler ve uzmanlarla değil, sürdürülebilirliğin ruhuna uygun kolektif çabalarla, ortaklaşmalarla, işbirlikleriyle, melez fikirlerle, iç içe geçmiş yoğunlaşmalarla ilerleyebileceği.

Aysun Sayın, Boyer Holding Kurumsal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik Müdürü “Sürdürülebilirliğin Lokomotifi Yurttaşlar Olmalı”

Sorunuzun pek çok nedeni var, bunların biri sürdürülebilirlikten ne anladığımız veya neyi anlamayı tercih ettiğimiz ve bununla bağlantılı olarak sürdürülebilirlikle ilgili bütünlüklü bir tasarımın hem kamu politikalarında hem de bu çalışmalarını yürüten kurumlarda olmayışı. Baktığımızda gördüğümüz şeyin yalnızca projeler olması bile bunun bir kanıtı. Politikalarımız yok, sürdürülebilirliğe ilişkin tasarımlarımız yok. Parçalayarak ele alıyor, sürdürülebilirlik bileşenlerinin birbirleriyle olan bağlantılarını görmezden geliyor veya göremiyoruz. Bu hem kamu politikaları, hem de bu çalışmaların altına imza atan kurumlar için bir eleştiri. Sürdürülebilirlik çalışmalarında belli bir bileşene, uzmanlaşmaya karşı değilim ancak bu diğer bileşenlerin topyekûn göz ardı edilmesi durumunu eleştiriyorum ve bu durumun kendisinin sürdürülebilirliğin memlekette anlaşılması, yaygınlaşması, içselleştirilmesi ve ana akım politika olarak kamuda, şirketlerde, kâr amacı gütmeyen kurumlarda ele alınmıyor olmasına neden oluyor. Hatta daha da fenası tüketicilerin ve yurttaşların yapılan işlere inancı ve katılımını, takdir ve desteklerini engelliyor.

Sürdürülebilirlik çok geniş bir alanda sorumluluk almayı, riskleri belirlemeyi ve yönetmeyi, sürekli iyileştirme tasarımları yaptırmayı gerektiriyor. Burada elbette bir anda hemen her konuda yeter adımları atmaya beklemiyorum ancak en azından kurumların üretim ve operasyonlarıyla ilgili alanlarda öncelikli tedbirleri almasını önemli buluyorum. Burada da hence iki temel soruya yanıt verebilmek gerekiyor. Birincisi kurum olarak faaliyet ala-

“Sürdürülebilirlik yaşamı gözetmektir. Gözetmek, sadece iyi niyetli bir beyan anlamına gelmiyor; gözetmek tüm karar ve icraatlarımda bu gözetmeyi başa almak, sürdürülebilirliği bir yönetim stratejisi olarak görmektir”

nım, operasyonlarımla ilgili ne tür adımları sürdürülebilirlik ekseninde alıyorum; ikincisi bu attığım adım kendi mutfağımdan mı başlıyor, yoksa toplumsal yatırım projelerim ile kendi mutfağımda neden olduğum negatif etkilerin üzerini mi kapatmaya çalışıyorum.

Bir diğer önemli soru: Sürdürülebilirlik çalışmalarına nasıl yaklaşıyorum, en temel yasal sorumluluklarımı yerine getirmezken popüler başka adımlar mı atıyorum? Örneğin; insan sağlığını ve güvenliğini

önemli ölçüde tehdit eden operasyonlarım var ve bu operasyonlarımı çalışan hakları, sağlık ve güvenlik bağlamında ele almazken, toplumsal yatırım projeleri ile sürdürülebilirlik çalışmalarımı mı öne çıkarıyorum? Veya operasyonlarım büyük ölçüde enerji ve su harcaması yaparken, atıklarım ekosistemi tehdit ederken ben sürdürülebilirlik diye öne sadece kâğıt tasarrufu sağlama-yı, çalışanların davranış değişikliği ile hedeflere ulaşmayı amaçlayan başka projeleri mi vitrine koyuyorum.

Yanlış anlaşılmasın, yapılan herhangi bir iyi adıma karşı değilim veya olumsuzlamıyorum; sadece bu adımlar sorumluluklarımı yerine getirmiyor olmamı kamufle eden, beni de bir şey yapıyor gösteren adımlar mı; bunların sorulması gerektiğine inanıyorum. Yine de söylemeliyim her iyi adım yaşam için kıymetlidir.) Temelde şuna inanıyorum, **sürdürülebilirlik yaşamı gözetmektir**. Bunun altında ekonomik, çevresel ve sosyal pek çok konu var ama temelde yaşamı gözetmek olarak özetleyebilirim. Gözetmek belki naif bir kelime oldu ama şirketler için bu gözetmek kelimesi mevcut durumda daha uygun sanki... Sivil toplum kuruluşları içinse bu yaşamın sürekliliğini savunmak olarak tanımlayabilirim. Kamu içinse yaşamın sürekliliğini sağlayacak kamu düzenlemelerini yapmak ve uygulamaktır. Gözetmek sadece iyi niyetli bir beyan anlamına gelmiyor; gözetmek tüm karar ve icraatlarımda bu gözetmeyi başa almak, **sürdürülebilirliği bir yönetim stratejisi** olarak görmek anlamında. Bu sadece **kurumsal vatandaşlık** konusu değil, aynı zamanda yaşamın sürekliliği

yoksa, ürün ve hizmetlerimin de alıcısı yok, yani finansal varlığım tehdit altında demek. Burada bir şeyin daha altını çizmek gere: Sürdürülebilirlik bir sosyal sorumluluk değil- mevcutta sıkla duyduğumuz ve gördüğümüz örneklerinin aksine-sürdürülebilirlik şirketlerin finansal varlıklarının, hisselerinin değerlerinin, öncelikli sorumlu olduğu paydaşlarına karşı sorumluluklarının karşılanması için gerekli bir yönetim aracı, iş yapmada dikkate alınması gereken konular bütünüdür.

Özetlersem, kamu düzenlemeleri bütünlüklü ve yeterli değil, hem izleme yok, hem de sürdürülebilirlik ilkeleriyle çalışan ve çalışmayan şirketleri birbirlerinden ayıracak denetim ve teşvikler yetersiz. Hatta yasal zorunlulukların yerine getirilmesini sağlayacak denetimler yetersiz ki, bu haksız rekabete de neden oluyor. Şirketler içinde çoğu zaman sürdürülebilirlikle ilgili strateji ve tasarım eksikliği var, bu da araçları amaç olarak görmeye neden oluyor; bir hızla herkesin raporlama hedefi ile çalışması gibi. Sivil toplumda alanlar arası diyalog eksikliği var ve bütünlüklü sürdürülebilirlik savunusunda maalesef sivil alanda da politika eksikliği doğal olarak lobi ve savunu eksikliği, yaşıyoruz.

Bence bizim gibi ülkelerde, tüketicinin ve tüketimin arttığı toplumlarda **sürdürülebilirliğin lokomotifleri yurtttaşlar, tüketiciler olacak, olmalı.**

Çalışmaları onların farkındalığını arttırmaya, tüketimden gelen güçlerini kullanacakları baskı grupları oluşturmaya yönelik planlamalı ve aktivizm oluşturmalı. Bu hem sürdürülebilirlik çalışmalarını ivmelendirecek, hem de bu alanda faaliyet yürüten şirketleri yürütme-yenlerden ayıracaktır. Bu ayırım bu bağlamda kıymetlidir ve politika ve uygulamaların yaygınlaşması için iyi işler yapanları hep beraber görünür kılma, tercih etme sorumluluğumuz var diye düşünüyorum.

Merve Gün, Gazeteci, Forbes Dergisi “Kamu Yaptırımını Beklemek Vizyon Eksikliği”

Öncelikle Türkiye’de “sürdürülebilir kalkınma” kavramının tanımıyla ilgili zihinlerde net bir algının olmadığını düşünüyorum. Sürdürülebilir kalkınma çoğu kez sosyal sorumluluk projeleri ile ya da “yeşil iş” girişimleriyle karıştırılıyor. Dahası, şirketler için gittikçe artan oranda bir halkla ilişkiler malzemesi olarak kullanılıyor. Oysaki sürdürülebilir kalkınmanın “yeşil yatırımın” ötesinde bir tanımı var. Bunu kabaca, doğal kaynaklar ile yaşamsal ihtiyaçlar arasında ekonomik, çevresel ve sosyal bir denge kurmak ve bu dengeyi gelecek yüzyıllara sağlıklı şekilde taşımayı garanti etmek şeklinde özetleyebiliriz. Gerek şirketlerin, gerek kurumların, gerekse de birer tüketici olarak günlük hayatlarında bireylerin tümden yaşam biçimlerini ilgilendiren bir kavram bu. Ben bu nedenle “sürdürülebilir kalkınma neden olmuyor?” sorusuna tek bir hedef göstermenin doğru olmadığını düşünüyorum. Sorumluluk kamu, iş dünyası ve tüketici arasında bana göre “neredeyse” eşit şekilde dağı-

lıyor. Kamunun yaptırımlarının artırılması gerektiği muhakkak. Ancak öte tarafta iş insanlarının da şirketlerini geleceğe taşıyabilmek için bir zorunluluk haline gelmiş sürdürülebilir kalkınma hamlelerini atmak için kamu yaptırımını beklemesi vizyon eksikliğinden başka bir şey değil. Bir başka köşede de kuşkusuz tüketici talebi var. Bu gücün, günümüz itibarıyla nasıl bir yaptırımını olabileceği hepimizin malumu...

Cihan Koral Malak,
Eczacıbaşı Yapı Gereçleri, İnovasyon ve Sürdürülebilirlik Yöneticisi

“Yeşil Pazarların Oluşması İçin Kullanıcıyı Eğitmeliyiz”

“Geleceğin ihtiyaç ve zorunluluklarını, kullanıcıların taleplerini, onlarla iletişimi ihmal eden kuruluşların yaşama şansı azalıyor. Dolayısıyla küçük-büyük tüm kuruluşlar olarak kendimizi tedarik, finans, İK, pazarlama alanları için de sürdürülebilirlik açısından eğitmeliyiz”

Türkiye, sürdürülebilirlik kavramını çok hızlı kabul etti. Şimdi iş yapış ve düşünüş biçimimize entegre etmemiz gerekiyor. Özel sektör, tüketicileri/kullanıcıları bilinçlendirmeli; kamu, özel sektörü denetlemeli...

Türkiye’de özel sektörün sürdürülebilirliğe, küresel ölçekte örnek hızda giriş yaptığını, konunun sürece entegre edilmesinse, doğal olarak, daha yavaş ve zor gerçekleştiğini görüyoruz.

Kamu, özel sektörün konuya ilk ilgisinden sonra, esas zor olan adımların tamamlanabilmesi için hem kapasite geliştirici hem de denetleyici bir rol üstlenmek durumunda. Dünyada görüldüğü üzere; yasal düzenlemelerle yürütülen teşvik ve denetleme mekanizmaları olmazsa, sürdürülebilirliği sadece PR sloganı olarak görmeye devam edebiliriz. Şu anda ürün-bina-sistem sertifikasyonları, karbon-enerji-su ayak izi veri raporlamaları, ürün iletişim

kriterleri vb. konularda yerel yasal düzenlemeler sağlanmadığından, karşılaştırılmaz durumda farklı uygulamalar bulunuyor.

Yapı sektörü, yeni yasal uygulamalar için kamu ile işbirliği yaparken, aslında kendisi gönüllü adımları atmaya başladı. Üç dört yıldır çeşitli otoritelerden ürün sertifikasyonları alınıyor. Sektör oyuncuları, Türkiye’ye özel bina sertifikasyonunun oluşturulması için çalışıyor; farklı sistemlerle enerji-su-karbon ayakizlerini ölçerek, denetletiyor. Bina verimliliği, iş güvenliği ve sağlığı, kadın istihdamı gibi pek çok oluşuma, yapı sektöründen katılım sağlanıyor. Ek olarak, sadece bağlayıcı yasal düzenlemelerle, sektörün tamamını kapsayan, derinlemesine, karşılaştırılabilir ve şeffaf uygulamalar gerçekleştirilebilir.

Özel sektörü değerlendirirsek, önce sürdürülebilirliği üretim hattından daha geniş bir tanımla ele almalıyız.

Yapı sektörü enerji yoğun üretim süreçlerine sahip olduğundan, odak daha çok çevre ayağında kalabiliyor. Geleceğin ihtiyaç ve zorunluluklarını, kullanıcıların taleplerini, onlarla iletişimi ihmal eden kuruluşların devam etme şansı azalıyor. Dolayısıyla küçük-büyük tüm kuruluşlar olarak kendimizi tedarik, finans, İK, pazarlama alanları için de sürdürülebilirlik açısından eğitmeliyiz.

Ayrıca, kullanıcıların bir günde davranış biçimlerini değiştirip yeşil ürünler ve hizmetler talep etmeleri beklenmemeli. Yeşil pazarların oluşmasında özel sektör kullanıcıyı eğitmeli. Çalışmaların etkileri açıklıkla paylaşılmalı. Örneğin, Vitra-Artema için Yeşil Banyo Çözümleri kavramını oluşturduk. Amacımız, yatırımcı, mimar ve müteahhit gibi paydaşlarımızı yeşil bina sertifikasyonları konusunda bilgilendirerek, katkısına çok inandığımız çözümlerimizi aktarmak.

Sena Özgören,
TURMEPA İletişim Koordinatörü

“Sürdürülebilirlik Takım İşidir ve Biz Bunu Daha Beceremiyoruz”

“Ayrıca bir firma istediği kadar ben bu konuda söz sahibiyim desin, çalışanları bu felsefenin ne anlama geldiğini kavramadığı sürece bence hedefine ulaşmış sayılmaz”

Türkiye’deki sürdürülebilirlik çalışmalarının hangi itici güç ile yapıldığı tam net değil, kafalar karışık. Gerek firma olsun gerek birey olsun, sürdürülebilirliği bugüne kadar ekonomiyle ilişkilendirmişiz; doğayı korumayı da ağaç dikmekle. Konunun en can alıcı noktası olan toplumsal ve çevresel boyutları göz ardı edilmiş. Ülkemizde faaliyet gösteren yabancı şirketler yurtdışından gelen kurum kültürü sayesinde, sürdürülebilirliği çalışmalarına daha rahat yedirebiliyorlar. Yerli firmalarda ise, eğer firma uluslararası alanda rekabet ediyorsa, o arenada rekabete ayak uydurmak için bu tür çalışmalara öncelik verilebiliyor. Rakiplerini takip/taklit eden diğer yerel firmalar da iç piyasada rekabet edebilmek için hemen bir çevreci politika oluşturuyor. Yalnız bu kısımdaki firmaların sürdürülebilirlik alanındaki gerçekçiliklerini sorgulamak gerekir: Web sitende çevreyle ilgili sekme açman ve söylemlerini değiştirmek midir sürdürülebilirlik?

Bence sürdürülebilirlik kavramı

kurumsal tarafta, ancak tepe yönetimde iyi anlaşılır ve özümсенirse iyi gidiyor. Eğer yöneticilerin bu konuda fikri yoksa, ilgilenmiyorsa ve günü kurtaracak çalışmalara yoğunlaşıyorsa, ne yaparsanız yapın kurum kültüründe hızlı değişikliklere gidemiyorsunuz. Ayrıca bir firma istediği kadar ben bu konuda söz sahibiyim desin, çalışanları bu felsefenin ne anlama geldiğini kavramadığı sürece bence hedefine ulaşmış sayılmaz. Çalışanın, senin işte yaptığının aksine, evinde tüketim odaklı bir hayat sürüyorsa, yaratmaya çalıştığımız şeyin anlamı mutlaka sorgulanmalı diye düşünüyorum. Tüketicilerin bir kısmında bir duyarlılık söz konusu ama aynı ilginin toplumun tabanına doğru yayılmadığını düşünüyorum. Tüketici çevreye önem verdiğini söylüyor; ama kendi hayatına dokunmayan şeyler onun için gerçekten önemli mi? Ürünün ne kadar az karbon salarak yapıldığı onun o ürünü alması için tek sebep olamıyor maalesef; ancak ona bir faydası olabileceğini gösterdiğinizde işler değişiyor. Maddi fay-

da, manevi faydadan önce geliyor maalesef.

Belki devlet bu konuda şirketlere bir yaptırım getirirse herkes buna uyacak. Örneğin **REACH tüzüğü**, AB çevre faslı uyum protokolünde önemli noktalarından biri ve REACH kapsamındaki uygulamalar henüz AB üyesi olmayan ancak Gümrük Birliği kapsamında olan ülkeler için zorunluluklar getiriyor. Bu durum firmalara bir takım ekstra sorumluluklar getirecekse de, bir o kadar da insan sağlığına fayda sağlayacaktır.

Kısacası sürdürülebilirlik takım işidir ve biz takım işini beceremiyoruz. En başta da dediğim gibi bu konuyla ilgili büyük bir gri alan söz konusu ama bir çaba olduğu da aşikâr. Bu tavuk mu yumurtadan, yumurta mı tavuktan çıkar sorunu gibi bir şey. Neyin neyi tetiklediğini bilemiyorsunuz. Gerçekten düşünülmüş bir strateji mi, yoksa heyecanla yapılmış bir kopya mı? Sonuçta hangi bakış açısıyla işe yaklaşırsanız yaklaşın ortaya güzel bir şeyler çıkıyor. Darısı geleceğe diyelim.

Gözde Cüce, Küresel Ekoköyler Ağı Avrupa Gönüllü Elçisi “Mollison’un Dediği Gibi, Oylarımızı Market Raflarında Veriyoruz”

“Ülkemizdeki ve dünyadaki toplum odaklı iyi girişim örneklerini daha sık gündeme getirmek ve yaygınlaştırmak etkili bir strateji olabilir”

Görsel ve yazılı medya, akademik ve kurumsal etkinlikler ile sosyal medyadaki ağırlığı bakımından sürdürülebilirlik söyleminin ülkemizde giderek artan hızda gündem konusu olduğunu gözlemliyoruz. Ancak söylemlerin eyleme geçirilmesi yönünde aynı yoğunlukta uygulamalarla karşılaşmadığımız bir gerçek.

Üretim tarafında, sürdürülebilirliğin sadece çevresel değil ekonomik olarak da getirileri olan boyutuyla ilgili örnek uygulamaların ve bilincin henüz çok yakın bir geçmişte oluşmaya başlaması önemli bir etken. Zira ülkemizde, üreticiler açısından sürdürülebilir üretim uygulamalarına geçişte bu yadsınamaz bir öncelik olarak görülmeye devam ediyor. Mevcut finansal ve ekonomik sistemde, kalkınmanın ekonomik büyüme odaklı olarak ele alındığı yaklaşımların hâlâ hakim olması da bunu tetikleyen bir faktör diye düşünüyorum. Bunun yanında, yeşil girişimcilik ve yeşil inovasyon konusundaki potansiyelin kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından yeterince etkin ağlar aracılığıyla özendirilemiyor oluşu ve bu konudaki teşvikler konusundaki farkındalığın düşük olması, yeni sürdürülebilir iş fikirlerinin beklendiği hızda hayata geçmemesinde önemli bir etken olarak değerlendirilebilir.

Tüketim tarafında ise üreticilerin tercihleri üzerinde gerçekte sahip olduğumuz değiştirme gücü konusunda biz yurttaşlar arasında bir yanılısama olduğu kanısındayım. Doğal ürünler, sertifikalı tarım, eko-etiket vb. konularda artan bir bilinç olduğunu gözlemliyoruz ancak bunun sosyoekonomik olarak belirli düzeydeki tüketicilerce erişilebilen imkânlar olduğu kanısı hâlâ yaygınlığını koruyor. Bir pazarlama stratejisi olmasının ötesinde, tüketici-

ciler tarafından çevresel etkileri en aza indirilmiş, kaliteli ve ekonomik ürünlere erişme hakkının, bizlerin tercih ve taleplerinin çok da ötesinde olmadığını kendimize hatırlatacak, toplum destekli tarım uygulamaları vb. gibi ülkemizdeki ve dünyadaki toplum odaklı iyi girişim örneklerini daha sık gündeme getirmek ve yaygınlaştırmak etkili bir strateji olabilir. Oylarımızı aslında market raflarında verdiğimizizi bize hatırlatan Permakültür’ün kurucusu Bill Mollison’u buradan sevgiyle anmak istiyorum.

Mithat Marul,
GreenNewMedia
Editörü

“Sorun da Çözüm de Aynı Yerde: İletişimde”

“Taksim yayalaştırılmalı ama betonlaştırılmamalı, insanlar aç kalmamalı ama GDO çözüm değil, elektrik hepimize lazım ama üretilmiş elektriği ne kadar verimli ve gerekli işlerde tüketiyoruz ki daha fazlası için barajlar ve nükleer santrallara ihtiyaç duyuyoruz”

Şehirler neden bu kadar kalabalık? Sosyal olanaklar için mi? Refah? Kültürel üretime dahil olmak? TÜİK verilerine göre nüfusun yüzde 43'ünün konutunda “sızdıran çatı, nemli duvarlar, çürümüş pencere çerçevesi” gibi sorunlar söz konusu. Yüzde 61'inin hanesinin taksit ödemeleri ve borçları bulunuyor. Sağlıksız, konforsuz, kalitesiz ve maddi refahtan uzak yaşamlar sürmemize rağmen metropollerde kalmakta ısrarcıyız. Kır-köy yaşamında etrafımızı şekillendirip, ihtiyaçlarımıza göre üretirken, şehirde bunu gerçekleştirmekten geri duruyoruz. Yapılar, ulaşım yöntemleri, sınırlar bizi korkutuyor. Karar ve uygulama/iyileştirme süreçlerine katılamıyoruz. Yaşamımızı etkileyen olguları (şehir planlama, yiyecekler, yasalar) biz

şekillendirmediğimiz için bunları değiştirebileceğimize dair de bir inancımız yok. İçimize sinmeyen düzeltmeye çalışmak yerine, sindirmeyi seçiyoruz ya da biz sindiriliyoruz. **Tüketimin de elimizde bir güç olduğunun farkında değiliz**, oylarımızla bir şeyleri değiştirebileceğimize inanmıyoruz. Karar vericiler de her daim bunun rahatlığındalar. Siviller her daim sorgulayıcı olarak “tek doğru vardır” mantığına boyun eğmeyen taleplerde bulunmalı ve bu talepler ışığında kamuoyu oluşturmalı. **Taksim yayalaştırılmalı ama betonlaştırılmamalı**, insanlar aç kalmamalı ama GDO çözüm değil, elektrik hepimize lazım ama üretilmiş elektriği ne kadar verimli ve gerekli işlerde tüketiyoruz ki daha fazlası için barajlar ve nükleer santrallara ihtiyaç duyuyoruz, diğer

canlıları yok ediyoruz.

Sorun da çözüm de aynı yerde, iletişimde.

Yaşamın devamlılığı, doğal döngülerin sekteye uğramaması, elimizdeki kaynakların tükenmemesi, birlikte yaşadığımız dostların yok olmaması, eşit fırsatlara sahip bir toplumsal düzenin varlığı, ağaçların, kuşların, azınlıkların, konuşamayanların duyumsanmasına bağlı.

Tüm canlılar için sürdürülebilir yaşam tarzı ancak böyle kurulabilir.

Kuş gözlemlerine katılın, bir tek bitkinin yaşam hakkı için imza kampanyası başlatın, yaşadığımız apartmanın yakınında hangi canlıların olduğuna dikkat edin, İstanbul'un Kuzey Ormanlarına gidin ve oradaki canlıların 3. Köprü ve 3. Havaalanı hakkında ne düşünebileceğini anlamaya çalışın.

Güneşin Oya Aydemir, Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği “Birlikte Çalışma Kültürü Geliştirmeliyiz”

“Gerçek anlamda sürdürülebilirlik sadece doğanın işleyiş mekanizmasında vardır. Sürdürülebilirliği anlamak ve uygulamak istiyor isek bizim bu mekanizmaya bakmamız gerekir”

Herhangi bir ürünün pazarının oluşabilmesi için o ürünün üretim ve tüketim hacminin birbiriyle paralel şekilde ve belli oranda büyümesi, buna ek olarak bu döngünün kurum ve mevzuatlarının da geliştirilmesi gerekir. Sadece bir tarafa odaklanan çalışma, terazinin diğer kefesinin ihmal edilmesi, pazarın bir türlü olgunlaşmamasının nedenlerinden biridir.

Sürdürülebilirlik konusu ne yazık ki, aşırı kullanım sonucu, gerçek anlamını ve etkisini yitirdi. **Gerçek anlamda sürdürülebilirlik sadece doğanın işleyiş mekanizmasında vardır.** Sürdürülebilirliği anlamak ve uygulamak istiyor isek bizim bu mekanizmaya bakmamız gerekir.

Bununla birlikte tek konu ürün değil, üretim süreçleri de aynı zamanda. Ve üretim süreçlerinin dönüşmesi için çok fazla öğenin dönüşmesi gerekiyor. Sadece üretici değil, aracı, aracılık eden sistemler, tüketiciye ulaşana kadarki bütün aşamaların da bu yönde dönüşümü gerektiğinden, bu vakit alıyor.

Öte taraftan pazar oluştuğu ve bu ürünler rağbet gördükçe bir nevi “taklitler” veya kriterleri, standartları hafifletilmiş ara ürünler oluşuyor. Bu ara ürünlerin mekanizmaları tam ekolojik / sürdürülebilir

olanlara nazaran daha kolay oluşabiliyor, çünkü sistemin bütünü için dönüşümü için çok fazla emek ve fikir gerekiyor. Bu fazla emeğin ve fikrin bedelini ise kimse ödemek istemiyor. Ortaya çıkan kötü / kötüsü örnekler tüketicinin güven ve bilgi dağarcığını yıkıyor, bunu yerine geri koymak üzere yaratıcı fikirler geliştirmek zorunda üreticiler ve bu konuda çalışan sivil toplum örgütleri...

Son olarak bizim ülkemize özgü bir konunun altını çizmekte de fayda var; maalesef birlikte çalışma kültürü olmayan bir toplum olduğumuz, başarısızlıkları kolay kabulleneemediğimiz ve daha iyi kalitede iş çıkarmaya odaklanacağımız yerde, savunma mekanizmalarına başvurmayı tercih ettiğimiz için sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm yolunda atılan küçük adımlar çoğu kere ke-sintiye uğruyor.

Aykan Gülten, *Coca-Cola*
İçecek Kurumsal İlişkiler Müdürü

“Çarkların Hep Beraber Dönmesi Lazım”

“Özel sektörde çalışan biri olarak şunu söyleyebilirim: Tüketici baskısının bir birim artması, özel sektörün bu konuya verdiği önemi on birim artıracaktır”

Türkiye’de sürdürülebilirlik çalışmalarının istenen momentumu sahip olmamasının sebepleri çeşitli. Soruyu tersten sorarsak; üretimin ve tüketimin sürdürülebilir bir yapıya kavuşması için ne gerekir? Bu ciddi dönüşüm için kamu otoritesinin, özel sektörün ve yurttaşların/sivil toplumun **sağlam bir koalisyonuna** ihtiyaç var. Şu anda bu ortak akıl ve girişim tam olarak kurulmuş değil. Şu anda özel sektörde belli bir değişim yaşıyor ama bu değişimin sadece “itibar kaygısından” çıkıp “iş stratejisi” haline gelmesi için temelde üç şey gerekli.

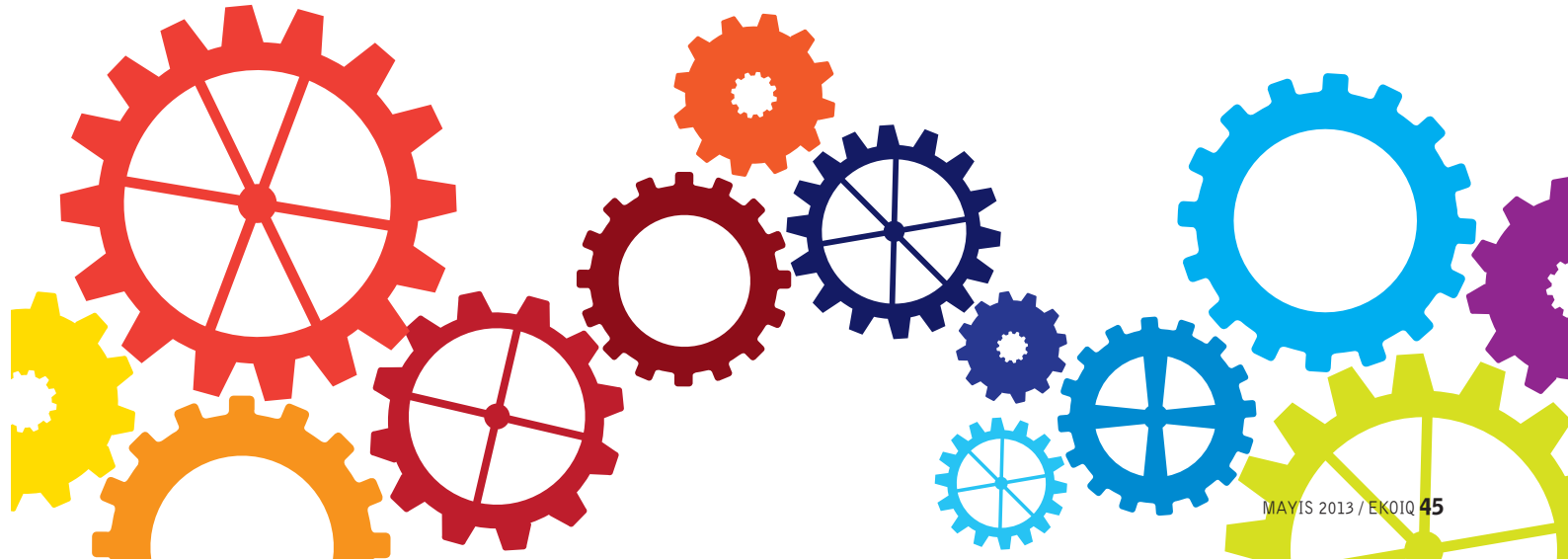
Birincisi yurttaş baskısının artması, tüketicilerin ve paydaşların özel sektörden beklentilerini daha yük-

sek sesle dile getirmesi. Geldiğimiz noktada herkesin daha iyi yapması gerekenler var kuşkusuz ama ben en büyük eksikliğin yurttaş tarafında olduğunu düşünüyorum. Özel sektör içinde konu üzerinde çalışan biri olarak şunu söyleyebilirim ki, tüketici baskısının bir birim artması, özel sektörün bu konuya verdiği önemi on birim artıracaktır. Dolayısıyla daha bilinçli, daha organize ve daha çok sesi çıkan bir vatandaş örgütlenmesi şart.

İkincisi, tüketiciye değil sanayiye üretim yapan endüstrilerin bu pratikleri içselleştirmeleri için de bu sektörden tedarik yapan şirketlerin tedarikçilerine baskı yapması ve kapasite geliştirmesi gerekiyor. Üçün-

cüsü de, kamunun bu beklentilerle örtüşen bir ceza/teşvik politikasına sahip olması gerekliliği. Bunun henüz yapılamamasının temelinde de Türkiye ekonomisinin büyüme dinamikleri yatıyor. Kamu ve özel sektör henüz eski paradigmayla vedalaşamadılar. Ekonomik büyüme ve çevresel/toplumsal sürdürülebilirlik birbirinin alternatifiymiş yanılması devam ediyor. Aslında ikisinin birbirini besleyebileceği bir strateji çizilebilir. Ve bu strateji sadece GSMH büyüme stratejisi olmaz, aynı zamanda bir kalkınma stratejisi olur.

Ne yazık ki çözüm basit değil ve anlatmaya çalıştığım gibi çarkların hep beraber dönmesine ihtiyacımız var. ○

“La Fontaine’den Yalanlar” a Son!

Karga şaşkındır. Tilki kurnaz.
Kedi nankör, ayı saldırgan...
Aklınıza gelen ilk hayvanları
ve onların kafanızda nasıl bir
davranış kalıbıyla eşleştiğini bir
düşünün bakalım. Peki ama bu
eşleştirmelerin tamamıyla yanlış
olabileceği geliyor mu aklınıza?
Biyolog Hüseyin Avni Özen,
“Doğadan Hayvan Hikâyeleri”
adıyla kaleme aldığı 8 kitaplık
seride, hem çocuklarımızın, hem
de yetişkinlerin hayvanlarla ilgili
kalıplaşmış bilgilerini değiştirmeyi
amaçlamış. Bu arada, kitap
serisinin sekizi İngilizceye de
çevrilmiş durumda. Sırada ise,
Rusça, Arapça ve Almanca var...

 Özgür ÇAKIR

 Özgür GÜVENÇ

Cemreler düştü. Doğa yeniden uyanmaya başladı. Şehirde etrafımızda yaşayan ya da evlerimizde beslediğimiz hayvanlarda da bunu rahatlıkla gözlemleyebiliyoruz. Ancak çoğumuz gündelik hayatın telaşı içerisinde bütün bunları, hayvanların sevimliliği ya da fazlasıyla dışardan “**turistik**” bir bakış ve “**sözde hayvansever**” gözüyle yapıyoruz. Toplum olarak hayvanlara karşı vicdan ile vicdansız arasında bir yerlerde salınıp duruyoruz. Doğaya saygılı ve hayvanlarla bir arada dengeli bir yaşamın önemi hakkında sürekli ayık olmak gerekiyor. Tabii küçük yaşta aldığımız eğitimin bunda payı hiç kuşkusuz çok büyük.

Peki, nesiller boyunca **La Fontaine masallarıyla** büyümüş bir yetişkinler

grubundan böyle bir bilinç beklemek olanaklı mıdır? Artemis Yayınları'ndan çıkan **Doğadan Yaşam Öyküleri** adlı kitap serisini kaleme alan **Hüseyin Avni Özen**'e göre böyle bir olasılık söz konusu değil. Zaten Özen de bu seriyi bu tür bir motivasyonla kaleme almış. Aslen biyolog olan Özen, 15 yılı aşkın bir süredir hayvan davranışları üzerine yazıyor. Doğadan Yaşam Öyküleri serisi için yola çıkmadan önce, doğa ve hayvanlar hakkında Türkçe ve başka dillerde yazılmış kitapları araştırmış. Özen araştırması sırasında yaşadığı şaşkınlığı şöyle anlatıyor: “Açıkkası büyük bir hayal kırıklığına uğradım. Hem Türkiye’de, hem de dünyada bu alanda inanılmaz bir boşluk var. Sonra sebebini araştırayım dedim. Aslında esas sebebin, hayvanlar ve doğayla ilgili kitapları, meslek dışı insanların yazması olduğunu fark ettim. Hemen hemen hiçbiri biyolog ya da yaşambilimci değil.”

Konuşan Ama İnsanlaşmayan Hayvan Karakterler

Hayvanlar hakkındaki kurgusal metinlerde çok fazla ve ciddi yanlışlıklar yapıldığına dikkat çeken Özen, lafı La Fontaine’e getiriyor tekrar. “Hâlâ La Fontaine’in kitapları okunuyor. Beni bu durum çok rahatsız ediyor. Hayvanları ciddi şekilde yanlış tanıtıyor. Bana göre bugünkü kapitalist sistemin altyapısını anlatıyor, neredeyse bunu yeniden üretiyor. Çocukların bilinçaltına ‘birbirimizi nasıl kazıklarız’ güdüsü yerleşiyor. **Örneğin Karga ve Tilki hikâyesi.** Hikâyede çocuğa tilki gibi olmayı öğretmeye çalışıyor. Yanlış. Bu hit bir hikaye ama kargayı yanlış tanıtıyor. Karga, kuşların en zekisi, hatta en zeki hayvanlardan biridir. Hiçbir şey yapmayın, mesela gidin bir yerde oturup karga seyredin, mutlaka bir şeyler yakalarsınız.” Hüseyin Avni Özen’in çocuklara yönelik bu tür kitaplar yazma fikri

“Açıkkası büyük bir hayal kırıklığına uğradım. Bundaki esas sebebin, hayvanlar ve doğayla ilgili kitapları, meslek dışı insanların yazması olduğunu fark ettim. Hemen hemen hiçbiri biyolog ya da yaşambilimci değil.”

aslında 5-6 yıl öncesine dayanıyor. Özel işleri nedeniyle aksatmış. Serideki sekiz kitap İngilizceye bile çevrilip yayınlanmış durumda. Hatta Özen serinin **Rusça, Arapça ve Almanca çevirilerinin** de tamamlandığını, buralarda da basılma ihtimali olduğunu söylüyor.

Doğadan Yaşam Öyküleri serisinin esas hedef kitlesi çocuklar. Ancak ilk bakışta çocuklar için hazırlanmış, neredeyse birbirlerinin kopyası olan yüzlercesi gibi görünmelerine rağmen, okuma yazma bilen herkesin hayvanlar dünyası hakkında bir şeyler öğrenebileceği cinsten. Kitapları yazarken önce basılmış kitaplardaki yanlışları çıkardığını ve kendince şablonlar yaptığını kaydeden Özen, “Bir de biyolog ve yaşambilimci olarak neler vermem

gerektiğine baktım. Hayvanları konuşturdum ama insanlaştırmamaya çalıştım. Hayvanlar, gerçekten kendi özelliklerini anlatıyor. Hikâyelerin içinde hem biyolojik hem de sosyal yaşantılarını buluyorsunuz” diyor.

Biyoeçitlilik Ders Olarak Okutulmalı

Özen kitaplarında çocuklara mesajlar vermeyi de unutmamış. Özellikle biyolojik çeşitlilik ve her canlının doğa için ne kadar önemli olduğuna dair vurgular dikkat çekici. “Buradaki amaç hayvanları ve doğayı tanımamız. Normal hallerini bilirsek sorun kalmaz. Hayvanın doğaya katkısı öğreniyorsun ve onlara karşı sevgi ve saygın da artıyor. Ben biliyorum ki solucanı okuyan çocuklar, gördüklerinde üzerlerine basmayacaklar” diyen Özen, çocukların bilinçaltına, doğada hayvanların gayet güzel bir şekilde hayat geçirdiklerini yerleştirmek istediğini de söylüyor.

Özen ayrıca hayvanlarla ilgili temel bilgi eksikliğini de hatırlatıyor. “Bu konuda maalesef çok cahiliz. Bazı hayvanlar bazı bitkileri çoğaltıyor. Mesela eşek ağaç dikiyor. Eşek meyve yiyor ve çekirdeğini ısırmadıysa, mide asidi eritemiyor. Onu da dışkıyla çıkartıyor. Mesela cevzelerin neredeyse tamamı eğer insanlar için içinde değilse- kargalar tarafından dikiliyor. Karga gidiyor bazı cevizleri bir yerlere gömerek saklıyor. Çok yiyecek potansiyeli olduğu için bir süre sonra ona gerek kalmıyor. Gömdüğü ceviz de ağaç oluyor. Düşünsenize, Amazon Ormanları’nın çoğunu bir ağaç türü oluşturuyor. Bunu da bir kuş türü sağlıyor. Meyvesini toprağa gömüyor. Bilim insanları ‘Bu kuşlar yok olursa birkaç nesil sonra Amazon Ormanları yok olabilir’ diyorlar. Bence biyoeçitlilik, ders olarak okutulmalı. Has-

sas türler var. Onların hikâyelerini herkes öğrenirse bunun önemi çok daha hızlı kavranır.”

Özen’le sohbetimiz sırasında Türkiye’de bazı belediyelerin uygulamaya başladığı pet shop’larda kedi köpek satışı yasağına da geliyor konu. Zaten kitaplarında da bu tür dükkânları ve özellikle de sirkleri ciddi şekilde eleştiriyor. Bir nesil sonrasının bu tür uygulamaları ciddi şekilde eleştirmeye başlayacağını düşünen Özen, “Hiçbir hayvan ‘canım dans etmek istedi, basket atayım’ demez. O hayvanı çeşitli şartlı reflekslerle zorlayarak yapıyorlar. Hepsinin altında beslenme vardır. Ben de insanlara, zorlamayla dört takla attırabilirim. Bunun, bir zamanlarki kölelik uygulamasından hiçbir farkı yok. Yeni kitaplarımda hep bunlardan bahsettim. Bunun çözümü ancak satın almayarak, sirke gitmeyerek olur. O zaman vazgeçer insanlar” diyor. Özen, doğal yaşamı korumak için öncelikle gündelik hayatımızı örgütleyen ciddi yasalara ihtiyacımız olduğu görüşünde. Hatta atık yönetiminin de ders olarak ilkokuldan itibaren öğretilmesini öneriyor.

Kitaplar İçin Kamu Desteği

Doğadan Yaşam Öyküleri, çok daha fazla çocuğa ulaşmalı diye düşünürken, Özen bu konuda da bir takım girişimlerin başladığını aktarıyor. “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı benden 10 kitap istedi. İki hayvan üzerinden gittim. Yunus ve balıkçı çocuk karakterlerini beş kitap boyunca gezdiriyorum. Kitaplarda, denizlerdeki hayat ve denizlerdeki çevre problemlerinden bahsediliyor. Bir de beş kitaplık bir **martı ve tarla faresi** serisi yaptım. Bakanlık onları yayımlayacak. Ayrıca İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile de prensip olarak anlaştım. 10 kitap da onlar çıkaracak. Okullarda etkinlik yapılacak. Okullara gidiyorum, çocukların kafalarına takılan soruları yanıtlıyorum. Büyükşehir ve Bakanlığın sponsorluğuyla kitaplar devlet okullarında dağıtılacak.”

Çocukların doğa eğitiminde anne ve babalara da büyük sorumluluklar düştüğünü kaydeden Özen, kitaplardaki yanlışların dışında, çocukların hayvanları sinema aracılığıyla da yanlış tanıdıklarına dikkat çekiyor. Son dönemde çekilen animasyon filmleri eleştiren Özen, “**Piyasadaki filmler aslında çocuklar için değil, büyükler için yapılmış.** Anne ve babanın sıkılmaması lazım çünkü. Bir animasyon film için senaryo çalışmasında bulunmuştum. Çocuk psikologlarıyla çalıştık. Orada anladım. Piyasadaki filmler öyle değil. Çocukların bir şeyler öğrenmesi önemli değil. Yeter ki gülsünler,

“Hayvanların Kısırlaştırılmalarına Karşıyım”

Hüseyin Avni Özen, Türkiye’de de son yıllarda hayvanseverliğin arttığını ancak evcil hayvanlar konusunda Bakanlıkların ya da hayvan derneklerinin aralarında anlaşamadığı noktalar olduğunu altını çiziyor: “Ben biyolog olarak düşünüyorum; hayvan dernekleri ise genelde aşırı duygusal yaklaşıyorlar. Mesela kısırlaştırma. Kimin hakkı var ki buna? Çoğalıyorlarmış, arabalar eziyormuş. Oradaki duygu şu: O hayvanın ezilmesini görmek istemiyor. Kedi köpeklerin birçoğu kent yaşamına uyum sağlamış durumda. İnsanlar da eziliyor. Anadolu’da mesela kedi köpek sayısı artmaz. Kimse de bir şey yapmaz. Neden artmaz? Hayvan doğum yapar. 7-8 adet doğurur. Örneğin kış ağır geçer ya da yabancı hayvanların saldırısına uğrarlar ve yavruların sadece -aynı doğadaki gibi- iki veya üç tanesi yaşar. Şehirlerde ise bazı hayvan türlerinin, sayemizde gereğinde fazla çoğaldığını gözlüyoruz. Fareler mesela. Öyle bir sistem yapıyoruz ki, fareleri yok eden canlıları barındıran bir sistem yok. Mesela martılar. Onların da sayısı fazla. Neden? Çünkü çöpler dışarıda toplanıyor. Balık artıkları ortalarında. Bu canlıların düşmanları da yok. Her canlı çok besin bulunca üreme içgüdüsüne girer. Bir canlı türü çok artarsa tehlike başlıyor demektir. Bunun en büyük örneği ise insanlardır.”

eğlensinler. Ben de büyüklerin okuduklarında sıkılmayacakları bir şey çabaladım.”

Belli ki her gün şehirde gördüğünüz ya da doğadan tanıdığımız hayvanlar hakkında neleri doğru bildiğimizi yeniden düşünmenin vakti geldi de geçiyor bile. Hüseyin Avni Özen’in kaleme aldığı Doğadan Yaşam Öyküleri’ne bir göz atarsanız hatanın neresinden dönersek kârdır diye düşüneceğinize eminiz. ○

**HBR'S
10
MUST
READS**

İnsan Yönetimi

Harvard Business Review'den en etkili
insan yönetimi fikirleri.

*Harvard Business Review'den
en etkili insan yönetimi fikirleri*

**İNSAN YÖNETİMİYLE
İLGİLİ HİÇBİR ŞEY
OKUMADIYSANIZ
BURADAN
BAŞLAYABİLİRSİNİZ**

İş ve Yönetim, 224 sayfa

İş dünyasında da değişmeyen tek şey değişimdir. Ya kendimizi buna adapte etmeli ya da demode olmayı, daha kötüsü, yok olmayı göze almalıyız. Yöneticilerin genellikle zorlandıkları alanlardan biri de insan yönetimi. Yönetim tarzlarını, sorumluluk-motivasyon dengesini, iyi performans gösterecek ekipler kurmayı önemli mücadele alanlarından biri olarak görüyoruz. İnsan yönetimi alanında uzmanlaşmış isimlerin *Harvard Business Review'den* derlenen 10 makalesi, iş hayatının hangi kademesinde olursa olsun, herkes için altın değerinde. Bu kitapta hem kendilerini hem de şirketlerini değişime hazırlamak isteyen yönetici ve çalışanların ihtiyaçlarını karşılayacak fikirleri bulacaksınız.

LİDERLİK

*Harvard Business
Review'den
en etkili liderlik
fikirleri*

DEĞİŞİM

*Harvard Business
Review'den
en etkili değişim
fikirleri*

ESASLAR

*Harvard Business
Review'den
en kalıcı yönetim
fikirleri*

www.optimistkitapblog.com
(0216) 481 29 17

Biyoçeşitliliğin Korunması İçin Liderlik Deklarasyonu

Biyoçeşitlilik, geçtiğimiz Ekim ayında Hindistan'ın Haydarabat şehrinde düzenlenen 11. Taraflar Konferansı (Conference of the Parties- COP 11) kapsamındaki Biyolojik Çeşitlilik Kongresi'nde (CBD) yine dünya milletlerinin gündemindeydi. Berlin merkezli İş Dünyası ve Biyoçeşitlilik İnisiyatifi (Business and Biodiversity Initiative), üye ülkelerin tam katılımıyla biyoçeşitlilik konusunda bir Liderlik Deklarasyonu'na imza attılar.

 Tuovi SIMILA Viljak, Petri HAINONEN, UPM

* Yazı, *The Griffin Dergisinin* 2012/3 sayısından derlenmiştir.

Birleşmiş Milletler (BM) tarafından ilan edilen 2011-2020 Biyoçeşitlilik Onyılı'nın içindeyiz. Biyoçeşitlilik kaybı, geçtiğimiz Ekim ayında Hindistan'ın Haydarabat şehrinde düzenlenen 11. Taraflar Konferansı (**Conference of the Parties- COP 11**) kapsamındaki **Biyolojik Çeşitlilik Kongresi'nde** (CBD) yine dünya milletlerinin gündemindeydi. UPM, COP 11'e İyi Şirketlerde Biyoçeşitlilik İnisiyatifi üyesi olarak katıldı ve benzersiz orman biyoçeşitliliği programı gibi UPM'in konuyla ilgili çeşitli çalışmalarını sergiledi.

Berlin merkezli **İş Dünyası ve Biyoçeşitlilik İnisiyatifi (Business and Biodiversity Initiative)**, sektörler arası kurumların biyoçeşitliliği koruma ve sürdürülebilir kılmaya bağlılıklarını dile getirdikleri bir girişim. Bu girişim, 2008 yılında Almanya Başkanlığı'nda düzenlenen COP 9 Konferansı'nın desteğini alarak, Alman Federal Çevre Bakanlığı tarafından kuruldu. Tüm üye ülkeler bir **Liderlik Deklarasyonu** imzaladılar ve böylece sağlam bir biyoçeşitlilik yönetimi kurmayı taahhüt ettiler.

İş Dünyası ve Biyoçeşitlilik İnisiyatifi, küresel anlamda ön sıralarda koşan, biyoçeşitliliği korumaya odaklanan ilk iş topluluklarından biriydi. Bir senedir İyi Şirketlerde Biyoçeşitlilik İnisiyatifi'nin İdari Yöneticisi olarak görev yapan **Carolyn Bossmeyer**, "Biyoçeşitlilik kaybıyla savaşmak için gerekli olan iş yükü o kadar çok ki, mümkün olan her türlü desteğe ihtiyacımız var" diyor ve ekliyor: "Bu organizasyon, COP 9'daki karar vericilerin, kurumsal anlamda daha iyi bir sürece ihtiyaç duyduklarını anlamaları sonucunda kuruldu."

Kurumlar İçin El Kitabı

Bir yıl önce İş Dünyası ve Biyoçeşitlilik İnisiyatifi, şirketlerin platform üzerinde tam sorumluluk yükledikleri bağımsız ve kâr amacı gütmeyen bir dernek haline geldi. Şu anda bu inisiyatifte 23 üye şirket bulunuyor ve Bossmeyer'a göre büyüme için ciddi bir potansiyel var: "Yeni üyeler kazanmaya mecburuz fakat kurumların, biyoçeşitliliğin şirket operasyonlarına etkilerini gerçekten anlamaları biraz zaman alacak. En nihayetinde, tüm iş fonksiyonlarının değer zinciri, doğrudan ya da dolaylı olarak doğanın zenginliğine bağımlı." Birçok açıdan birbirlerinden oldukça ayrışsalar da üye şirketlerin hepsi, biyoçeşitliliğin, yarının sürdürülebilir kalkınma yönetimi için önemli bir unsur olduğuna inanıyorlar.

Dernek, sadece üyeleri için bir tartışma platformu yaratma misyonuyla hizmet vermiyor. Aynı zamanda network oluşturma ve diğer üyelerle işbirlikleri geliştirmenin yanı sıra, Almanya'dan ve Al-

UPM'in 10 Örnek Biyoçeşitlilik Projesi

Orman ateşinin yeniden alevlendirilmesi: Kontrollü orman yangınları, ateşe bağlı türleri yeniden ormanlara çekiyor.

Griffin Ormanı ve Repovesi Ulusal Parkı'nın oluşturulması: UPM, Repovesi Milli Parkı'nın kurulabilmesi için Finlandiya hükümetine 560 hektarlık bir alan hibe etti. Aynı zamanda, hibe edilen alanın hemen yanında, 1400 hektarlık başka bir özel koruma alanı oluşturuldu. UPM'in sahip olduğu doğa koruma alanı, Griffin Ormanı olarak adlandırıldı.

Kuş koruma derneği Aves Uruguay ile birlikte Uruguay Capuchin kuşlarının yaşam alanlarının korunması: UPM Forestal Oriental, İspanyolca'da Capuchinos olarak bilinen ve "tohum yiyciler" (Sporophila) takımında yer alan Uruguay kuşlarının doğal yaşam alanlarının korunmasına yönelik farkındalık çalışmalarını sürdürüyor.

Buzul-akarsu çökeltileriyle oluşan yamaçların restore edilmesi: Dünyada eşi benzeri olmayan buzul-akarsu coğrafi yapısı, aşırı gölgelenmeyi önlemek amacıyla ağaç inceltme işlemi dahil birçok farklı yöntemle korunuyor.

Uruguay-Yatay'daki palmye ağacı bölgesinin korunması: UPM'in arazisinde yetişen Butia Yatay palmye ağaçları, firmanın dikim planları kapsamında, UPM Forestal Oriental sayesinde korunuyor.

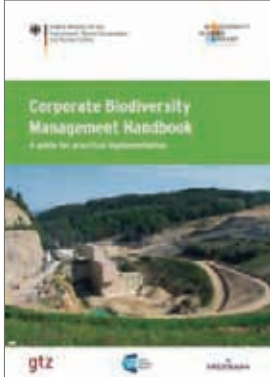
Royal Society for the Protection of Birds (RSPB - Kraliyet Kuşları Koruma Derneği) ile birlikte İngiltere orman tavuğunun korunması: UPM, İngiltere'de nesli tükenmek üzere olan orman tavuğunun (**Tetrao tetrix**) belirli alanlarda korunması amacıyla RSPB'ye destek veriyor.

Bataklık restorasyonu: Hendek açma çalışmalarından dolayı zarar görmüş bataklıklar, belirlenen bölgelerde restore ediliyor. Doğal bataklıkların, çok ciddi oranda biyolojik çeşitlilik barındırdığı artık biliniyor.

ABD'nin Minnesota eyaletinde Mikoriza Mantarları'nın araştırılması: UPM, 2002-2007 yılları arasında ABD'nin Minnesota eyaletinde yer alan UPM Blandin ormanlarında mikoriza mantarları üzerine kapsamlı bir çalışma yürüttü. Bu yüzey araştırmaları, Orta Batı Amerika'da bu mantar türü üzerine yürütülen ilk araştırmalar olarak kayıtlara geçti.

Ölü ağaç gövdelerinden beslenen böceklerin (saproxylic) izlenmesi: Proje, herhangi bir işlem görmeden yaşlanmaya bırakılmış ağaçların, ölü ağaç gövdelerinden beslenen böcekler gibi, keresteye bağlı olarak yaşayabilen hayvan türleri için önemini inceliyor.

UPM'in Uluslararası Ağaç Ekim Günü: UPM 2009'dan bu yana her yıl dünya çapındaki iş ortaklarını, okul çocuklarını ve UPM çalışanlarını ağaç dikmeye davet ediyor.

Biy çeşitliliğin önemi, birçok kurum tarafından daha yeni yeni kavranıyor. Kurumsal Biyo çeşitlilik Yönetimi El Kitabı, bu konudaki bilgileri toparlayan son derece önemli bir kaynak.

manya dışından bilim camialarıyla, sivil toplum örgütleriyle ve karar vericilerle işbirliği için de muhteşem fırsatlar yaratıyor.

Dernek, bu amaca yönelik olarak, **Kurumsal Biyo çeşitlilik Yönetimi El Kitabı**'nı hazırladı. Şirketler tarafından olumlu karşılanan, önerilerin ve özet bilgilerin paylaşıldığı bu pratik el kitabı, aynı zamanda en iyi uygulamalara ilişkin çok sayıda örneği de içeriyor.

Bossmeyer'a göre COP 11, İş Dünyası ve Biyo çeşitlilik İnişyatifi'nin pazarlanmasına yönelik olarak önemli bir olanak sundu: "Haydarabat'taki İnteraktif Biyo çeşitlilik Fuarı'ndaki standımızda sergilediğimiz 30 vaka çalışmasıyla kurumların biyo çeşitliliği teşvik ederek neler başardıklarını sergiledik. Buna ek olarak girişimimiz, değişik etkinliklerde kendini gösterme fırsatı buldu."

Benzersiz Orman Biyo çeşitliliği Programı

Haydarabat'taki konferansa katılan şirketler arasında UPM de vardı. UPM, üç konuya odaklanan bir sunum yaptı: Kurumun küresel biyo çeşitlilik programı,

İngiltere orman tavuğunun (black grouse) doğal yaşam ortamını iyileştirmeye yönelik yıllardır süren çalışmalar ve ABD'nin Minnesota eyaletinde yapılan ve çığır açan, ağaç ve mantarlar arasındaki simbiyotik ilişkiyi ele alan **Mikoriza** araştırması.

UPM'in dünya genelinde ormanlarla ilgili yürüttüğü tüm çalışmaları kapsayan ve 2006 yılında başlatılan UPM Orman Biyo çeşitlilik Programı, dünyada bu alanda türünün tek örneği olması açısından sunulmaya değerdi. Program, biyo çeşitlilik yönetimini orman yönetimine entegre ediyor ve bilgi kutusunda da aktarılan altı temel unsurdan oluşuyor. Programın çok az bir bölümü, tabiata hiç dokunmadan, olduğu gibi bırakmayı öngören geleneksel biyo çeşitlilik yaklaşımını taşıyor.

UPM Çevre Departmanı Müdürü Petri Heinonen'e göre, insan aktivitesini dahil etmeyen biyo çeşitlilik yaklaşımları artık sınırlı ve eski usul kalıyor. Heinonen, biyo çeşitlilik kaybını önlemek ve ticari ormanlardaki türlerin varlıklarını sürdürmelerini garanti altına almak için değişik yaklaşımlardan faydalanılabileceğini belirtiyor ve önemli bir noktaya değiniyor: "Tabiatı korumak ve biyo çeşitliliği teşvik etmek aslında iki farklı konudur. İnsan aktiviteleri büyük oranda doğal ortamı ayrıştırmaya ve çeşitlendirmeye yardımcı olabilir.

Biyo çeşitlilik programında belirlenen hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için en iyi yol, şirketin kendi ormanlarından ya da orman yönetimi sözleşmesi kapsamındaki ormanlardan odun temin etmesi (UPM toplam iki milyon hektara ulaşan bir orman alanına sahip). Ne var ki, odunların çoğu başka bölgelerden temin ediliyor; öte yandan, eğer kereste kesimi UPM tarafından yapılacak olursa, bu program yine de uygulanabilir. Heinonen, "Asıl mücadelemiz, odun tedarik zincirinde biyo çeşitlilik programının daha iyi işleymesini sağlamak. Diğer yandan, UPM tesislerine gelen odunun yüzde 80'i sertifikalı ve bu bile programın amaçlarına ulaşmasını büyük ölçüde garanti altına alıyor." ○

**YENİ
BİR SOLUK**

**EKONOMİYE YARATICI
BİR BAKIŞ**

Optimist

**GİRİŞİM
İNNOVASYON
YÖNETİM**

SATIŞ NOKTALARI
DGR, NT MAĞAZALARI, www.idefix.com, www.kitapyurdu.com

Yenisini Almadan Önce Bir Daha Düşünün

— Özgür ÇAKIR

— Özgür GÜVENÇ

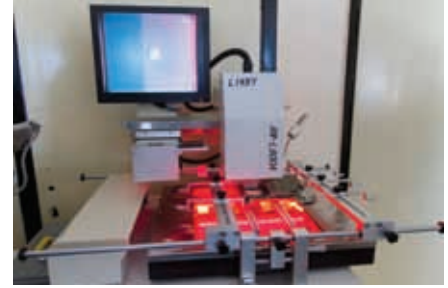
Elektronik aletler evden işyerine kadar hem gündelik hayatlarımızda, hem de ürün çeşitliliğiyle tüketim yelpazemizde giderek genişleyen bir yer kaplıyor. Peki, bütün bu ürünleri hak ettikleri gibi kullanıyor muyuz? Onları bakım ve onarımdan mahrum mu bırakıyoruz? “Her elektronik alet, bir gün e-atık olmayı tadacaktır” gerçeğinden yola çıkarak, Türkiye’nin önemli teknik bakım onarım ve servis şirketlerinden biri olan ERPA İletişim Elektronik’in Genel Müdürü Nihat Erdal’dan bu soruların cevaplarını almaya çalıştık...

Cep telefonunuzu en son ne zaman değiştirdiniz? Ya laptop’unuzu? Bahisleri yükseltelim. Televizyonunuzu ve diğer beyaz eşyalarınızı da soralım. Cep telefonu değiştirme hızında dünya süper liginde olduğumuz hepimizin malumu. Televizyon ve diğer beyaz eşyalarda ise daha az enerji tüketen yeşil ürünlere yönelik Türkiye’de de yaygınlaşıyor. Ancak bir yandan da kullanım ömrünü tamamlamış elektrik ve elektronik alet sayısı, dolayısıyla e-atıklarımız da artıyor. Açıkçası bu konuda da çok hızlıyız. Son verilere göre, yılda ortalama 500 bin ton e-atık üretiyoruz. Kişi başıysa ortalama yedi kilogramın üzerinde bir atıktan söz edebiliriz. Üstelik bu atıkların çoğunun tehlikeli atıklar kapsamında değerlendirildiği düşünüldüğünde, büyük bir sorunla karşı karşıyayız. E-atık meselesi bir yana, bu verilerin dışın-

da, yeni bir bilgi daha var elimizde. Laptop ve netbook’larda ortalama kullanım süresi, Türkiye’de şu anda altı yılın üzerine çıkmış. Bize bu veriyi aktaran ise Türkiye’nin en büyük teknik servis şirketlerinden biri olma yolunda sakin ve kararlı adımlarla ilerleyen **ERPA İletişim Elektronik’in Genel Müdürü Nihat Erdal**. Karaköy’deki ofislerini ziyaret ettiğimiz Erdal, 2008’e kadar Avrupa’da da bu tür ürünlerin ortalama kullanım süresinin üç yıl kadar olduğunu, 2008 sonrasında 3 ile 5 yıla kadar uzadığını söylüyor. Elektronik aletlerin sürdürülebilir kullanımı göz önüne alındığında ERPA gibi kişi, kurum ve üreticilere bakım onarım hizmeti veren, yedek parça ve ekipman satan şirketlerin önemi de ortaya çıkıyor aslında. Firmanın hikâyesini anlatan Nihat Erdal, farkına varmadan bir inovasyon gerçekleştirdiklerini söylüyor. “ERPA’yı 1995’te kurduk. O sıralar herkes kendi markasına teknik hizmet veriyordu. Hiçbir servis başka markaya bakmıyordu. Bu anlamıyla da tüketici sıkıntı yaşıyordu. O sıralar Olivetta’ya hizmet veriyorduk. Ancak Olivetta bilgisayar işinden vazgeçince, biz de ‘Her markaya bakalım. İnsanlar bize getirmesin, biz insanların ayağına gidelim’ dedik. Bu tabuyu yıkmak istedik. Ayrıca bir ürün tamir edilmese bile, arıza tespit ücreti alınmıyordu. Biz bunu almadık. Bu anlamda insanların çok hoşuna gitti ve ciddi bir taleple karşılaştık. Sonunda markadan bağımsız bir şekilde, görüntülemeyle ilgili bütün ürünlere bakmaya başladık.”

Elektronik ürünlerin bakım yoluyla ömürlerini uzatmak bir yandan mantıklı olsa da, başta enerji verimliliği ve doğaya zarar veren başka unsurlar düşünüldüğünde, “var olan elektronik ürünlerimizin ömrünü uzatmak mı, yoksa onları enerji tasarrufunda rüştünü ispatlamış ‘yeşil ürünler’le değiştirmek mi daha mantıklı” sorusu da ister istemez aklımıza geliyor.

600 Milyon Dolarlık Katkı

ERPA, ilerleyen yıllarda monitörlerden printer'lara, UPS'lerden laptop, notebook ve server'ların donanımı da dahil olmak üzere servis verdiği ürün sayısını bir hayli artırmış. Firma, şu sıralar 60 kişilik bir ekiple, Mac monitörlerinden CNC tezgâhlarına kadar farklı alanlarda onlarca sektörden firmaya hizmet veriyor. Tabii Türkiye gibi bir ülkede, elektronik alanında bir işe kalkışmanın onlarca zorluğu beraberinde getireceğini tahmin etmek zor olmasa gerek. Örneğin monitör tamirati yaparken parça bulmakta büyük sıkıntılar yaşadıklarını ve buldukları parçaların da çok pahalı olduğunu kaydeden Erdal, “Tedarik için yurtdışını denedik. Önce bu konuyu sektörle paylaştık. Satın alma işlemlerimizi yapması için Uzakdoğu'da bir ofis açmayı önerdik. Ancak diğerleri bu konuda istekli olmayınca, 2003 yılında ofisi kendimiz açtık” diyor. ERPA'nın verdiği bütün bu hizmetlerle çevreye katkısı da yadsınmaz.

Onarım yapılmadığı takdirde yeni ürünlerin alınacağını kaydeden Erdal, “Örneğin firmaların tüplü monitörlerini doğa dostu LCD'ye veya LD'ye çeviriyoruz. Diyelim bir müşterimizin 500 - 600 kullanıcısı var. 70 ile 100 watt arası enerji harcayan bu tüplü monitörleri 15-20 watt'lıklara dönüştürüyoruz. Arızalı olanları da, değiştirdiklerimizden aldığımız parçaları kullanarak onarıyoruz. Bunun dışında teknik servis hizmeti verirken başarı oranını artırmak için ekipman satıyoruz. Örneğin **chip değiştirme makineleri**. Eğer kullanılmazsa başarı oranı yüzde 20. Bu ekipmanlar kullanılırsa yüzde 90 başarı oranına çıkılıyor. Böylece daha uzun süre kullanmak mümkün oluyor. Biz aynı zamanda pil ithalatçısıyız. Pil ithalatının geridönüşümünü ve e-atık dönüşümünü de Taşınabilir Pil Derneği yönetmenliğine göre yapıyoruz” diyor. Erdal, arızalanan ürünlere işin ehli servislerin ve kişilerin müdahalesinin önemine de değiniyor: “Verimi

artırmak adına ekipman eğitimi ve satışı yapıyoruz. Şu an aslında Türkiye ekonomisine yıllık 600 milyon dolarlık bir katkıda bulunuyoruz. Diyelim ki 500 cihaz sattık. Bu 500 cihazı alan firmalar bir yılda ortalama 120 onarım yaptırıyor. Oradaki ürünlerin fiyatlarını çarptığımızda bu sayıdan rahatlıkla bahsedebiliriz.”

“Şuursuzca Satın Aldık”

Elektronik ürünlerin bakım yoluyla ömürlerini uzatmak bir yandan mantıklı olsa da, başta enerji verimliliği ve doğaya zarar veren başka unsurlar düşünüldüğünde, “var olan elektronik ürünlerimizin ömrünü uzatmak mı, yoksa onları enerji tasarrufunda rüştünü ispatlamış ‘yeşil ürünler’le değiştirmek mi daha mantıklı” sorusu da ister istemez aklımıza geliyor. Erdal bu soruyu şöyle cevaplıyor: “Elektronik ürünlerde Türkiye kendi üretimini yapamayan bir ülke. Dolayısıyla hem ekonomik anlamda, hem de atık sorunu anlamında bu tür ürün-

Servis Sektörüne Eğitim de Veriyorlar

ERPA İletişim Elektronik, bakım ve onarım dışında, servis sektöründe kaliteyi artırmayı da kendisine dert edinmiş durumda. Firma bir süredir Marmara Üniversitesi'nden akademisyenlerle beraber, teknik servis hizmeti verenlere eğitim vermeye başlamış. Firma Genel Müdürü Nihat Erdal, "Eğer Türkiye'de 1000 tane servis varsa bunu tam hakkıyla yapan 50-100 arasındadır. Gerisi ezbere, el yordamıyla yapılan işler. Servislere üniversite aracılığıyla eğitim veriyoruz. Onlar temel elektronik eğitimi veriyorlar. Arıza tespit ve ürün bazındaki eğitimleri de biz veriyoruz. Yurtdışında Yunanistan, Bulgaristan, Bosna ve İran'da bir yapılanma başlattık. Şu anda Azerbaycan'da görüşmeler sürdürdüğümüz firmalar var. Başlangıçta çevre bölgedeki ülkelerle başlayıp ileride Avrupa'da teknik servis, eğitim ve destek konusunda çalışmak istiyoruz" diyor.

ERPA'nın bir diğer önemli faaliyeti de kendi ürettikleri monitörler. Monitörlerin parçalarının yüzde 40'ını ithal eden şirket, yüzde 60'ını ise Türkiye'de üretiyor. Söz konusu monitörler, belediye otobüslerinde, dış mekân bilgilendirme panolarında, alışveriş merkezi, benzin istasyonları ve mağaza vitrinlerinde kullanılarak, aslında reklam için kullanılan kâğıt ve benzeri maddelerle de tasarruf sağlıyor.

lerin maksimum uzunlukta kullanılması daha mantıklı. Evet, yeşil ürünlere geçiş çok önemli ama terazi şu an, var olan ürünlerin bakım ve onarımından yana diyebiliriz. Biz ülke olarak uzunca bir süredir şuursuzca elektronik ve bilişim ürünü aldık. Bir gün gelecek -ki hence çok yakın- bütün bu ürünlerin hemen hepsi bir noktada buluşacak. Ama şu anda olması gerektiğinden fazla elektronik ürün var. Bunlar atık olacak. Bu atık miktarı bir süre daha artacak ve sonunda yavaşlayarak azalacak. Bir de Türkiye'de ürünler satın alınırken ne amaçla alındığına dikkat edilmiyor. Başka amaçlar için kullanılan ürünler de normal olarak arıza çıkarıyor." Türkiye'de üretimin yok denecek

kadar az olmasının en önemli sebeplerinden biri olarak Çin'i görüyor Erdal. Enerji fiyatlarının çok daha düşük olması, vergi ve teşvik gibi devlet politikaları nedeniyle Çin'in avantajlı olduğunu kaydeden Erdal, elektronik sektöründe ciddi devlet politikalarının devreye girmesi durumunda, ucuz işgücü anlamında değil ama pazar payı olarak, genç nüfus ve coğrafi yakınlık nedeniyle, daha da yaratıcı ürünlerle Avrupa'nın Çin'i olabileceğimizi söylüyor. "Devlet, stratejik olarak önümüzdeki 10-20 yılı planlamalı. Ara eleman konusunda ciddi sıkıntı var. İstihdam edecek bu düzeyde insan bulamıyoruz. Devlet politikaları iyi bir strateji çizerse, Türkiye kendi markalarıyla dünyada rekabet

Esas hedef, maksimum enerji tasarrufunda bulunan, üretildiği malzemeden geri dönüşümüne kadar her sürecinde mümkün olduğunca "yeşil" olan ürünlerden oluşan bir gündelik hayatı kurmak.

edebilecek hale gelecek. Örneğin Çin'de belli bir hayat standardı oluştu. Orada da fiyatlar yükselecek, bizimle eşit seviyeye gelecek."

ERPA Genel Müdürü Erdal, teknolojideki gelişme ve enerji kullanımı arasındaki bağa da dikkat çekerek, "Teknoloji kullanılırken, enerji harcaması henüz aynı oranda azaltılmıyor. Yüzde 10 ile 20 arasında bir tasarrufa ulaşıldığından bahsedebiliriz. Ama bir yandan da ürün ne kadar fonksiyonelse, o kadar enerjiye ihtiyaç duyuluyor" diyor.

EKOIQ olarak "doğa dostu ürünlere" mümkün olduğunca fazla yer vererek bu konudaki farkındalığı artırmak için elimizden geleni yapıyoruz. Evet, esas hedef, maksimum enerji tasarrufunda bulunan, üretildiği malzemeden geridönüşümüne kadar her sürecinde mümkün olduğunca "yeşil" olan ürünlerden oluşan bir gündelik hayatı kurmak. Ancak ERPA ile sohbetimiz sonrasında, biraz zaman alacak bu dönüşümle paralel olarak, elimizdeki var olan ürünlerin doğru kullanımının ve kullanım ömrünü uzatmanın da bir o kadar önemli olduğunun bir kez daha farkına varıyoruz. Ya siz? ○

Online İklim Okuryazarlığı Eğitimi

Bilgi edinmek giderek kolaylaşıyor. Online eğitim kısa bir süre sonra, formel – geleneksel eğitimin bile önüne geçebilir. Stanford Üniversitesi bilgisayar bilimi öğretim üyelerinden Daphne Koller ve Andrew Ng önderliğinde kurulan online eğitim sitesi Coursera, bu konuda başı çekenlerden biri. Bu bile bizim için tek başına bir haber ama dahası da var. British Columbia Üniversitesi'nden Sarah Burch ve Sara Harris, Mayıs ayında iklim okuryazarlığı dersini Coursera bünyesinde başlatacak. Yani çıkarın kâğıt kalemi, dersler başlıyor...

 Dr. Barış Gençer BAYKAN,
Bahçeşehir Üniversitesi
Ekonomik ve Toplumsal
Araştırmalar Merkezi,
baris.baykan@bahcesehir.edu.tr

2000 yılında üniversite son sınıfıta, **Prof. Aydın Uğur** hangi meslekleri seçeceğimizi sorduğunda akademisyen olacağım diyenlere, “Bundan 15 yıl sonra akademisyenliğin ne olacağını düşündünüz mü? Bu şekilde sınıflar olmayacak, dersinizi kaydedip öğrencilere aktaracaksınız” demişti. Pek kimse hocayı ciddiye almadı ama 15 yıl dolmasına ramak kala öngörüsü gerçekleşiyor, hem de tekil örnekle değil küresel boyutta. Coursera, **Stanford Üniversitesi** bilgisayar bilimi öğretim üyelerinden **Daphne Koller** ve **Andrew Ng** önderliğinde kurulmuş bir online (çevrimiçi) eğitim sitesi. Coursera 2011 sonbaharında Stanford, Michigan, Penn ve Princeton üniversitelerinin işbirliğiyle, bir **sosyal girişimcilik** örneği olarak hayata geçirildi. Fikir, dünyanın en iyi üniversitelerindeki derslerin sadece bu üniversitelere kayıtlı öğrenciler değil, dileyen herkes tarafından izlenebilmesini öngörüyor. Eğitim yoluyla bireylerin, ailelerin ve toplulukların hayatlarının iyileştirilmesinin hedeflendiği program kapsamında, bugün itibarıyla 62 üniversiteden hocalar tarafından

verilen yüzlerce ders ücretsiz olarak alabiliyorsunuz. İngilizce olarak başlayan dersler **Fransızca, İspanyolca, Çince ve İtalyanca** dillerinde de verilmeye başlanmış. Dersler 15'er dakikalık video kayıtları şeklinde veriliyor ve dersi alanlar diledikleri zaman izleyip etkileşimli bir şekilde hoca ve diğer öğrencilerle ilişki kurabiliyor. Coursera henüz diploma vermiyor ama dersi başarıyla tamamladığınızda bir sertifika almaya hak kazanıyorsunuz. Derslerin akademik geçerliliği olması için çalışmalar sürüyor. Belki yakında alınan dersler örgün eğitim kurumlarında kredi olarak sayılabilir. Biyolojiden matematiğe, felsefeden düşünce tarihine kadar 200'den fazla ders mevcut. Halihazırda tüm dünyada 1,5 milyon öğrenci derslere katılıyor. **Harvard** ve **MIT'nin edX** adını verdikleri benzer bir platform daha var.

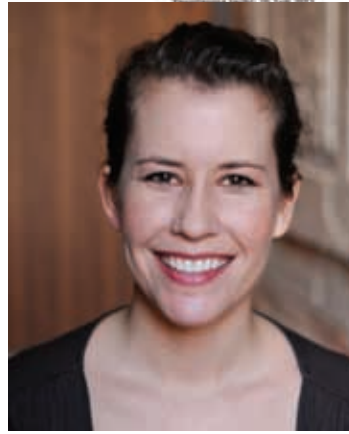
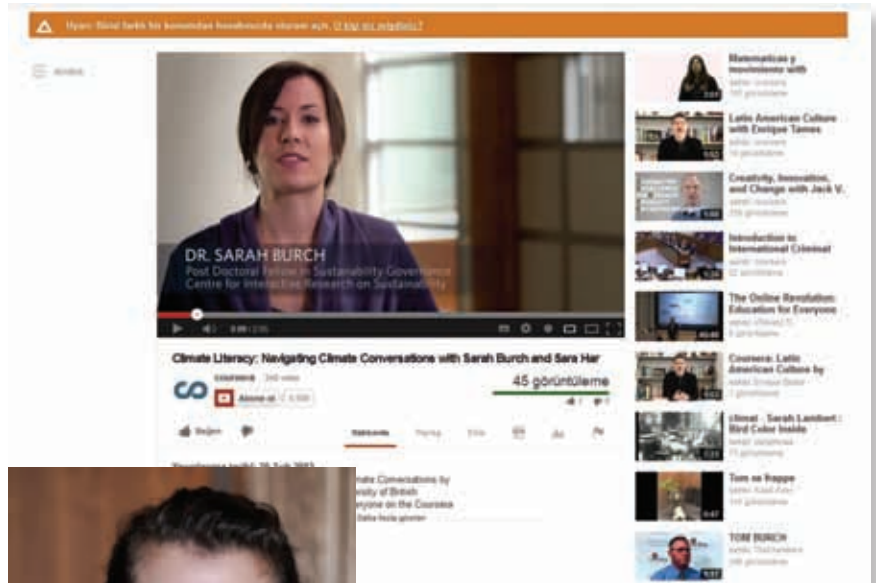
İklim Okuryazarlığına Giriş

Coursera'nın ders kataloğuna bakarken bir ders ilgimi çekti. Mayıs 2013'te başlayacak ve 10 hafta sürecek dersin ismi **“İklim Okuryazarlığı”** (Climate Literacy). İklim okur-

yazarlığını, bir yurttaşın dünyanın iklim sistemiyle ilgili temel prensipleri anlaması, iklimle ilgili bilimsel bilgileri nasıl değerlendireceğini bilmesi ve iklimi etkileyebilecek faaliyetlere dair bilinçli ve sorumlu kararlar alması şeklinde açıklayabiliriz. **British Columbia Üniversitesi** tarafından verilen bu ders iklim değişikliğinin bilimsel ve sosyo-politik yönlerini ele alıyor. Ders iklim sisteminin temel prensiplerini, model ve tahminlerini, doğal ve insan eliyle yaratılan etkilerini, iklim değişikliğine uyum ve mücadele cevaplarını ve iklim politikalarının evrimini ele alıyor. Ders 10 modülde işleniyor. İlk 5 modül -Kamusal alanda iklim, İklim sistemine giriş, Dünyanın enerji bütçesi, Karbon çevrimi ve İklim modelleri- daha çok iklimbilimi ve modellerini anlatmayı hedefliyor. İklim tahminleri, İklim değişikliğinin etkileri, İklim değişikliği ile mücadele: Nedenlerle ilgilenmek, İklim değişikliğine uyum: Etkilerle ilgilenmek, Uyum ve mücadelede politika araçlarından oluşan ikinci 5 modül de iklim değişikliğinin etkileri ve bu etkilere cevaben oluşturulan politikaları araştırmayı amaçlıyor. Bu ders Coursera'da Enerji & Yer Bilimleri kategorisi altında veriliyor. Peki, katılımcıların derse katıldıktan sonra ne öğrenmeleri bekleniyor? İklimin hikâyesini, yani atmosfer, okyanus, kara ve yaşamın etkileşiminin bütün zamanlarda iklimi değiştirdiğini, tarihsel olarak insanların fosil yakıt kaynaklı emisyonlar ve arazi kullanımı sonucu dünyanın enerji dengesini ve iklimini nasıl değiştirdiğini, 20. yüzyılın ikinci yarısında iklimdeki değişikliklerin gözlemlenmesi ve iklim değişikliğiyle mücadelenin ve uyum kapsamının ve aciliyetinin değerlendirilmesi.

Ders Zili Mayıs'ta Çalacak

İklim okuryazarlığı dersini British Columbia Üniversitesi'nden **Sarah**

İklim okuryazarlığı dersini British Columbia Üniversitesi'nden Sarah Burch ve Sara Harris ortaklaşa veriyorlar. Harris derslerinde iklim bilimini temel alırken, Burch daha çok iklim değişikliği konusundaki politika ve yönetim kavramlarını ele alıyor.

Burch ve Sara Harris ortaklaşa veriyorlar. Burch, üniversitenin Sürdürülebilirlik Üzerine Etkileşimli Araştırma Merkezi'nde doktora sonrası araştırmacı olarak çalışıyor. Araştırma alanları arasında kentsel iklim değişikliği yönetimi ve düşük karbonlu topluluklar oluşturma var. Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) 4. değerlendirme raporunun yazımına iki ayrı grupta katılmış. II. Çalışma Grubu (Etkiler, Uyum ve Kırılabilirlik) ve III. Çalışma Grubu (İklim Değişikliğinin Etkilerinin Azaltılması). Sara Harris ise üniversitenin Deniz, Okyanus ve Atmosferik Bilimler Bölümü üyesi. Küresel iklim değişikliği, çevre bilimi, denizbilim ve jeoloji dersleri veriyor. Araştırmalarını **paleoşinografi** ve **paleoklimatoloji** alanlarında yoğunlaştırmış; okyanus döngüsünü ve kıtasal

iklimlerin geçmişteki değişimlerini inceliyor. Harris derslerinde iklim bilimini temel alırken, Burch daha çok iklim değişikliği konusundaki politika ve yönetim kavramlarını ele alıyor.

Bir bilgisayarınız varsa ve İngilizceyi anlıyorsanız (altyazı seçeneği de bulunabiliyor) Mayıs ayındaki bu derse kaydolabilirsiniz. Şu an Coursera'ya Türkiye'den katılan üniversite yok fakat eğitimde de küreselleşmenin hızlandığı günümüzde, listede yakında üniversitemizi uzmanı oldukları alanlardaki dersleriyle görebiliriz. İklim okuryazarlığı dersini de müfredatımızda görmek dileğiyle. İyi dersler... ○

Kaynaklar

<https://www.coursera.org>

<https://www.coursera.org/course/climateliteracy>

Temiz Üretim Yola Çıktı Gibi!

10 Nisan'da Verimlilik Genel Müdürlüğü (VGM) ve Hacettepe Üniversitesi tarafından, Ankara'da gerçekleştirilen "Sürdürülebilir Üretim Sempozyumu" ve 11 Nisan'da Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV), Adana Sanayi Odası, Çukurova Üniversitesi ve Adana Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezi tarafından Adana'da "Endüstriyel Simbiyoz ve Temiz Üretim Ar-Ge Pazarı", temiz üretimle ilgili önemli gelişmelerin konuşulduğu platformlar oldu. Bu çarpıcı gelişmeleri aktarmak için EKOIQ da oradaydı...

 Emrah KURUM

2 1. yüzyılda, çevresel etkileri dikkate almayan bir kalkınma mümkün değil. Gerçek bir sanayi verimliliği ise sadece temiz üretim çalışmalarıyla mümkün görünüyor. Türkiye kamu politikaları da bu konuda yavaş yavaş hareketlenmeye başladı. Geçen ay Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Genel Müdürlüğü Genel Müdürü Anıl Yılmaz ile yaptığımız röportajın başlangıç cümleleri bu şekildeydi. Nisan ayında Ankara ve Adana'da gerçekleşen etkinlikler de bunları destekler nitelikteydi. 10 Nisan'da Verimlilik Genel Müdürlüğü (VGM) ve Hacettepe Üniversitesi tarafından, Ankara'da gerçekleştirilen "Sürdürülebilir Üretim Sempozyumu" farklı sektörlerin temiz üretime yaklaşımları ve sektörlerin mevcut durumu hakkında bilgilendirmeyle başladı. Bu alandaki öncü kuruluşların iyi uygulama örnekleriyle devam ederek temiz üretim konusundaki teşvik ve desteklerin anlatımıyla son buldu.

11 Nisan'da Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV), Adana Sanayi Odası, Çukurova Üniversitesi ve Adana Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezi tarafından Adana'da "Endüstriyel Simbiyoz ve Temiz Üretim Ar-Ge Pazarı" gerçekleştirildi. (TTGV Çevre Projeleri Grubu Koordinatörü Ferda Ulutaş, etkinliğin ulusal ve uluslararası ilk AR-GE proje pazarı olduğunu belirt-

ti). Burada gerçekleşen etkinlik endüstriyel simbiyoz ve temiz üretim hakkında genel bir bilgilendirme ile başlayıp, farklı sektörlerin Ar-Ge proje sunumlarıyla devam etti. Son oturumda ise Ar-Ge/Ticarileştirme projelerine yönelik finansman olanakları aktarıldı.

Ardı sıra gerçekleşen bu etkinliklerde gördüğümüz en önemli şeylerden biri Türkiye'deki sanayinin

sürdürülebilir iş modellerine olan ilgisindeki artış, diğeri de sanayinin, bakanlıklar ve üniversitelerle birlikte ortak bir paydada yer almaya başlaması. Uzun süredir Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nı yakından takip ediyoruz. Sanayinin değişerek, yeşil dönüşüme ayak uydurması için çeşitli çalışmalar gerçekleştiriyor. Yapılan bu çalışmaların başında ise Temiz Üretim Merkezinin kurulması yer alıyor. VGM Genel Müdürü Anıl Yılmaz'ın, bu fikrin sanayicilerimizde yaygınlaşması adına Temiz Üretim Merkezi'nin tek bir noktada kalmayıp, bölgeselleştirilerek sayılarının artacağı vurgusu da, bu sürecin hızlanarak yola devam edeceğine işaret ediyor.

EKOIQ olarak temiz üretim konusunu yakından takip etmemize rağmen, Ankara'da ve Adana'da gerçekleşen bu etkinliklerde hem şaşırarak hem de sevinerek birbirinden değerli bilgiler edindik. Sizler için derlediğimiz haberler ise şu şekilde;

Sürdürülebilir Üretim Sempozyumu, Ankara

Prof. Dr. Ersan Aslan (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Müsteşarı)

🌱 Prof. Dr. Ersan Aslan sunumu sırasında "üniversite - sanayi" işbirliklerine değindi. Kalkınma ajanslarında "üniversite - sanayi" bir araya getirilerek akademik bilginin sanayiye aktarılması hedefleniyor.

🌱 Aslan, Sanayi Bakanlığı'nın her yıl 40, beş yıl sonunda da 200 elektrikli aracı almayı taahhüt ettiğini duyurdu. Bakanlık açıklamasına göre araçlar, TÜBİTAK'ın yüzde 100 Ar-Ge desteği ile üretilecek. Projelerin, 24 Mayıs 2013'e kadar TÜBİTAK'a sunulması gerekiyor.

Anıl Yılmaz Sunumu (VGM Genel Müdürü)

🌱 Temiz Üretim Merkezi TÜBİTAK MAM (Marmara Araştırma Merkezi)

10 Nisan'da Verimlilik Genel Müdürlüğü ve Hacettepe Üniversitesi tarafından, Ankara'da gerçekleştirilen "Sürdürülebilir Üretim Sempozyumu" farklı sektörlerin temiz üretime yaklaşımları hakkında bilgilendirmeye başladı.

bünyesinde kurulacak. Çalışmalar hâlâ devam ediyor.

🌱 Temiz Üretim Merkezi, merkez olarak kalmayıp, bölgeselleştirilerek artırılacak.

Mehmet Güner (Marks&Spencer, Plan A Koordinatörü)

🌱 Neden Plan A? Çünkü bu durumda bir B Planı'nın olması imkânsız. Dünyanın önemli küresel şirketlerinden biri olan Marks&Spencer bu plan doğrultusunda karbon nötr olmaya kararlı.

🌱 Mehmet Güner Plan A'yı en kısa olarak şu şekilde ifade ediyor: 1) Farkındalık 2) Verimlilik 3) Motivasyon 4) Değişim.

🌱 Şirket olarak, 2015'e kadar dünyanın en sürdürülebilir hazır giyim ve gıda markası olmayı hedefliyorlar. (Marks&Spencer bazı ülkelerde gıda da satıyormuş)

🌱 Marks&Spencer, **Better Cotton Initiative** üyesi ve Nisan ayında Türkiye'de de bu standartlarda ilk ekim yapılacak.

🌱 Güner, dünyada 8 adet **Eko Boyahane** olduğundan söz etti. Bunların ikisi de Türkiye'de.

Fatih Özkadı (Arçelik, Enerji ve Çevre Yöneticisi)

🌱 Eskişehir buzdolabı işletmesi, **TPM (Total Productive Maintenance) ödülünü** alan ilk firma.

Çağatay Arıkan (Ak Gıda Kalite Güvence Müdürü)

🌱 Tesislerinde hem sıvı hem katı atıktan biyogaz elde ediyorlar. Bu da sektörde bir ilk.

Dilşat Uyguroğlu (Algida, Unilever)

🌱 Algida Konya Fabrikası'nın, **LEED Sertifikalı** ilk dondurma fabrikası olmaya hazırlandığını açıkladı.

Ferda Ulutaş (TTGV Çevre Projeleri Grubu Koordinatörü)

🌱 "İşletmelerde çevresel perfor-

Büyük Tasarruf

Sürdürülebilir üretim, endüstriyel simbiyoz ile sanayideki dönüşümün neden yaygınlaştırılması gerektiğini anlamak için belki, Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) sorumluluğunda Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) tarafından, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden (ODTÜ) Prof. Dr. Göksele Demirer'in danışmanlığı ile yürütülmüş olan UNIDO Eko-Verimlilik (Temiz Üretim) Programı sonucunda altı projede elde edilen kazanımlara bakmak yeterli olabilir. Projelerin toplam çıktıları şöyle:

- 🌱 Su tasarrufu 784.550 m³/yıl (Bu toplamda %22'ye denk geliyor)
- 🌱 Kimyasal tasarrufu 207,8 ton/yıl
- 🌱 Enerji tasarrufu 4.681.000 kWh/yıl doğal gaz (425.545m³), 265.970 kWh/yıl elektrik
- 🌱 978 ton/yıl CO₂ tasarrufu
- 🌱 Yatırım tutarı 264.800 ABD Doları
- 🌱 Yıllık mali kazanç 1.357.972 ABD Doları
- 🌱 Yatırımların ortalama geri dönüş süresi yaklaşık 3 ay

11 Nisan'da Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV), Adana Sanayi Odası, Çukurova Üniversitesi ve Adana Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezi tarafından Adana'da "Endüstriyel Simbiyoz ve Temiz Üretim Ar-Ge Pazarı" gerçekleştirildi.

mans geliştirme için işbirliği ağlar oluşturma projesi"nin yakında sonuçlanacağını duyurdu.

Endüstriyel Simbiyoz ve Temiz Üretim AR-GE Proje Pazarı, Adana

Prof. Dr. Hamit Serbest (Adana Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezi Genel Koordinatörü)

🌱 Açılış konuşmasında herkesi yorumlarıyla şaşırttı: "**Temiz üretim yoktur!** Her işletme mutlaka atık çı-

karır. Bu yüzden şu an endüstriyel simbiyozu konuşuyoruz." Sarsıcı ama durumu çok iyi özetleyen bir saptamaydı.

Emrah Alkaya (TTGV Çevre Projeleri Grubu Uzmanı)

🌱 TTGV, "Yeşil Gelecek Hızlandırıcı Fon" vermeyi hazırladığını açıkladı. Yakında duyurusu yapılacak olan fonun asıl amacı, üniversitelerde yapılan çalışmaların sonuçlarını, sanayiye aktarmak. ○

Dünyanın en çok okunan davranışsal iktisat profesörü **Dan Ariely**'den çarpıcı bir kitap daha...

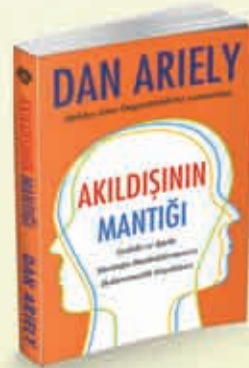
İş ve Yönetim, 256 sayfa

“Konu davranışlarımızın ardındaki gizemi açıklamak olduğunda hiçbir yazar **Dan Ariely**'den daha zeki değildir. Enfes anekdotları, açıklayıcı deneyleriyle karanlık tarafımızı keşfetmeyi inanılmaz eğlenceli kılıyor.”

— Chris Anderson, *Wired* dergisi yayın yönetmeni, *Uzun Kuyruk*'un yazarı

- ✓ Yakalanma ihtimali hile yapma ihtimalimizi etkiler mi?
- ✓ Şirketler sahtekârlığın yolunu nasıl açıyor?
- ✓ İşbirliği bizi daha mı çok yoksa daha mı az dürüst kılar?
- ✓ Din, dürüstlüğümüzü artırır mı?

New York
Times
Bestseller

İş ve Yönetim, 293 sayfa

Evdeki ve İşteki Mantığa
Başkaldırmanın
Beklenmedik Faydaları

İş ve Yönetim, 344 sayfa

Kararlarımızı
Biçimlendiren
Gizli Kuvvetler

Şirket kütüphanenizi zenginleştiriyoruz!

Nükleer Enerji?

Hayır, nukleersiz.org

Çok kısa bir süre önce, tarihin en büyük nükleer felaketi Çernobil 27. yıldönümünde anıldı. Bu büyük trajediden en çok etkilenen coğrafyalardan biri de Türkiye ve kanser vakalarının inanılmaz artışıyla Karadeniz Bölgesi'ydi. Dolayısıyla bu konuda hayli kötü anılara sahibiz ama nükleer santral konusunda, her siyasi iktidarın ciddi bir ısrarı var. Bu alandaki güncel bilgi ve haberleri online ortamda paylaşmak üzere Ocak ayından beri faaliyet gösteren nukleersiz.org sitesinin kurucularından Korol Diker, "Zaten dünyanın her yanında nükleer santralleri siyasi iradeler dayatıyor. Kâr garantisi olmadan parmağını kıpırdatmayan tek sektör, nükleer" diyor.

 Tuba ÇAKIR

 Özgür GÜVENÇ

1 986 Nisan'ının 26. gününde başka bir "bahar"a uyandı dünya. Tarihin en büyük nükleer felaketi kayıtlara geçti o gün. Dönemin bilim insanları, bu büyük felaketin yarattığı gerçek hasarın ancak 15-20 yıl sonra anlaşılacağını söylerken; dönemin siyaset insanları görevini yaptı ve pek oralı olmadı: Kameralar önünde afiyetle çayını içti, "Dinine, imanına inanan radyasyon var demez" dedi... Tüm bu tantana yağmur oldu, kapkara bulutlardan üzerimize; tenimize, toprağımıza, ekinimize yağdı, suyu muza karıştı: Silindi gitti, ya da öyle sandık...

2000'li yıllara gelindiğinde, Türkiye'de, bu trajediden en çok etkilenen bölge olarak adı geçen Karadeniz'de hızla artan kanser vakaları, 2005'te kendisini de kanserden kaybettiğimiz "şair ceketli çocuk" **Kazım Koyuncu**'nun bu konuda farkındalık yaratmaya yönelik çalışmaları olmasaydı, bugün olduğu kadar dikkat çekebilir miydi, asla bilemeyeceğiz. O yıllarda da geleneksel bir yaklaşım olarak "bugünü kurtarmak" düsturuyla üretilen politikalar sebebiyle, Çernobil'in nelere kadir olduğuna ilişkin tutulmayan hesapların boyutu; bugün özellikle Doğu Karadeniz'de, **her evden en az bir kişinin kanserle mücadelesi** üzerinden anlaşılabilir mi?

Sinsi bir yılın gibi dünyayı -büyükdedenizden torununuzun torununa- "geridönüşsüz" olarak zehirleyen nükleer kaynaklı sorunların/risklerin rakamlarla ifade edilebilen boyutu, sizce gerçeğin ne kadarı? 2023, 2050 ve hatta bu da yetmez 2071 vizyonunu açıklayan Türkiye'de planlanan enerji yatırımlarının arasında hatırı sayılır bir paya sahip Akkuyu Nükleer Enerji Santrali'yle ilgili tartışmalar devam ededursun, söz konusu şehrin yerel yönetimde söz sahibi yetkililerinden biri kameraların karşısına geçip

"Nükleer konusundaki haberler ve raporlardan oluşan güncel verileri yayınlamak, bu alanda nitelikli bir bilgi havuzu oluşturmak önceliğimiz. Asıl hedefimiz; çok da slogan olmayan ya da kampanyaya bulaşmamış haberleri ve raporları orada yayınlatabilmek"

"İnternette baktım, nükleer santaller temiz" diyerek "büyüklerine" parmak ısırtan bir demece imza attı. Fukuşima henüz soğumamıştı bile. Bu açıklamaya, yaklaşık 10 yıldır iklim değişikliği ve enerji konularında çalışan ve yakın bir geçmişe kadar **Greenpeace** bünyesinde iklim değişikliği ve iklim-enerji kampanyaları sorumlusu olarak görev alan **Korol Diker**, bu alanda Türkiye'nin en büyük açığını kapatmaya yönelik bir projeyi üstlenerek "**Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz**" minvalinde bir yanıt verdi: www.nukleersiz.org Türkiye'nin gündemi gereği, nükleerlerin sürekli ön planda olması sebebiyle bu alanda bir şeyler yapmanın -yılların verdiği birikimden hareketle- sorumluluğunu taşıyan **Diker**'le, 2013 Ocak ayında yayına geçen **nukleersiz.org**'u konuştuk. Nükleer konusunda, Türkçe okuruna yönelik halihazırda bulunan online kaynakların ya devlet sitele-

ri ya da nükleer yanlısı ve nükleer enerjinin "iyi bir şey" olduğunu söyleyen mecralar olduğunu söyleyen Diker'e göre, "Evet, *Greenpeace*, *Küresel Eylem Grubu*, *Nükleer Karşıtı Platform* gibi nükleer karşıtı kampanya yapan bir sürü oluşum ve web sitesi var ama sadece habere odaklanan ve güncel bilgi sağlayan *online* bir kaynak yok maalesef. Bu proje özellikle bu alanı doldurmak istedi ve bu nedenle de kampanya yapmaktan özellikle kaçındı." Projenin amacını şöyle özetliyor Diker: "Nükleer konusundaki haberler ve raporlardan oluşan güncel verileri yayınlamak bu alanda nitelikli bir bilgi havuzu oluşturmak önceliğimiz. Arşivimiz de var ama asıl hedefimiz; çok da slogan olmayan ya da kampanyaya bulaşmamış haberleri ve raporları orada yayınlatabilmek." Çok az sayıda kişiyle, gönüllülük esasına dayanarak hayata tutunan projenin ilk adımı başarıyla gerçek-

leşti. İkinci adım, siteyi tekdüze bir kaynakçadan öteye götürüp bir platforma dönüştürmek.

Projenin hazırlık aşamasında ilk desteği sağlayan IPPNW-*International Physicians for the Prevention of Nuclear War* (Uluslararası Nükleere Savaşa Karşı Hekimler Birliği) olmuş. Daha sonra, bu işin içinde daha aktif olan akademisyenlerle görüşüp bilimsel danışma kurulu oluşturulmuş. Peki, görüşüp destek istediğiniz şirket, sivil toplum kuruluşu veya belediyeler var mı sorusu; projenin manipülatif hale gelebileceği düşüncesiyle şirketlerle görüşmedikleri, STK'larla görüştikleri ancak Türkiye'de -belki alışkanlıklardan, belki de bu toplumun ihtiyaçlarına bağlı- yaygın bir tutum olarak daha çok kampanya yapan ve işin daha "sıkıcı" tarafına yönelen STK veya örgüt olmadığı gerçeğiyle bir kere daha yüzleştikleri şeklinde buluyor yanıtını. Belediyelerle de henüz görüşmemişler ama "belki önümüzdeki dönemde" diyerek açık bırakıyorlar kapıları. Peki, projenin resmi paydaşları kimler sorumuzu Diker; "Proje, Yeşil Düşün-

ce Derneği'nindir. Bu derneğe de **IPPNW-Almanya ve Heinrich Böll Vakfı** destek oluyor. Önümüzdeki dönemde, yurtdışından örnek bir platform olarak **WISE-The World Institute for Social Enterprise**'in Türkiye ofisi olabiliriz. Çünkü çıkış noktasında bu proje aynı zamanda, Türkiye'deki nükleer karşıtı hareketi uluslararası harekete açmak, onlarla bir bağ oluşturmak amacıyla" diye yanıtlıyor.

Türkiye'de ilgi çekmemiş olsa da uluslararası ajanslarda her gün muhakkak bir haber olduğunu ve **nukleersiz.org**'un da günlük en az bir yeni yayın yapmaya özen gösterdiğini belirten Diker, temel prensiplerini şöyle açıklıyor: "Deneyimden gelen bir duyarlılıkla, her iki taraf için de geçerli, seçici bir yaklaşım söz konusu haberleri yayına hazırlarken. Aşırı derecede nükleer karşıtı bir algı varsa ortada, onu da kesiyoruz; diğer yandan nükleer enerji reklamı yapan bir makale varsa - çünkü bazen haberin içine yediriliyor- onları da eliyoruz." Böylesi güçlü bir hassasiyete sahip projenin hedefinde her şeyden önce İstanbul,

"Nükleer Ekonomik Değil, Tamamen Siyasi Bir Tercih"

Bizim yüzümüzden mi nükleer oluyor diye sorarsak, siyasi iradeyi dönüştürmek konusunu dışarıda bırakırsak; hayır, bizim bu konuda hiçbir suçumuz yok. Bu tamamen devletlerin, çok büyük, çok kirli tekel şirketlerin suçu. Evet, çevreyle ilgili pek çok konuda kendi suçumu kabul ederim; ama nükleer endüstri -bu denli kirli olmasına rağmen- devletler tarafından öyle destekleniyor ki; suç bireyin boyunu aşıyor. Türkiye özelinde şunu söyleyebilirim, 2020'ye kadar planlanan tüm enerji yatırımlarının 3'te2'sinin ayrıldığı Akkuyu, sadece yüzde 3-4 oranında enerji sağlayacak. Yani biz daha çok enerji tüketiyoruz diye değil, tamamen siyasi bir tercih ve devletlerin bazı şirketleri kollamasıyla ilgili bir durum ortadaki. Daha da ileri götürürsek, aslında Afrika'da, Nijer'de ve diğer benzer ülkelerde uranyum madenlerindeki sömürüyle ilgili bir sorun. Uranyumun çıkarıldığı noktadan atıkların depolanmasına kadar. Örneğin, Almanya atıklarını Sibiryaya gönderiyor ve Sibiryada atıklarla iç içe yaşayan birçok küçük şehir ve kasaba var.

Ankara ve İzmir, hatta Mersin ve Sinop'un dışındaki yerler var. Diker bunu şöyle bir özeleştiriyi açıklıyor: "Çünkü kısa bir süre önce yapılan iki ayrı araştırmanın sonucuna göre, Türkiye toplumunun yüzde 65'le 70 arasında bir bölümü nükleer enerjiye hayır diyor. Ama yine de nükleer karşıtı hareket bu 4-5 şehre sıkışmış durumda ve toplasanız herhalde 500-600 kişiyi geçmeyiz. Oldukça da yaşlı bir hareketiz artık. Aramıza gençlerin, hatta yeni insanların giremediği kapalı bir harekete dönüştük. Asıl hedef kitle olarak bu şehirlerin dışında kalan, nükleer enerjiyle ilgili kafasında soru işaretleri olan ya da hayır diyen ama bir veri kaynağı olmayan insanlara ula-

şabilmeyi önemsiyoruz.” Bu açıdan web sitesi haricinde; kaynaklar ölçüsünde eğitimler düzenlemek, yerel örgütlerin farklı yerlerdeki aktiviteleri öğrenebilmeleri için bir yapı oluşturmak ve Türkiye'nin özel koşullarına göre raporlar hazırlamak gibi maddeleri olan bir yapılabacaklar listesinden de bahsediyor.

“Sadece Nükleerciler Kâr Garantisi İstiyor”

Halihazırdaki hâkim enerji politikalarına baktığımızda durum hiç iç açıcı değil maalesef. Peki, riskleri bu kadar açıkça ortadayken bu “akıl tutulması” nerede yaşanıyor diye soruyoruz. Diker'e göre, “Birinci neden, elbette para. Kalkınmacı modellerin en temel dinamiklerinden biri büyük projeler. Burada 6-7 ve hatta 20 milyar dolarlık projelerden bahsediliyor. İkinci nedense bürokrasinin çok geriden geliyor olması. Evet, herkes risklerin farkında ama bürokrasi hâlâ sanıyor ki, yenilenebilir enerjiler yumuşak ve küçük kaynaklar; nükleer enerji çok iyi ve bir gelişmişlik göstergesi. Bunların dışında da, bugün her şey biraz daha fazla iç içe durumda. Uluslararası politika da bu işte bir taraf oluyor maalesef. Türkiye Rusya'ya bu kadar bağımlı olmasaydı, büyük

ihtimalle böyle bir anlaşmayı imzalamak durumunda kalmayacaktı.” Bu bağlamda, 21. yüzyılın temel tartışmalarının popüler kavramlarından **karmaşıklık** (*complexity*) bir kere daha, ama bu kez yüzünde acı bir tebessümle çıkıyor karşımıza. Enerji politikalarını belirleyen tüm

Yakın bir geçmişe kadar Greenpeace bünyesinde iklim değişikliği ve iklim-enerji kampanyaları sorumlusu olarak görev alan Korol Diker ve geçtiğimiz dönem Yeşiller Partisi eşbaşkanlığını yapan Ümit Şahin, projenin fikir babaları...

“Yeşil İş Konusunu Tartışmalıyız”

Bu söylemin bir mantığı ve kendi içinde bir samimiyeti var. Rakamsal olarak da karşılaştırdığımız zaman, diğer o kirli işlere göre çok ciddi avantajları mevcut. Ama işi felsefi boyuta çekersek, o zaman tartışmamız gereken çok şey var. Umarım bir gün bu konuları tartışılabilir duruma geliriz. Fakat şu anda gönül rahatlığıyla, yeşil işlerin ya da yeşil enerjilerin nükleer enerjiye ya da kömüre göre çok daha fazla ve çok daha nitelikli iş sağlayabildiğini söyleyebilirim. Elbette tartışmayı

daha büyütürsek irdelenmesi gereken konu çok. Fakat şu anda değil bence. Çünkü çok daha ciddi sorunlarımız var. Mesela, Türkiye'de sürekli olarak kömür madenlerinde iş kazaları olurken; ya da -Türkiye'de henüz olmadı ama - nükleer santrallerin inşaatlarında, daha sonra işletmelerinde insanların ne denli kötü koşullarda çalıştıklarını bilirken, şu anda Yeşil İş önemli diyebilirim. **The Green New Deal** da önemli, özellikle ekonomik krizden sonra bunun tartışılması da olumlu bir şey.

ilişkilerin arasında, arsız bir çocuk aklının ısrarına dönüşen ve idrak sınırlarının zorlandığı nükleer konusunu gündemimizden tamamen çıkarma gücü kimin elinde; şirketler, siyasi irade, akademi ya da sivil toplum? Kim ikna edebilir herkesi? Korol Diker; “Ben burada siyasi irade demek zorundayım, çünkü zaten nükleer endüstrinin hâlâ hayatta olabilmesinin tek sebebi de siyasi irade. 1980'lerde çok büyük düşüş yaşadı bu endüstri. Çernobil yaşandıktan sonra özellikle. Hakikaten, belki siyasi irade olmasaydı, biz 2000 yılından sonra nükleer enerji üzerine konuşmuyorduk bile. Baktığımız zaman zaten hemen hemen bütün nükleer şirketler de devlet şirketi. Bu durumda anlıyoruz ki, bu işi asıl belirleyen şey siyasi irade” diyor ve ekliyor; “Bu şirketler de, örneğin **Électricité de France**, İngiltere'deki nükleer santral projesi için, kârımız garanti edilmezse biz bu projeden çekilebiliriz diyebilme rahatlığında. Bunu başka hiçbir endüstride, başka hiçbir iş alanında diyemezsiniz. Adam bunun garantisini almak istiyor. Yani bu kesinlikle siyasi iradenin işidir ve aslında çıkan para da bizim ceplerimizden çıkan paradır.” Bu açıdan, siyasi iradeyi dönüştürecek ideal lokomotif olarak sivil toplumun gücü aşikâr Türkiye'de. Bu lokomotifin ilişkin bir durum değerlendirmesi yapmasını istediğimiz Diker'e gireysek, “Süreç çok yavaş ilerliyor. Bu nedenle genel olarak belli bir STK'yı ya da örgütü çalıştırmıyorlar diye eleştiremeyiz. Çok çalışıyorlar ama aktivizm ve mobilizasyon konusunda hepimiz eksik hatta çok kötüyüz. Çünkü Türkiye'de insanlar sokağa çıkınca bir şeyler değişebiliyor. 2007'de Sinop'ta 20 bin kişi toplandığında, enerji bakanı çıkıp açıklama yapma ihtiyacı hissetmişti. Hiç sokağa çıkmazsak, bir aktivizm yaratmadığımız sürece, bu koşullarda hiç kolay değil işimiz.” ○

“*Anguis fragilis* Linnaeus’a Sahip Çıkalım”

Anadolu'nun dört bir yanında baharın gelişi çeşitli ritüellerle kutlanır. Bunlardan biri de 6 Mayıs'taki Hıdırellez Şenlikleridir. Değerli öykücülerimizden ve artık EKOIQ'nun da düzenli yazarlarından Ahmet Büke, bu sayıda, bahardan girip Hıdırellez'den ve biyoçeşitlilikten çıkan kısa ve eğlenceli bir metni paylaşıyor bizlerle...

✍ Ahmet BÜKE

✍ Serhat FİLİZ

Nisan ayı geldi geçti. Mayıs çaldı kapımızı. Neredeyse aynıydı her şey.

“Aynı” derken hayatın sarkacından bahsediyorum. Başlayan, devam eden ve biterek yine başa dönen zamandan. Doğanlar oldu. Mahallenin yeni bebeleri geldiler. Cıvıvlar çıktılar. Serçeler yuvalarını yenilediler. Kırlangıçların öncüleri geldi. Bir iki döndüler evlerin üzerinde. Sonra kayboldular. Bademler patladı ardından. Konu komşu birkaç gün etraflarında döndüler.

“Ya don vurursa bunları?”

“Akşam yıldızlıydı gece. Kırıldılar mı acaba ayazda?”

Ama birkaç gün geçince bademler de unutuldu. Kalan sağlar bizimdi çünkü. Üstelik erik ağaçlarının tomurcukları çatladı çatlayacaktı. Hayat akıyordu.

Bizden gidenler de oldu.

Mercan Amca yatsıdan eve dönerken küt! Sekte-i kalp.

Akbaş vardı bir de. Neredeyse on beş senedir mahalleyi beklerdi. Mercan Amca'nın başucunda onu da mort buldu komşular. Akbaş, Mercan Amca'yı da hiç sevmezdi halbuki. Yaşlı adam ne zaman yanından geçse kulaklarını kaldırır, hızlı hızlı solur, inlemeye yakın bir ses çıkararak esnerdi. Kafasını geri yerine

koymadan önce de yarım ağızla ulurdu. Yeni yürümeye başlamış mahallenin veletlerinin bile yanına koşup kuyruk sallayan Akbaş'ın bu hareketi Mercan Amca'ya olan sevgisizliğinin bir nişanesi olarak anılırdı.

Neyse ikisine de Allah rahmet eylesin.

Bir de Postacı Selim'in iğdesi uyanamadı bu bahar. Adam döndü durdu ağacın etrafında. Dokundu. Gövdesini sarstı. Dallarına dokundu. Hatta merdiven kurup en üstteki çatala çıktı. Sarıldı. Biraz ağladı. Türkü söyledi sonra.

*İğde çiçeğine dilek diledim
Gece gündüz hayalinle eylendim
Ezel bende garipleri kınardım
Dolandı çevrildi geldi başıma*

Nenem, "Bu adam düşüp ölecek orada" dedi. "Bir tane de akıl sahibi komşu yok mu şunu indirecek?" Dedemle babam iğdenin altına vardılar. Nafile! Postacı Selim dinlemedi kimseyi. Türkü söyleyip ağladı ha bire.

Görünsün de bizim köyler görünsün

*Elin yurdu da görüne ki bana ne
Salınsın da benim yârım salınsın
Elin yâri salına ki bana ne*

İki gün, iki gece kaldı orada. Sonra "poof!" diye bir ses geldi. Postacı olgun şeftali gibi düşmüş. Ama sesin neden "küt" değil de "poof" olduğunu anladık koşarak vardığımızda.

Ceyhun Abi, iğdenin altına yün yatak sermiş. Sermekle kalmamış, yorganı çarşafılamış. Üstüne çiçekli nevresimli yorgan çekmiş. İki de temiz kılıflı yastık koymuş.

Bize "sus" işaret yaptı parmaklarıyla.

"Uyusun. Çok yoruldu garip."

Dedem, "Allah'ım millet de liye biz akıllıya hasret. Şu mahalleyi bir gün tel örgü ile çevirip kapiya da 'tumarhane' yazacaklar."

Babam kıs kıs güldü.

"Hadi gidelim" dedi bana. "Tan atacak."

Döndüm baktım. Postacı Selim horlayarak uyuyor. Sabah kalktığında muhtemelen hatırlamayacak olanları. Döşeği toplayacak. Sonra evin damına girip bir balta alacak. Uyanamayan iğdeyi dilimleyecek. Odun edecek. Güneşe dizecek. Gelen kışa kadar kurutacak kütükleri.

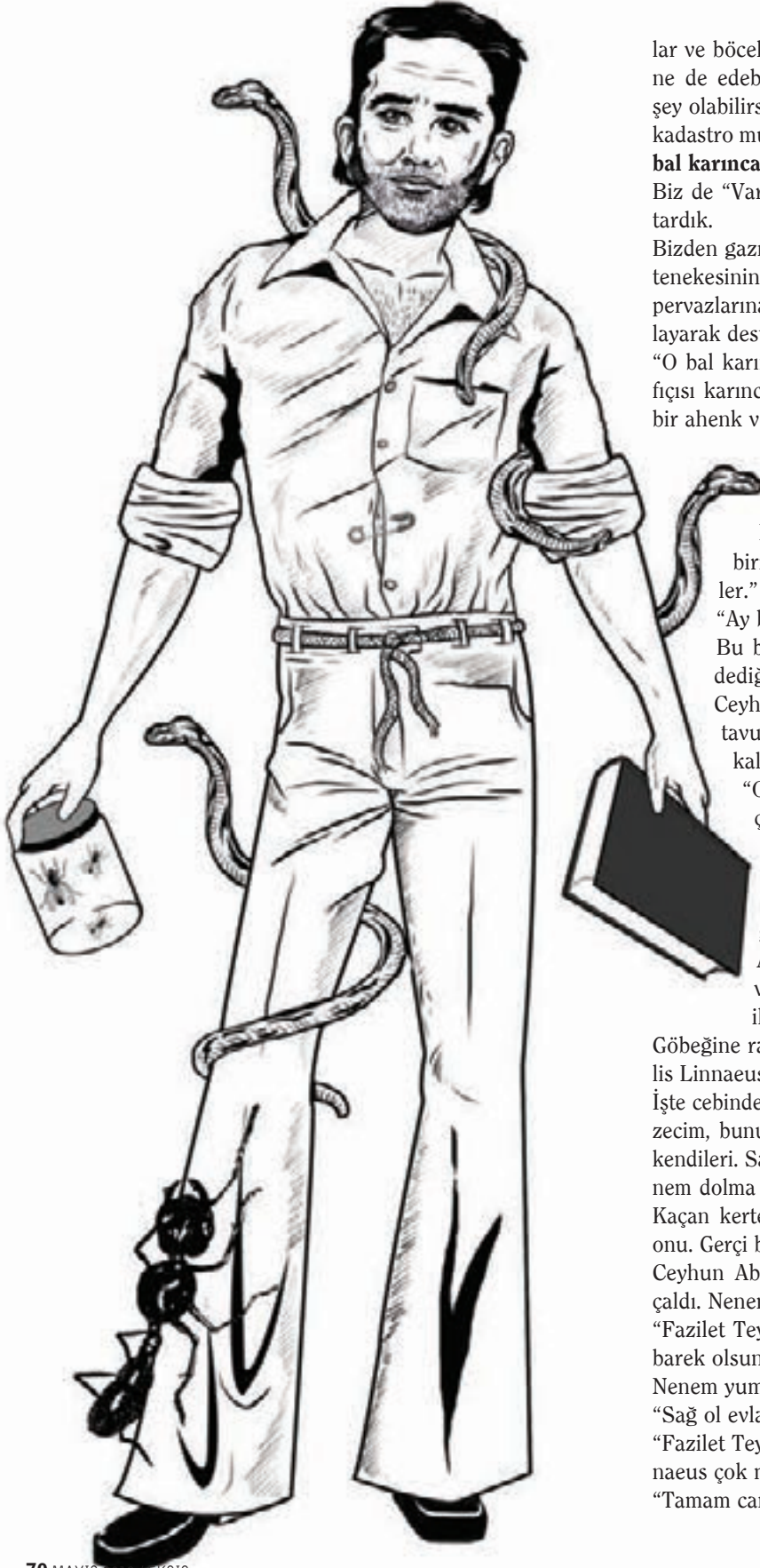
"Toprak" diyecek. "Sen bizim anamızsın. Yedirdin, içirdin. Şimdi de ısıtacaksın."

İğdenin kokusu kalacak geriye. Koku bizi mahalleyi hiç bırakmaz çünkü.

Ceyhun Abi de baktı bana. Postacı'nın ayakucuna tünemiş kitabını okuyordu. Gülümsedi sonra.

Ceyhun Abi, nenemin deyişle "Fazla akıldan bacayı yakanlardan." Ben hatırlamıyorum o günleri ama Ceyhun Abi liseyi birincilikle bitirip üniversiteyi kazanınca mahallede sofraya kurmuşlar. Keşkek dövülmüş, hoşmerimler basılmış. Rahmetli annesinin nikâh yüzüğü yetmeyince para toplanmış. Ceyhun Abi, Ankara'ya üniversiteye böyle yollanmış.

Çocukken bizi toplar, "Biyoloji milletin efendisidir. Kuşlar ve mantar-

lar ve böcek türleri ve dahi balıklar olmadan ne sanat, ne de edebiyat olurdu. Şunu biliniz ki efendiler, her şey olabilirsiniz bu hayatta. Kaymakam, yargıç, tapu ve kadastro müdürü hatta musahhah olabilirsiniz. **Ama bir bal karıncası olamazsınız**” gibisinden nutuklar atardı. Biz de “Var ol, nur ol Ceyhun Abi!” diye ona alkış tuttuk.

Bizden gazı aldıkça coşar, yanında getirdiği boş peynir tenekesinin üzerine çıkıp mahalleye seslenir, pencere pervazlarına yastıklarıyla çıkmış teyzeler de onu alkışlayarak desteklerdi.

“O bal karıncası ki, ikiye ayrılır: İşçi karıncalar ve bal fiçısı karıncalar. Efendiler, bu örgütlü güç mükemmel bir ahenk ve dayanışma içinde hayatı kurarlar.”

“Aferin onlara!”

“İşçi karıncalar topladıkları nektar ve bal özlerini yuvaya taşırlar. Bal fiçısı karıncalar ise bu bal özlerini yutarak kursaklarına biriktirirler. Adeta canlı bir depoya dönüşürler.”

“Ay bu çocuk iyice yaktı motoru.”

Bu böyle devam ederdi. Nenemin fazla akıldan dediği meselenin kökü dedeme göre başkaydı. Ceyhun Abi, 12 Eylül’den sonra Mamak’ta üç tavuğun sığmayacağı bir kafes hücrede üç ay kalınca böyle olmuştu.

“O kadar dövmüşler ki, bir daha ayar tutmadı çocuk” derdi dedem.

Nisan ayı böyle geçti işte.

Mayıs’ta **Hıdırellez** geldi. Bütün mahalle pikniğe gittik. Postacı Selim, amiriyle kavgaya edip nöbete yazılınca gelemedi. Ceyhun Abi geldi tabii. Otların arasında bulunduğu kavanoza koyduğu üç ayrı tür çekirge ile ilgili iki saat kafamızı ütöleyince dedem fenalaştı.

Göbeğine rakı sürdüler. Ama asıl bomba “Anguis fragilis Linnaeus” ile patladı: **Yılanımsı kertenkele**.

İşte cebinden kertenkeleyi çıkarıp, neneme “Fazilet Teyzecem, bunu yılan sanıp öldürüyorlar. Oysa kertenkele kendileri. Sahip çıkmamız” gerek deyince olan oldu. Nenem dolma tenceresini Ceyhun Abinin kafasına geçirdi. Kaçan kertenkele kadayıf tepsinine sığındı. Bulamadık onu. Gerçi ben yine de yedim cevizli kadayıftan.

Ceyhun Abi, tam 22 Mayıs günü bizim evin kapısını çaldı. Nenemin elini öpüp özür diledi.

“Fazilet Teyze. **Dünya Biyolojik Çeşitlilik Günün** mübarek olsun.”

Nenem yumuşamıştı.

“Sağ ol evladım. Senin de günlerin çok olsun.”

“Fazilet Teyze sen bana kızdım ama Anguis fragilis Linnaeus çok mühim. Ona sahip çıkalım.”

“Tamam canım. İyi çocuktur, severiz kendisini.” ○

Yarının markalarına giden yol,
İstanbul'dan geçiyor...

SB
İSTANBUL

SIMON MAINWARING
Yazar ve Kurucu Başkan
We First

MARC MATHIEU
Senior Vice President (SVP)
Unilever

**BAERBEL
ARNOLD-MAUER**
Kurumsal Marka Yönetimi Başkan Yardımcısı
BASF

**JOHN
MARSHALL ROBERTS**
Kurucu
Worldview Thinking

DOROTHY MACKENZIE
Başkan
Dragon Rouge London

JODY TURNER
Kurucu
Culture of Future
JOTUN
KARİYERİNYA

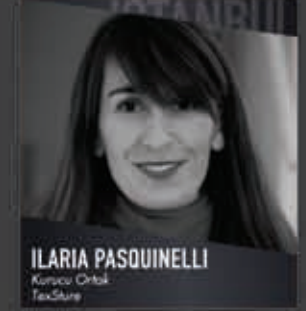
CHRISTIAAN MAATS
Kurucu Başkan
Oak Shoes

LUCY SHEA
CEO, Futerra
Kurucu, swishng.com

**KOANN
VIKOREN SKRZYNIARZ**
CEO, Kurucu
Sustainable Life Media

ILARIA PASQUINELLI
Kurucu Ortak
TaxShare

ve diğer marka liderleri...

SUSTAINABLE BRANDS İSTANBUL '13 SÜRDÜRÜLEBİLİR MARKALAR KONFERANSI

16-17 Mayıs, 2013
Swissôtel The Bosphorus

Stratejik Çözüm
Ortağı

Platin Sponsor

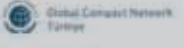
Bronz Sponsorlar

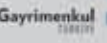
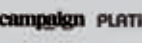
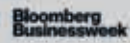
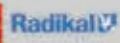
Resmi Havayolu

Tv Sponsorları

Basın Sponsorları

Destekleyenler

Sürdürülebilir Turizmde Eğitim Atağı

Turizm, hiç de öyle dendiği gibi “bacasız sanayi” falan değil. Isıtmadan ulaşıma, soğutmadan gıdaya kadar bir dizi önemli seragazi emisyon kaynağı olan turizmin sürdürülebilir şekillerde yapılması mümkün mü? Yanıt evet ama “nasıl?” sorusunu yanıtlamak için ciddi bir bilgi eksikliği var. Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü, bu soruya akademik yanıtlar üretmek için iki yıllık bir Sürdürülebilir Turizm Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı açtığını duyurunca, biz de soluğu, programın mimarlarından Bölüm Başkanı Prof. Dr. Bengi Ertuna ve Öğretim Görevlisi Dr. Burçin Hatipoğlu’nun yanında aldık.

 Barış DOĞRU

 Özgür GÜVENÇ

Boğaziçi Üniversitesi, gerek çeşitli bölümlerde yapılan çalışmaları, gerek Sürdürülebilir Kalkınma ve Temiz Üretim Uygulama ve Araştırma Merkezi, gerekse de öğrenci kulüp ve gruplarının çalışmalarıyla, sürdürülebilirlik alanında Türkiye’deki üniversiteler arasında önemli bir yerde bulunuyor. Bu çabaları, üniversitelerin asli görevlerinden akademik çalışmalarla da destekleyen Boğaziçi’nden son gelen haberse, bizim yakından takip ettiğimiz sürdürülebilir turizm alanından geldi.

Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü, iki yıllık bir **Sürdürülebilir Turizm Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı** açtığını duyurdu. İlk öğrencileriyle eğitime başlayan program hakkında konuşmak için Bölüm Başkanı **Prof. Dr. Bengi Ertuna** ve **Öğretim Görevlisi Dr. Burçin Hatipoğlu** ile buluştuk ve bu önemli adım hakkında konuştuk.

Böyle bir program açmaktaki temel amacınız neydi?

Prof. Dr. Bengi Ertuna: Amacımız bu alanda bilgi üretmek. Özellikle sürdürülebilir turizm yönetimi alanında bilgi üretmek çok önemli, çünkü Türkiye’de bu konuda akademik bir birikim hiç yok. Bunu geliştirmek istiyoruz. Zaten bu konuda da 2005’ten beri çeşitli faaliyetler yapmaya başlamıştık. Uluslararası sempozyumlar düzenledik, yurtdışındaki üniversitelerle ortak projeler geliştirdik. Yani bu konudaki bilgi birikimimiz ufak ufak başlamıştı. Turizm, Türkiye’de dünyayla mukayese yapabileceğiniz yegâne sektörlerden birisi. Mesela otomotivde ya da finasta dünya lideri olamayız ama turizmde bu mümkün olabilir. Bu bir olasılık tabii ama bunun sürdürülebilir olması lazım ki hem korunma sağlansın, hem yaratılan ekonomik değer yerelde kalsın, hem de sosyo-kültürel yapı bozulmasın.

Dr. Burçin Hatipoğlu: Türkiye 2023 Strateji Raporu’nun turizm planı oldukça kapsamlı. Raporu “Sürdürülebilir Turizm”den çokça bahsediliyor ama raporu incelediğimizde bu hedeflerin pek de gerçekçi olmadığını görüyoruz. Çünkü Türkiye’de sürdürülebilirlik konusunda uzmanlar yok. Tabii bu sadece turizmin sorunu değil ama bu alanda gerçekten çok az bilgi var. Bu, yeni bir şey de değil; eksiklik zaten eskiden beri vardı. TÜSİAD’ın kurduğu Sürdürülebilirlik Komitesi’nin turizmle ilgili olan alt komitesinin başkanı bizden bir çalıştay düzenlememizi istedi. Bu çalıştayı gerçekleştirirken başta otel işletmecileri olmak üzere sektördeki birçok aktörle bir araya geldik. Çalıştay çalışmalarını boyunca komitede yer alan ya da ilişkilendirilen-

diğimiz herkesin bu konuda bilgi- lenmek istediğini gördük. TÜSİAD yöneticileri de 2023 planına dair bir şeyler söyleyebilmeleri gerektiğini ifade ediyorlardı. 2011'in Haziran ayında, bu alanda çalışan akademisyenleri, bakanlık ve il turizm mü- dürlüğünden yetkilileri çağırarak 40-50 kişilik çok verimli bir çalıştay düzenledik. Bugünün sonunda TÜ- SİAD için sürdürülebilir turizmle ilgili bir vizyon belirlendi. Bu çalış- tayın sonuçları ise daha sonra rapor şeklinde yayınlandı. Bunun yanı sıra **Türkiye Otelciler Birliği** ile de ça- lıştık. Otellerin varolan durumuyla ilgili bilgi eksikliğinden bahsettiler. Biz de gerçek durumu ortaya koyabilmek için onlara otellerin sürdür-ülebilirlik politikalarını öğrenmek istedik ama onlar bu konuda çok az verinin olduğunu söylediler.

Bu master programının bu konuya nasıl bir katkısı olacak?

Prof. Dr. Bengi Ertuna: Bizim bu master programımız pek çok şeye öncü olacak. Biz şimdilik bilgi biri- kimini oluşturmaya ve kavramı ta- nıtmaya çalışıyoruz. Sektörle karşı- lıklı iletişime geçtiğimizde bize, "Bu kavram bize biraz uzak. Bunun için

erken" diyorlar. Bizim yetiştirdiği- miz öğrenciler ve onların master tezleri bunun ilk verileri olacak, bu- nun farkındayız ve buradan önemli bir kanal açılacağını ümit ediyoruz.

Program ilgi gördü mü öğrenciler- den?

Prof. Dr. Bengi Ertuna: YÖK'ten izin çıkmasıyla birlikte açılışı bi- raz aceleye geldi ama 10 öğrencilik kontenjan açtık. Başvurularda ise çok sıkı bir eleme yaptık ve sonuçta dört öğrenci aldık.

Öğrenciler hangi üniversiteler- den?

Prof. Dr. Bengi Ertuna: Dokuz Eylül'den de, kendi üniversitemiz- den de öğrenciler var. Özellikle kendi okulumuzun öğrencilerini seçmiyoruz. Bu sektörün farklı alanlarında çalışacak ve farklı alan- lardan bilgi üretecek kişiler istiyor- uz. O nedenle farklı disiplinlerden gelen öğrenciler seçmeye çalıştık.

Lisans aşamasında da sürdürülebi- llikle ilgili dersler var mı?

Prof. Dr. Bengi Ertuna: Ayrı bir ders yok ama hemen hemen her derste sürdürülebilirlik vurgusunu

Prof. Dr. Bengi Ertuna

"Bizim bu master programımız pek çok şeye öncü olacak. Biz şimdilik bilgi birikimini oluşturmaya ve sürdürülebilir turizm kavramını tanıtmaya, anlatmaya çalışıyoruz"

yapıyoruz. Hedef kitlemiz içinde sadece akademisyenler de yok. Tu- rizm sektöründe çalışıp, o alanda bu çalışmaları südürebilecek insan- lar yetiştirmeyi hedefliyoruz. Mese- la öğrencilerimiz arasında turizmde **sürdürülebilirlik sertifikasyonu** ya da **slowfood** konusu üzerinde ça- lışmak isteyenler var. Bunun için daha geniş bir yelpazede kalmayı istiyoruz.

Peki, eğitimin içeriği ile ilgili ola- rak neler söyleyebilirsiniz?

Prof. Dr. Bengi Ertuna: Dersler, sürdürülebilirliğin üç temel ayağını da; yani sosyal, ekonomik ve çevre- sel sürdürülebilirliği de kapsıyor. Mecburi tuttuğumuz üç dersimiz bu ayaklara ilişkin. Mecburi olan iki dersimiz daha var. Bunlardan biri, destinasyonların sürdürülebilirli- ğine ilişkin, çünkü destinasyonlar giderek daha fazla önem kazanıyor. Diğer zorunlu ders ise, öğrencileri- mizi tez sürecine hazırladığımız için Araştırma Yöntemleri dersi.

Dr. Burçin Hatipoğlu: İş dünyasın-

daki genç arkadaşlar olayın önemini anlamış durumdalar. Ama bizimki şu anda gündüz programı olduğu için (gerçi dersleri iki güne topladık ama bu da pek bir şeyi değiştirmiyor) derslere girmeleri mümkün olmuyor. Akşam programı olsak, aslında çok daha farklı bir kitle programa katılabilecek.

Sürdürülebilir turizmle ilgili genel bilgi düzeyinin çok düşük olduğunu söylüyorsunuz. Bunun, ne gibi yansımaları var, hem kamu politikaları hem de sektör faaliyetleri açısından?

Prof. Dr. Bengi Ertuna: Sürdürülebilirlik, bir kavram olarak çok benimsenmiş vaziyette ama bunun arka planına ya da kurumsal yapısının ne olduğuna dair gerçekten çok az bilgi var. Ancak yapılan tüm çalışmaların gösterdiği şey, daha alternatif turizm ürünlerine, kültür turizmine doğru kaymak gerektiği. Bunların olabilmesi için de sürdürülebilirliğin uygulanabiliyor olması lazım.

Dr. Burçin Hatipoğlu: Mesela TUROB'un (Turistik Otelciler, İşletmeciler ve Yatırımcılar Birliği) "Greening Hotels / Oteller Yeşilleniyor" projesi var. Ancak oteller, bu programa neden dahil olmak istiyorlar, bunu bilmiyorlar. Neden kabul ediyorlar, ne yapmak istiyorlar; program kapsamında ne yapıyorlar ve bunun bir sürdürülebilirlik boyutu var mı? Bu bir promosyon aracı mı, yoksa kendini aklama aracı mı? Tur operatörlerinden iş alma yöntemi midir, yoksa hakikaten sürdürülebilirlik açısından bir etkisi var mıdır, bunu bilmiyoruz. Bunların incelenmesi lazım. Sürdürülebilirlik dinamik bir süreç. Oldum demekle olmuyor, sürekli devam eden bir şey. Bu sürecin içinde şirketler nerede, biz bunu bile bilemiyoruz.

Sektörün daha fazla bilgiye ihtiyacı olduğu açık. Peki siz sektörle

Dr. Burçin Hatipoğlu

“Tüm işletmelerin bu alanda kendisini ölçmesi gerekir. Kendisini ölçmedikçe raporlayacağı bir şey de olmaz. İşletme hangi konuda iyileştirmeye gideceğini bilebilmeli”

doğrudan bağlantılı çalışmalar yapıyor musunuz?

Prof. Dr. Bengi Ertuna: Sürdürülebilirlik işlerine artık daha çok Kalkınma Bakanlığı ve Bölgesel Kalkınma Ajansları bakıyor. Bütün kalkınma ajansları da turizmi önemli bir alan olarak görüyor.

Bunlardan biri de, Trakya Kalkınma Ajansı. Geçtiğimiz sene, bir Master Stratejik Kalkınma Raporu hazırladılar. Bu konuda da bizden danışmanlık aldılar. Turizm alanında ajansa gelen projeleri değerlendirmek için sağlam bir değerlendirme kriterine ihtiyaçları olduğunu fark etmişler, çünkü onlar da nelere kaynak aktıktıklarını bilmiyorlar. Onların temel hedefi bu stratejik raporu kullanarak iş yapmak.

Dr. Burçin Hatipoğlu: Geçtiğimiz sene, bu konuda çalışmak için zamanımızın çoğunu Trakya'da geçirdik. Trakya Kalkınma Ajansı, turizmi, lojistikten sonra ikinci öncelikle alan olarak belirlemiş. Bu saptama stratejik olarak çok doğru ama gerçekten

hayata geçiyor mu, biz buna baktık ve yan ürünlerle ilgili de çalışmalar ürettik. Mesela gıda sektöründe bir yandan helva, yoğurt, pekmez vb. üretiminin olduğunu görürken, bir yandan da hiç yerel lokanta kalmadığını gördük ve şaşırдық. Bu çalışma raporu Türkiye'de bir ilk oldu. Elbette yazılmış olan stratejik planlama raporları var ama bunların hiçbirisi sürdürülebilirlik prensipleriyle yazılmamış.

Prof. Dr. Bengi Ertuna: Katma değer yerelde kalmasından bahsediliyor ama bakıyorsunuz mesela lokanta deyince çok sınırlı bir menüyle, yerel yemeklerle ilgisi olmayan işletmeler karşımıza çıkıyor. Ama bir tarafta da bu yerellik üzerinde çalışan ve bunun kültürle bağını kuran insanlar var. Ama mesela lokantaya geldiğinizde bu çabanın işe yaramadığını görüyorsunuz, çünkü yerel ürün ticari bir ürün olarak karşımıza gelmiyor. Bütün ürünlerin ticarileşmesi ve halkın hazır olması için, kurumsal altyapının kurulmasını da içeren destekleyici altyapının sağlanması lazım. Bu bilgi altyapısının, krediyi kim verecek, işletme prensipleri ne olmalı gibi önemli konuları da kapsamaması gerekiyor. Şu an bunların hepsi dağınık. Tabii, sürdürülebilirlik bir yaklaşım, bir hayat görüşü ve yavaş yavaş benimsenebilecek bir şey. Trakya'da da, farklı farklı yerlerde olduğu gibi, sürdürülebilirliğe ilişkin gelişmeler var ama bunlar organize değil. Aslında hepsinin bir networkle birbirine bağlanabilmesi lazım.

Peki, bu konuda bir şeyler önerdiniz mi raporda?

Prof. Dr. Bengi Ertuna: Biz turizm platformu gibi bir yapının kurulmasına ilişkin bir öneride bulunduk. Küçük işletmelerin büyük işletme gibi hareket etmesini sağlayacak, onlara büyük işletmelerin oluşturduğu hizmetleri sağlayacak ve aralarında bilgi paylaşımını mümkün

kılacak (rezervasyon sistemlerine erişebilecekleri, ortak satın alma yapabilecekleri vb.) bir platform önerdik. Aslında bütün bunlar öğrencilere bir laboratuvar alanı oldu. Uluslararası teoriyi burada uygulayıp bir senteze varabilecekleri, bilgi üretebilecekleri bir çalışma alanı, onlar için...

Uluslararası sertifikasyon sistemleri hakkında neler düşünüyorsunuz?

Prof. Dr. Bengi Ertuna: Sertifika veren çok fazla kurum var. Bir şey moda olunca içi de boşalabiliyor. Hangisinin işe yaradığı konusunda da bir belirsizlik var. Bazılarının kriterleri çok ağır olduğu için şirketlerin bu yükün altına girmesi de zor oluyor. Bunlar ağır hale geldikçe kriterleri daha hafifletiren başka kurumlar çıkıyor. İşletmeler için kâra doğrudan yansıyan uygulamaları satın almak daha kolay bir şey. Ama sırf onun üzerine odaklanıldığında da diğer dışsallıklara önem verilmeyebilir. Sürdürülebilirlik bunu aşmaya yönelik bir şey. Ekonomik boyutun içine sosyal ve kültürel boyutu da alıp işletmenin sürdürülebilirliğini sağlamak gerekir. Hatta raporlamalar bile böyle yapılmalı.

Dr. Burçin Hatipoğlu: Tüm işletmelerin bu alanda kendisini ölçmesi gerekir. Kendisini ölçmedikçe raporlayacağı bir şey de olmaz. İşletme hangi konuda iyileştirmeye gideceğini bilebilmeli.

Bu durum, tüm sektörler için geçerli ama turizmde daha önemli, çünkü pek çok küçük işletme var ve diğer sektörlerde göre profesyonel yöntemlerden daha uzak turizmdeki işletmeler.

Turizm, üretim sistemlerindeki yapılanma ve kurumsallaşmanın sıkıntılı olduğu bir sektör. Bu özelliği ile tekstil sektörüne çok benziyor. Küçük bir işletme bir bakıyorsunuz, bir anda büyüyor, sonra hemen batıyor. Ama bu konularla yakından

Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü, Sürdürülebilir Turizm Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı'nın ilk öğrencilerini, Yrd. Doç. Dr. Dilek Ünalın'ın dersinde ziyaret ettik.

ilgilenen çok sayıda küçük işletme de var. Sürdürülebilirliğin nasıl sağlanacağını öğrenmeye çalışıyorlar. Biz geçen sene yine Trakya'da, ekoturizm üzerine faaliyet göstermeye uğraşan tur operatörleriyle de bir çalışma yaptık. Gerçekten ekoturizm yapmaya çalışan firmalar olduğunu da gördük. Bu firmalar, az önce bizim de belirttiğimiz bütün sorunların altını çizerek söylüyorlar. Ama öte taraftan "Longoz ormanlarını turizme açsanız da bir girsek, turistleri oralara kadar getiriyoruz ama otobüsle içine giremiyoruz" diyen ve ekoturizm yaptığını söyleyen firmalar da var.

Türkiye'nin başka yerlerinde de çalışmalar yapmayı düşünüyor musunuz?

Dr. Burçin Hatipoğlu: Üniversiteniz neredeyse ona yakın bir bölgede çalışmalısınız. Geçen sene Trakya'da yürüttüğümüz projede bunu daha iyi fark ettik. Bu çok önemli. Gidip Trakya ya da Kocaeli'yi çalışmayacaksak, Antalya ya da Seferihisar'ı çalışmamız fiziki mesafe yüzünden çok zor.

Prof. Dr. Bengi Ertuna: Ayrıca Trakya'daki çalışmalarımıza Trak-

ya ve Kırklareli Üniversitesi'nin de katılımını çok istedik. Bu geçen seneki projede olmadı. Belki önümüzdeki projelerde gerçekleşir.

Yurtdışındaki üniversitelerle ortak yürüttüğünüz çalışmalarınız var mı?

Prof. Dr. Bengi Ertuna: San Diego State Üniversitesi ile bir anlaşmamız var. Oradan 16 kişilik bir öğrenci grubu, hocalarıyla birlikte Ağustos ayında Türkiye'ye gelecek ve Kastamonu'da sürdürülebilir turizmin gelişmesi üzerine bir çalışma yapacak. Biz de buradan 12 öğrenci ile onlara katılacağız. Kırsal kalkınma temalı 10 günlük bir alan gezisi gerçekleştirilecek. Gelen yabancı öğrenciler, söz konusu bölgede sürdürülebilir turizm gelişiminin ne kadar mümkün olabileceğine dair bir analiz yapacaklar. Kalkınma Ajansı ve Kayseri Üniversitesi de bu işin içinde. Hatta çalışma kapsamında yaşam kalitesi gibi değerler olduğu için Tıp Fakültesi'ni de bu çalışmaya dahil ediyoruz. Pınarbaşı ve Loç Vadisi'nde yaşayan insanlar da bu işin içinde olacak. Yani çok boyutlu sürecek bir çalışma olmasını düşünüyoruz. ○

YEŞİL İŞ®
GREEN BUSINESS
SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞ BULUŞMASI

Türkiye'nin
“Sürdürülebilir İş Buluşması”
5. Yılında!
“Değişim Zamanı”
Siz de Yerinizi Alın!

EKİM 2013

swissôtel TAV Bosphorus
REKABET

5. Yılında da Stratejik Çözüm Ortağı

Schneider
Electric

BASF

The Chemical Company

Capatect

REHAU

100lab
banyo laboratuvarı

Banyolarımızı Birlikte Yaratalım

Yeni normal “şaşırmak” ve insan aklı gerçekten sınırlarını zorluyor. Kim derdi ki bir üniversite ve bir yapı gereçleri firması oturup, geleceğin banyolarının yaratılması için bir sergi/araştırma düzenleyecek. Ama Vitra; İTÜ, British Council ve Shaffield Üniversitesi bir araya geldi ve banyo hikâyelerinden yola çıkarak 100-lab Projesi’ni hayata geçirdi. İstanbul Teknik Üniversitesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü araştırma görevlisi Berrak Şalgamcıoğlu’nun “Kullanıcı odaklı geleceği anlama projesi” olarak tanımladığı çalışma hakkında, Eczacıbaşı Yapı Gereçleri İnovasyon ve Sürdürülebilirlik Yöneticisi Cihan Koral Malak ise, “Kullanıcılarını anlamayan ürünler, aslında engellenebilecek hammadde ve enerji kullanımına neden olduğu gibi aynı zamanda, kullanıcı ile duygusal bağ kurmaktan da yoksun oluyor” yorumunu yapıyor.

Gelecek, çok daha katılımcı olacak, belli oldu. Hem de sadece siyasi katılımdan bahsetmiyoruz, üretim süreçlerinden ve hatta ürünün kendisinden de bahsediyoruz. Zaten fütürist Alvin Toffler, daha 1980 yılında, Üçüncü Dalga kitabında, proaktif tüketicilerin geleceğini öngörmüş ve İngilizce Producer ve Consumer kelimelerinden “Prosumer” kavramını üretmişti bile. Uzun bir süre boyunca çoğu kişiye, biraz uçuk gelen bu fikir ve kavramsallaştırma, günümüzün olanaklarıyla yavaş yavaş ete kemiğe bürünmeye başladı.

Bu konuda son haberse, Türkiye’de sürdürülebilirlik alanında önemli çalışmalara imza atan Eczacıbaşı Grubu’nun Vitra markasından geldi. Vitra; İTÜ, British Council ve Shaffield Üniversitesi işbirliği yaparak, geleceğin banyolarını yaratmak için kullanıcıların banyo alışkanlıklarını daha iyi anlamak amacıyla 100 Numara Laboratuvarı projesini başlattığını duyurdu. 22 Mart Dünya Su Günü’nde başlatılan proje kapsamında, kullanıcıların banyolarla ilgili 100-lab.com adresinden (100 Numara Laboratuvarı) paylaşacağı fikir, yorum ve fotoğraflardan yola çıkılarak, geleceğin banyolarının ihtiyaçları belirleniyor.

Projenin bitiminde; akademik kurul tarafından, geleceğin banyolarına ilham verecek fikirlerden oluşan sonuçlar kamuoyuna açıklanacak. Müşteriye yakınlık, müşteri odaklılık, kullanıcı hakları gibi temalar üzerinden geleceğin banyosu konsepti tüm katılımcılarla paylaşılacak. Projenin mimarları, İstanbul Teknik Üniversitesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü araştırma görevlisi **Berrak Şalgamcıoğlu** ve Eczacıbaşı Yapı Gereçleri İnovasyon ve Sürdürülebilirlik Yöneticisi **Cihan Koral Malak**, bu heyecan verici proje hakkındaki sorularımızı yanıtladı.

100-lab projesiyle temel olarak neyi hedefliyorsunuz?

Cihan Koral Malak: 100-lab (100 Numara Laboratuvarı) banyo hikâyelerinizi ve fikirlerinizi yorum ve fotoğraflarımız ile paylaşabileceğiniz online bir platform. Hikâye ve fikirlerinizin geleceğin banyolarının çözümlenmesine katkı sağlayacaktır. Proje

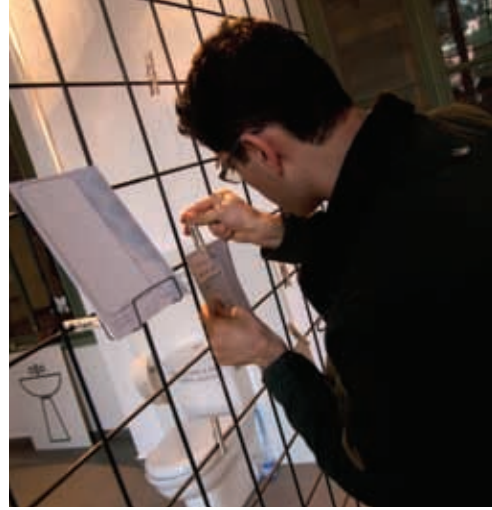

kapsamında, kullanıcıların banyo ile ilgili yüz yüze anlatamayacakları fikirlerini ve hikâyelerini rahatlıkla paylaşabilecekleri platformlar oluşturulmasına çalışıldı.

Projenin odaklarından biri gençler, diğeri ise 65 yaş üstü kullanıcılar. 100-lab sergi-laboratuvarı İTÜ Taşkışla Kampüsü’nde kurulduğu için pek çok üniversiteli ziyaretçimiz oldu. 65 yaş üstü kullanıcılar ile de sergi-laboratuvarda yarım günlük bir atölye çalışması yaptık. Ayrıca **Dünya Su Günü**’nde açtığımız 100-lab.com internet sitesi ile her yaştan ziyaretçinin banyo hikâyelerini isterlerse fotoğraf ve yorumlarla paylaşabileceği dijital bir platform oluşturduk.

Banyo gibi oldukça özel ve hassas bir alanda, kullanıcıların ihtiyaçları ve alışkanlıklarını araştırmak oldukça zor. Bu sebeple, farklı metodların denenmesine ihtiyaç var. 100-lab projesi de bu ihtiyaçtan yola çıkarak, kullanıcıların hikâyelerini rahatça paylaşmasına imkân veren gerçek

Projenin odaklarından biri gençler, diğeri ise 65 yaş üstü kullanıcılar. 100-lab sergi-laboratuvarı İTÜ Taşkışla Kampüsü’nde kurulduğu için pek çok üniversiteli ziyaretçisi olmuş.

Ziyaretçilerden bazıları kendilerinden önce yazılan fikirlere, hikâyelere yorumlar ve cevaplar yazdılar; bir kısmı banyo tasarımları için önerilerde bulunurken, diğerleri de yüz yüze görüşmede söylemeyecekleri bazı komik/ilginç banyo hikâyelerini yazarak paylaştılar.

ve sanal bir sergi-laboratuvar kurma fikrini hayata geçiriyor.

VitrA olarak; projenin çıktılarını, sürdürülebilirlik ve doğal kaynakların sorumlu tüketimine yönelik üretim, tasarım ve yönetim anlayışı **Blue Life** ekseninde değerlendirecek ve kullanıcı ihtiyaçlarına cevap arayarak sürdürülebilirliğin ürün sorumluluğu ayağında çalışmayı tamamlayacağız.

Proje nasıl ortaya çıktı? Biraz bilgi verebilir misiniz?

Berrak Şalgamcıoğlu: İstanbul Teknik Üniversitesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü'nde yaptığım banyo ürünleri ile ilgili doktora çalışmamı, 2009 yılından bu yana Eczacıbaşı Yapı Gereçleri desteği ve

işbirliğiyle yürütüyorum. 100-lab projesinde, bu işbirliğinden haberdar olan Sheffield Hallam Üniversitesi'ndeki tasarım araştırmacılarının İstanbul Teknik Üniversitesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü ve Eczacıbaşı Yapı Gereçleri'ne banyo ürünleriyle ilgili ortak bir tasarım araştırması projesi yapma teklifi getirmeleriyle ortaya çıktı. Üç kurumun ortak hazırladıkları proje önerisi 2012 Mart ayında British Council Yükseköğrenim Bilgi Ortaklığı Programı desteğini kazandı. 100-lab projesinin Türkiye tarafındaki yürütücüsü benim. Projenin endüstriyel partneri Eczacıbaşı Yapı Gereçleri tarafında yürütücüsü ise İnovasyon ve Sürdürülebilirlik Yöneticisi Cihan Koral Malak. Projenin İngiltere tarafındaki yürütücüsü ise, Sheffield

Hallam Üniversitesi Art&Design Center ve lab4living direktörü **Prof. Paul Chamberlain**. Profesör Chamberlain'ın banyo araştırmaları konusunda oldukça geniş bir tecrübesi var. İTÜ Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü'nden deneyimli bir akademisyen olan **Prof. Dr. Özlem Er** de projenin danışmanlığını yapıyor.

Tasarım ve sürdürülebilirlik bu projede nasıl birleşti?

Cihan Koral Malak: Proje, sürdürülebilirliğin ürün sorumluluğu bacağına ilgilendiriyor. Kullanıcılarını anlamayan ürünler, aslında engellenebilecek hammadde ve üretime neden olduğu gibi aynı zamanda, kullanıcı ile duygusal bağ kurmaktan da yoksun oluyor., Yeşil ve kullanıcı odaklı ürünleri artırmak istiyorsak, muhakkak kullanıcıları ile konuşan, onları anladığımızı hissettiren, üretim ve kullanım esnasında da kaynakları optimize edilmiş ürünleri, ürün geliştirmenin odağına almamız gerekiyor. Böylece, bir anlamda, yeşil ürünlerin de geleceği garanti altına alınmış oluyor.

Berrak Şalgamcıoğlu: 100-lab projesi bir user-centered design / kullanıcı odaklı geleceği anlama projesi olarak tanımlanabilir. Bu projeye kullanıcıların alışkanlıklarına ve ihtiyaçlarına odaklanarak geleceğin banyoları nasıl olmalı, onu araştırıyoruz.

Projenin sergi-laboratuvarı, sergiyi gezen kişilerin banyo ile ilgili fikirlerini ve hikâyelerini, sergide yer alan ve bu amaçla özel olarak hazırlanmış kartlara veya tuvalet kâğıtlarına yazarak paylaşabilmeleri amacıyla kuruldu. Tuvalet kâğıtları, üzerinde "lütfen oturun" yazan tuvaletlerin yanında asılı dururken, kartlar da sergideki panolara asılıyor. Ziyaretçiler sergiyi gezerken ilk olarak kendilerinden önce yazılanları okuma fırsatı buluyorlar. Sonra da çoğunlukla bir tuvaletin üstüne oturarak tuvalet kâğıdına veya bir köşeye çekilip kartlara bir şeyler yazarken buluyorlar kendilerini. Yazılara isim yazmak / yazmamak, resim çizmek, kendinden önce yazılanlara bir şeyler eklemek serbest. Tıpkı umumi tuvaletlerdeki duvar yazı-

100-lab (100 Numara Laboratuvarı) banyo hikayelerinizi ve fikirlerinizi yorum ve fotoğraflarınız ile paylaşabileceğiniz online bir platform. Hikâye ve fikirleriniz geleceğin banyolarının çözümlenmesine katkı sağlayacak.

ları gibi. Sergi bu şekilde ziyaretçilerin katkılarıyla değişiyor ve zenginleşiyor. Ziyaretçilerden bazıları kendilerinden önce yazılan fikirlere, hikâyelere yorumlar ve cevaplar yazdılar; bir kısmı banyo tasarımları için önerilerde bulunurken, diğerleri de yüz yüze görüşmede söylemeyecekleri bazı komik/ilginç banyo hikâyelerini yazarak paylaştılar. Projenin internet sitesi de, benzer bir sergiyi sanal ortama taşımak için hazırlandı. Benzer şekilde internet sitesinde de oldukça ilginç hikâye, anı, fotoğraf ve yorum paylaşan ziyaretçiler var. ○

SOCRAT Pistlerde

İstanbul Üniversitesi (İÜ) Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümünde faaliyet gösteren solar elektrikli araç yarış takımı SOCRAT 2009 yılında kuruldu. Kurulduğu yıl TÜBİTAK tarafından düzenlenen Formula G yarışlarında birinci oldular. İlk defa 2011 yılında katıldığı World Solar Challenge'da da (WSC) dünya sekizincisi olmayı başardılar. İşte biraz da bu yüzden Avcılar'daki o mütevazı atölyeye artık sığamıyorlar.

Balkan TALU

Özgür GÜVENÇ

Hittite Solar Energy Genel Müdürü Serhan Süzer, 23. sayımızda yayınlanan "Solar Elektrikli Araçlar ve İTÜ'ye Keyifli Bir Hafta Sonu Ziyareti" başlıklı yazısında hibrid ve elektrikli araçlardan sonra solar elektrikli araçların bir zirve noktası olacağını iddia ediyordu. İTÜ Güneş Enerjisi Ekibi, 2012 yılının Kasım ayında solar elektrikli araba yarışlarında dünyanın en büyük organizasyonlarından biri olan World Solar Challenge'a (WSC) katılmak için sponsor arıyorlardı. İstanbul Üniversitesi bünyesinde kurulmuş olan Solar Car Racing Team (SOCRAT) ise WSC'ye 2011 yılında katılmış, dünya sekizincisi bile olmuştu. Bizler de SOCRAT ekibinin takım kap-

tanı Tuba Güven ve Güneş Arabaları Yarış Takımı SOCRAT'la Avcılar kampusundaki mütevazı atölyelerinde buluştuk. Dünya çapında tanınan SOCRAT ekibinin şu anda araç sayısı beşe kadar çıktığı için atölye biraz küçük geliyor. Bu arada arabalarını geliştirebilmek için ekstra güneş panellerine de ihtiyaçları var. Kısacası SOCRAT ekibine acilen sponsor aranıyor diyor ve sözü Tuba Güven'e bırakıyoruz.

Bize ekipten biraz bahseder misiniz? Kulüp müsünüz, yoksa fakülte bazlı bir proje mi yürütülüyor? SOCRAT takımı nasıl bir araya geldi?

Aslında Güneş Arabaları Yarış Takımı (SOCRAT) İstanbul Üniversitesi

(İÜ) Elektrik -Elektronik Mühendisliği bünyesinde kurulmuş bir yarış ekibi. İlk çalışmalar 2008 senesinde başlamış ama kurulum çalışmaları 2009 yılında tamamlanmış. İlk defa 2009 yılında SOCRAT, TÜBİTAK tarafından düzenlenen TÜBİTAK Formula-G yarışlarına katıldı ve birinci oldu. Ayrıca başından beri uluslararası bir ekip olma hedefi de ortaya konmuş durumdaydı. 2011 yılında da Avustralya'da düzenlenen World Solar Challenge (WSC) yarışlarına katıldık. Katıldığımız ilk yarışta da dünya sekizincisi olduk. Bu yüzden kendimizi çok da ulusal bir ekip olarak görmüyoruz. Ben de 2012 senesinde dahil oldum. Ekibimizde Elektrik-Elektronik okuyanlar da var, Metalürji ve Malzeme Mühendisliği'nde okuyanlar da...

Peki, İÜ Elektrik-Elektronik Mühendisliği bünyesinde alternatif enerjiye yönelik böyle bir takımın kurulmasının ardındaki motivasyon nedir?

Alternatif enerjiye doğru bir yönelim olacak, bu doğru. Çünkü petrol oldukça kısıtlı bir kaynak ve kısa bir süre sonra bitecek. Güneş enerjisi de ana kaynaklardan biri olacak. Bu yüzden güneş enerjisiyle ilgili bir ekip oluşturulmasına karar verilmiş.

Socrat'ın Japonya Günlüğü'nden...

Evet, tam yarım saat sonra Suzuka pistinin girişindeydik. 16 SOCRAT, padok alanlarına doğru yürümeye başladık. Orada yarışan bir ekibin kalabalığı kadardık. Sadece izlemek için gelmiş olmamız da insanları bir o kadar şaşırtıyordu. Bizim için, bu kadar geniş bir ekiple buraya gelmemiz hakkında olumlu yorumlar yapılması, daha dostane ilişkiler kurmamıza yardımcı oldu. Bugün gerçekleştirilen antrenman turlarında Ashiya Üniversitesi ve Osaka Üniversitesi gibi hepsi birbirinden iyi birçok takımı orada canlı bir şekilde Suzuka Formula pistinde izlemek, kendimizi fazlasıyla şanslı hissetmemizi sağladı. Bir yandan padokları tek tek ziyaret ederken bir yandan da üniversite ve teknik liselerin yapmış oldukları araçları hayretler içerisinde inceledik. Suzuka pistini, araçları ve takımlarıyla beraber fotoğraflarken

bir yandan da Türkiye'den Japon dostlarımıza getirdiğimiz lokumlardan ikram ettik. Her takımla konuşma şansı bulduk ama konu Japonlarla İngilizce konuşmaya gelince çok da kolay olduğu söylenemezdi. Bir şekilde sormak istediklerimizi beden diliyle de olsa anlatabildik. Onlar da büyük bir sıcakkanlılıkla iletişim kurmaya çalıştılar. Bu sırada Japonya Otomobil Federasyonu Başkanı (JAF) Masato Yamaguchi, ertesi gün yarış sırasında canlı yayınlanmak üzere birkaç ekip üyemizle küçük bir röportaj yaptı. Röportaj yaptığımız insanlar da dahil hepsi buraya 16 kişilik bir ekip olarak gelmemizin bu işi ne kadar önemseyeceğimizi gösterdiğini düşündüklerini belirttiler. Bu işi gerçekten çok önemseyorduk ve gerçekten önemseyen insanlarla beraber olmak hepimize mutluluk veriyordu.

World Solar Challenge (WSC)

Dünya çapındaki en önemli güneş arabaları yarışı olan WSC'nin hikayesi, 1982 yılında Hans Tholstrup adlı kişinin kendi ürettiği Quiet Achiever adlı güneş aracıyla Avustralya kıtasını batıdan doğuya geçmesiyle başlıyor. Tholstrup'un amacı, güneş enerjili araçların yaygınlaşmasını sağlamaktır. Bugün WSC, dünya üzerindeki çok sayıda üniversiteyi ağırlıyor. Kuzeyde Darwin şehrinden başlayan yarış yaklaşık 3021 km uzaklıktaki kıtanın güneyinde bulunan Adelaide şehrinde tamamlanıyor.

depoyla yaklaşık 50 km mesafe gidilebiliyor, yani tam kapasite şarj edilmiş bir araç dört saat dayanabiliyor.

Son olarak bize Japonya ve Hollanda ziyaretlerinizden de bahsedermisiniz?

Japonya'da F1 organizasyonlarının da düzenlendiği **Suzuka pistinde** bu tür yarışlar da gerçekleştiriliyor. Hem ekibe yeni aldığımız insanların yeni teknolojileri takip edebilmesi, hem de oradaki tanıdıklarımızı ziyaret etmek için müsabakaları izlemeye gittik. Hollanda'daki Delft Üniversitesi'ne gidiş sebebimiz de aşağı yukarı aynıydı. Hem diğer tanıdığımız arkadaşlarla ilişkileri taze tutmak, hem de oralarda ekipler nasıl oluşturuluyor, bunu gözlemleyebilmek için gittik. ○

Socrat aracının Proje Yöneticisi ve İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Birimi (BAP) Koordinatörü Prof. Dr. Sıddık Yarman şöyle demiş: "Beş sene sonra benzinli araba kalmayacak." Ne dersiniz?

Burada beş sene gibi bir öngörü yapılması biraz iddialı duruyor belki ama unutmamak lazım ki elektrikli araçlar gündemimize her geçen gün daha fazla giriyor. Çok sayıda büyük firma elektrikli araç üretiyor. Şu anda başbakan da sanayiye elektrikli araçlar konusunda teşvik ediyor. Kendi makam arabasını dahi elektrikli araç olarak tasarlattı.

Sizin elektrikli araçlara dair ayrıca bir projeniz var mı?

2009 yılından beri ekibimize çok sayıda insan katıldı. Bunlardan bazıları da mezun oldu. Okulu bitiren arkadaşlarımız İÜ bünyesinde bir elektrikli araç yapmayı planlıyorlar. Şu anda bir proje için üniversiteden de ödenek de çıktı.

Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı'ndan epey tevecüh görmüşsünüz. Aktif destek verme anlamında ne yaptılar?

Biz Japonya ve Hollanda'ya gittiğimizde uçak biletlerimiz Ankara

tarafından alındı. WSC yarışmasına katıldığımızda ise bizzat başbakan tarafından bize 200 bin TL'lik bir yardım yapıldı.

Bugüne kadar güneş arabalarında ne tür geliştirmeler, modifikasyonlar yaptınız? Nereden nereye geldiniz?

2009'dan 2013'e kadar geçen dört sene içinde beş tane araç ürettik. İlk dört araç alüminyumdu. Son araç ise karbondan yapıldı. Her araç hem aerodinamik hem kinetik hem de mekanik olarak güncellendi.

Bu geliştirmeler bağlamında binek aracı yapma hazırlıkları nasıl gidiyor?

Biz yarış spor amaçlı yaptığımız için 9 metre karelik araçlar yapmak zorundayız. WSC'ye katılmaya devam edebilmek için üç yerine dört tekerlekli araçlar yapmak zorundayız ama güneş teknolojisinin ve batarya teknolojisinin gelişmesiyle araçlar da gelişecektir. Biz bu araçlarda şu anda saatte 120 km hıza kadar çıkabiliyoruz.

Araçlar ne kadar sürede şarj ediyor ve dolu depo ne kadar dayanıyor?

Bir araç yaklaşık olarak dört saatlik bir sürede şarj edilebiliyor. Bir dolu

Sibel BÜLAY
sibel.bulay@gmail.com

Peki, Yolcular Nerede?

Makine yüksek mühendisi olarak 20 yıl Ford Detroit'te ürün geliştirmede görev aldım ve bu süre içinde çok farklı araçlar üzerinde çalışma fırsatım oldu. Ama bir program vardı ki benim yaptığım işlere bakış açımı tümüyle değiştirdi: **Windstar**.

Amerikan araba piyasasında “**an-nelerin minibüsü**” olarak bilinen Windstar'ın 2000 modelinin ürün geliştirme ekibinde çok sayıda mühendis anne çalışıyordu. Tabii aracı tasarlarırken konuya hem mühendis, hem de anne olarak yaklaştılar. Bir annenin (yani kendilerinin) böyle bir aracı kullanırken hayatlarını nasıl kolaylaştıracağını, ne gibi gereksinimleri olabileceğini oturup uzun uzun düşündüler. Sonunda pratik çözümler üreterek piyasaya çok başarılı bir araç çıkardık. Örneğin dikiz aynasını farklı bir şekilde tasarladık. Bebekler arka koltukta oturur ve aniden bir ağlama sesi

oldu mu anne ister istemez kafasını çevirip arkasına bakar. Hızla ilerleyen bir araçta bunu yaptığımızda yol güvenliği açısından çok tehlikeli bir durum ortaya çıkar. Bunu önlemek için dikiz aynasının yanına küçük, ikinci bir ayna koyduk ve açısını öyle ayarladık ki anne dikiz aynasına baktığında hem aracın arkasını görüyor, hem de arka koltukta oturan bebeğini. Anne artık kafasını çevirmeden bebeğinin derdini anlayabiliyordu. Anneler bunu çok sevdi.

Biz mühendisler bir işi elimize aldığımızda teknik konulara odaklanmayı çok severiz ve bazen kendimizi öylesine kaptırırız ki, kullanıcıyı unutupuz. Ama Windstar programı bana başarılı bir sistemi tasarlamak için önce kullanıcıyı düşünmem gerektiğini öğretti. “Bunu kim kullanacak? Hangi amaçla kullanacak? Bunu kullanırken nasıl sorunlarla karşılaşabilir?” ve benzeri sorular üzerinde durmaya başladım.

Bütün bunları niye anlattım? Son haftalarda iki olay bana Windstar'ı hatırlattı. Yolcu taşımacılığı konusunda bir toplantıya katıldım. 30 kişilik bir grup, iki saate yakın yolcu taşımacılığımı konuştuk. Araçlar, raylı sistemler konuşuldu. Planlama konuşuldu, parklanma konuşuldu. Ama yolcu konuşulmadı. Özellikle dikkat ettim ve aramızdan bir kişi “yolcu” sözcüğünü ağzına almadı. Yolcu ne gibi sorunlarla karşılaşılıyor, toplu taşıma sistemini kullanırken durağa nasıl gelir, nasıl gider? O gün aramızda “yolcu” yoktu. Konuşulmadı.

26 Mart'ta “Radikal” gazetesinde

çıkan bir haber de bu sorunu gözler önüne seriyordu: “KARTAL'DA ÜSTGEÇİT YIKILDI, HALK PERİŞAN.” Kartal'da E-5 üzerindeki yaya üstgeçidi yenileniyor. Eminim yeni üstgeçit eskisinden daha iyi olacak. Sorun: Üstgeçit kullanıma kapatıldığından ve civarda başka alternatif olmadığından, yayalar E-5 otoyolu üzerinde, akan trafik arasından karşıya geçmek zorunda bırakılmışlar. Proje planlanırken kullanıcı yine düşünülmemiş. Karşıya geçmek isteyen yayalar için bir alternatif çözüm oluşturulmadığından yayalar ciddi güvenlik sorunuyla baş başa bırakılmış.

Benim bu sütunlarda yazmak istememin nedeni de bu: Kentiçi ulaşım konusundaki gelişmeleri bir mühendis olarak değil, kentte yaşayan bir vatandaş olarak değerlendirmek ve sorunları bu açıdan dile getirmek. Çalışmalarımıza kullanıcıyı katmamız gerekiyor. Sadece uzmanlarla, teknik bilgilerle olmuyor bu iş.

Bir Öneri: Bu hafta sonu çocuklarla, büyüklerimizle Yıldız Parkı'nda gezmek istedik. Sınırlarımız bozuldu ve geri döndük. Parka çok fazla araç giriyor ve parka gezmeye gelenler sürekli araba trafiğiyle burun buruna geliyor. Çocuklar parkta koşup oynamak istiyor ama anneler yoğun araba trafiğinden dolayı buna izin veremiyor ve başlıyor ağlamalar. Bir öneri: Yıldız Parkı araç trafiğine kapatılsın. Onun yerine hava kirliliği yaratmayacak elektrik araçlı ring seferleri konulsun. Gerçek anlamda temiz hava alalım, çocuk çocuk yeşil alanlarımızın tadını çıkaralım.

Akıllı Bilşimde İngiltere Örneği

Küresel karbon ayakizinin 2020 yılında 55 Gt CO₂ eş olması öngörülüyor. Bu miktarın yüzde 2,3'üne denk düşen 1,27 Gt CO₂-eş karbon salımı ise bilişim sektöründen kaynaklanacak. Öte yandan, bilişim uygulamalarının enerji, sanayi, ulaşım, tarım gibi sektörlerde kullanılması, toplam küresel karbon salımının yüzde 16,5'ine denk düşen 9,1 Gt CO₂-eş tasarruf potansiyeli barındırıyor. Bu bilgilerin ışığında, rekordan rekora koşan Türkiye'nin karbon salım artışı düşürmenin Akıllı Bilişim'den geçtiğini farkederek Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Türkiye Bilişim Derneği (TBD) ve REC Türkiye temsilcileri, konuyu yerinde araştırmak üzere bir İngiltere gezisi düzenledi. REC Türkiye Direktör Yardımcısı Rifat Ünal Sayman ve REC Türkiye Proje Uzmanları Gülçin Özsoy ve Onur Akpulat'ın izlenimleri, yapılacakları açık bir şekilde ortaya koyuyor.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT), küresel ekonominin en önemli araçlarından biri olarak, hem gelişmiş ülkeler hem de gelişmekte olan ülkeler için ekonomik büyümenin ve toplumsal kalkınmanın itici güçlerinden biri haline gelmiş durumda. 2002-2007 döneminde küresel GSYH'deki büyümenin yüzde 16'lık bölümü bilişim sektörü tarafından gerçekleştiriliyor. 2020 yılına gelindiğinde ise küresel ölçekte toplam üretimin yüzde 9'unun bilgi ve iletişim teknolojileri tarafından sağlanması bekleniyor. Bunun yanı sıra BİT, az gelişmiş kırsal bölgelerde, toplumun yaşam kalitesinin artırılmasında kullanılabilecek son derece önemli bir araç.

Tüm hesaplamalar, küresel karbon ayakizinin 2020 yılında 55 Gt CO₂-eş olması öngörüyor. Bu miktarın yüzde 2,3'üne denk düşen 1,27 Gt CO₂-eş karbon salımı ise bilişim sektöründen kaynaklanacak. Öte yandan, bilişim uygulamalarının enerji, sanayi, ulaşım, tarım gibi karbon salımlarının yüksek olduğu sektörlerde kullanılması, toplam küresel karbon salımının yüzde 16,5'ine denk düşen 9,1 Gt CO₂-eş tasarruf potansiyeli barındırıyor. Bu potansiyeli, aynı zamanda 1,9 trilyon dolar enerji ve yakıt tasarrufu anlamına geliyor.

Türkiye'nin karbon salımının, ekonomik büyümesinin biraz üzerinde gerçekleşerek, 1990'dan 2010 yılına yüzde 115 artışla, 187 MtCO₂e'den 401,9 Mt CO₂eş seviyesine çıktığını biliyoruz. Bu rakamın yüzde 71'i enerji sektöründen kaynaklanıyor. Öte yandan, Türkiye, 2011 yılında enerji talebinin karşılanmasında yüzde 72 gibi yüksek bir oranda dışa bağımlı. Aynı yıl için 54 milyar dolar olarak gerçekleşen enerji ithalatı, cari açığın yüzde 69'una denk geliyor.

Bu anlamda, Türkiye'nin enerji verimliliğinin artmasının cari açığın

azalmasına destek olacağı çok açık. Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı da Türkiye'nin enerji verimliliğinin artırılması ve karbon salımlarının azaltılması için bilişim uygulamalarının yaygınlaştırılmasını hedefliyor.

İngiltere Ne Kadar ve Nasıl Azaltacak?

Bölgesel Çevre Merkezi (REC) Türkiye tarafından yürütülen Akıllı Bilişim Projesi kapsamında; bilişim sektörünün Türkiye'nin karbon ayakizinin azaltılmasına nasıl bir katkı sağlayacağı değerlendirilmeye çalışılıyor. Küresel olarak binalar, enerji ve ulaşım gibi karbon yoğun sektörlerde yaygın olarak kullanılmaya başlanan bilişim teknolojileri çalışmanın en önemli ayağını oluşturuyor. Bunun yanında, bilişim sektörünün sürdürülebilir uygulamaları ve bilişim uygulamalarının etkin kullanılması için bireysel ve kurumsal davranış değişiklikleri çalışmanın diğer iki konusu olarak kabul edilebilir.

İngiltere, iklim değişikliği ile mücadele için ülke olarak 1990 yılına göre küresel seragazi salımlarını 2020 yılında yüzde 37, 2050 yılında ise yüzde 80 oranında azaltma hedefi belirlemiş durumda. Bu hedefleri gerçekleştirmeye yönelik olarak da ülkenin tüm kurumları ve tüm sektörlerine roller düşüyor. Bilişim sektörü, hedeflere ulaşma konusunda yüksek beklenti duyulan önemli sektörlerden biri olarak belirlenmiş durumda. Bu sebeple, İngiltere'de bilişim uygulamalarının karbon salım azaltımı konusunda kullanımına ilişkin uygulamaları incelemek üzere ülkeye bir çalışma ziyareti düzenlendi. Çalışma kapsamında İngiltere'de kamu ve özel sektörün lider kuruluşlarıyla yapılan birebir toplantılar ile ülkenin karbon azaltım stratejileri ve akıllı bilişimin belirlenen hedeflere erişim için farklı kullanım alanları incelendi.

5-7 Mart 2013 tarihlerinde gerçek-

leştirilen bu çalışma ziyareti kapsamındaki toplantılara Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Türkiye Bilişim Derneği (TBD) ve REC Türkiye temsilcileri katıldı. Heyet dahilinde, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Bilişim Başuzmanı Yunus Şevki Kibar ve Bilişim Uzmanı Yaşar Yekebağcı, Türkiye Bilişim Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Çağlar Ülküderner, REC Türkiye Direktör Yardımcısı Rıfat Ünal Sayman ve REC Türkiye Proje Uzmanları Gülçin Özsoy ve Onur Akpulat görev aldı.

AB düzeyinde BİT stratejisinin gelişiminden sorumlu idare olan “**AB İletişim Genel Müdürlüğü**” (Directorate General for Communications Networks, Content and Technology kısaca “**DG Connect**”) akıllı bilişimin karbon azaltımına katkısı konusundaki çalışmaları destekliyor. Ancak, BİT yoluyla sektörün azaltım potansiyeliyle ilgili bağlayıcı bir politika koymadan önce bu azaltım etkisinin öncelikli olarak hesaplanması gerektiğini savunuyor. Bir AB üyesi olarak AB'nin konu ile ilgili geliştirdiği düzenlemeler İngiltere'yi de bağlıyor.

İngiltere'de akıllı bilişim stratejisinin geliştirilmesinden sorumlu tek bir kuruluş bulunmuyor. Kurumlar kendi görev alanlarına düşen konularda çalışmalar yapıyorlar. Öte taraftan, kamu kurumlarında tasarrufu artırmak ve bu kurumların karbon ayakizlerini azaltmak için 16 kamu kurumu tarafından **Yeşil Bilişim Birimi** oluşturulmuş durumda. Bu birim, bir Yeşil Bilişim Stratejisi hazırlıyor ve bu strateji ile bilişim uygulamaları yoluyla kamudan kaynaklanan salımların azaltılması hedefleniyor. Strateji ile yeşil satın alım ilkelerinin uygulanması, kamu kurumlarının karbon salımlarının

Üç gün boyunca İngiltere'de akıllı bilişim konusunda faaliyet gösteren önemli paydaşlar ile görüşüldü. Soldan sağa, Yaşar Yekebağcı, Yunus Şevki Kibar, Gülçin Özsoy, Rıfat Ünal Sayman, Emma Fryer (Intellect UK İklim Değişikliği Program Direktörü), Eddie Townsend (ICT Knowledge Transfer Network İşbirliği Yöneticisi), Çağlar Ülküderner ve Onur Akpulat.

hesaplanması, öncelikli atılabilecek adımlara yönelik bir rehber aracın geliştirilmesi gibi eylemlerin yer aldığı 14 temel alan belirleniyor. Her bir alanda bir eşik belirlenerek bu eşik değerün üstünde bir performansın sağlanması hedefleniyor.

Öte yandan İngiltere'deki özel sektör, ülkemizdeki TÜBİSAD ile aynı görevi üstlenen İngiltere Bilişim Sanyicileri Organizasyonu Intellect UK aracılığıyla çeşitli çalışmalarda bulunuyor. Intellect üye şirketlerini temsilen BİT uygulamalarına ulusal ölçekte bir vurgu yapılmasını talep ediyor. Bunu sağlayabilmek adına kurum tarafından özellikle bilişim teknolojilerinin akıllı kullanımıyla tüm ekonomide karbon azaltımının gerçekleşmesini sağlayacak çalışmaları yaygınlaştırmak, artırmak ve sektörde bu dönüşümü sağlamak amaçlanıyor.

Çalışma Ziyareti ile İngiltere'deki akıllı bilişim uygulamaları detaylı bir şekilde incelendi ve Türkiye'ye konu özelinde fayda sağlayabilecek çeşitli unsurlar not alındı. Farklı paydaşların Türkiye'ye tavsiyeleri arasında öne çıkan noktalar şu şekilde özetlenebilir.

1) Politik sahiplenme: Başbakan James Cameron'un iki yıl önce İngiltere'yi dünyanın en yeşil hükümeti yapma taahhüdü, kamu, özel sektör ve yerel yönetimler için bir itici güç oluşturuyor ve konu ile ilgili etkin çalışmaların önünü açıyor.

2) Ulusal ve kurumsal hedefler koyma/uzun vadeli planlama: İngiltere, hükümet olarak ulusal ölçekte geliştirdiği iklim değişikliği politikaları ile küresel liderliği hedefliyor. Ülke olarak 1990 yılına

göre küresel seragazi salımlarını 2020 yılında yüzde 37, 2050 yılında ise yüzde 80 oranında azaltma hedefi bulunuyor. Bu hedefleri gerçekleştirmeye yönelik olarak da çeşitli kurumlara önemli roller düşüyor.

3) Kurumlar arası işbirliği: 16 kamu kurumu kendi içlerinde oluşturdukları izleme komitesi ile performans takibini sağlıyor. Her bir kamu kurumunun karbon salım hesaplamaları ve bu rakamlara bağlı olarak atabilecekleri adımları diğer bir kamu kurumunun takibinde gerçekleştiriyor.

4) Sistematik ve bütüncül yaklaşım: Oluşturulan strateji yeşil satın alım, kamu kurumlarının karbon salım hesaplaması, enerji, atık ve tedarik zinciri yönetimi, davranışsal değişim gibi birbiriyle bağlantılı birçok konuyu 14 temel alanda sistematik bir şekilde ele alıyor.

5) Asıl olan dijital/sanal ilkesi: Yeni bir mal, hizmet ya da yapım ilk kullanıma alındığında, mümkün olduğu takdirde dijital, olmazsa konvansiyonel bir yolla uygulamanın gerçekleştirilmesine yönelik bir hedef belirlenmiş durumda.

6) Kamu ve özel sektör arasındaki işbirliği ve diyalog: Akıllı şebekeler, güç yönetim sistemleri, elektronik tedarik zinciri yönetimi gibi uygulamalar özelinde kamu ve özel sektör arasında gerçekleştirilen işbirlikleri hızlı şekilde hedeflere ulaşılması yönünde oldukça önemli görülüyor.

7) Tüm paydaşların uyum göstermesi: Ülkedeki kamu kurumları, özel sektör, yerel yönetimler, üniversiteler, araştırma kurumları ve diğer kurumlar stratejiye bağlı ya da bağımsız olarak çeşitli girişimler yoluyla akıllı bilişim uygulamalarını yaygınlaştırıyor.

8) Ar-Ge yatırımı: Technology Strategy Board ve ICT Knowledge Transfer Network gibi oluşumlar sayesinde konuyla ilgili araştırmalara yönelik yatırımlar yapılıyor ve bu sayede yenilikçi çözümlerin önü açılıyor.

9) Kurumsal ölçekte envanter çıkarılması: Stratejide öngörülen hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için öncelikle her kurumun karbon ayakizini hesaplaması gerekiyor. Bu nedenle uygulamaya geçmeden önce ilk ve en önemli aşama kurumların karbon envanterlerini oluşturması olarak göze çarpıyor.

10) Yeşil satın alım: İngiltere’de kamu kurumları bilişime yıllık 16 milyar pound harcama yapıyor ve bu rakamın yaklaşık yüzde 90’ını tedarik zinciri ve sunucu hizmetleri oluşturuyor. Ayrıca kamunun tedarik sürecinden kullanıma kadar birçok alım standartları bulunuyor. Bu nedenle yeşil satın alım kaidelelerinin uygulanmasına oldukça önem veriliyor. ○

İngiltere ve Akıllı Sayaçlar

Ziyaret sırasında dikkat çeken önemli noktalardan biri “Akıllı Sayaçlar” konusuydu. **Intellect UK** tarafından “Akıllı Şebekeler” konusunda kurulan ve kâr amacı gütmeyen **SmartGridGB** girişimi ile yapılan toplantıda, “Akıllı Sayaçlar” konusu değerlendirildi. İngiltere’de 2014 ve 2019 yılları arasında yürütülecek bir program ile 26-28 milyon binada elektrik ve gaz ölçümü için akıllı sayaçların kullanımına başlanacak. Bu büyük değişim programının koordinasyonundan hükümet sorumlu olacak. Gaz ve elektrik tedarikini sağlayan enerji şirketleri, bu dönüşümün 12 milyar pounda erişen maliyetini karşılayacak ve sayaçların dağıtımını üstlenecek.

Akıllı sayaçların dağıtım ve kullanımı hükümet programında önceliğe sahip. Konuyla ilgili ilk düzenleme 2008 yılında yürürlüğe girmiş. İngiltere’de 2050 yılında enerji ihtiyacının iki katına çıkacağı öngörülüyor. Akıllı sayaçların kullanımıyla enerji yoğunluğunun azaltılması ve enerji tasarrufu sağlanmasına katkı hedefleniyor. Akıllı sayaçların etkinleşmesiyle şebeke üzerinde oluşan pik noktaların tespit edilmesi, enerji tüketiminin gün

içerisinde farklı saatlere dağıtılması ve şebekeye kapasite üzeri yüklenme olduğu anlarda acil müdahale gibi uygulamalar devreye alınabilecek. Akıllı sayaçların evde bulunan akıllı cihazlar ile olan ilişkisi ise ikincil etki olarak ele alınıyor. Akıllı sayaçların yaygınlaştırılmasıyla akıllı cihazların üretilmesi konusunda yeni bir pazarın oluşacağı öngörülüyor. İngiltere enerji piyasasında enerji üretimi, iletimi, dağıtımı ve enerji temininden sorumlu şirketler tamamen özelleştirilmiş durumda. Akıllı sayaçlar programı kapsamında **Data and Communications Company (DCC)**, enerji temin eden şirketlerin bir veri sistemine bağlanarak verilere erişiminin sağlanmasından sorumlu olacak. Burada verilerin düzenli ve güvenli bir şekilde saklanması ise önemli bir yönetsel süreç gerektiriyor. **Akıllı Enerji Standardı** ile enerji temin eden şirketlerin verileri nasıl kullanacağı konusunda sınırlamalar getiriliyor. İngiltere’deki akıllı şebeke yapısı oluşturulurken Amerika Kaliforniya’daki sistem rol model alınmış. Avrupa’da İtalya ilk bölgesel uygulamaları başlatmış.

5 Haziran Dünya Çevre Günü'nde Paydaşlarınıza **En Yeşil Hediye!** EKOIQ Dergisi ve Kitapları

Dünyanın tek bir geleceği var ve insanlar bu ortak geleceği birbirleriyle paylaşacaklar. Çalışma ve üretim biçimleri, tüketim kalıpları ve yaşama kültürü değişmek zorunda. Birikimimizi yeni bir uygarlık yönünde kullanmak zorundayız. Peki, bu değişimi nasıl yaratacağız?

EKOIQ Dergisi ve Kitaplığı, bu sorunun yanıtını arayanlara sürdürülebilirlik konusunda son derece önemli kaynaklar sunuyor. 5 Haziran Dünya Çevre Günü'nde şirketinizin yöneticilerine, çalışanlarınıza, tedarikçilerinize, bayilerinize, kısacası tüm paydaşlarınıza ve onların çocuklarına "kalıcı, faydalı ve değerli" bir hediye sunun, sürdürülebilir bir dünyaya katkıda bulunun.

Tüm Çalışanlarınız İçin: Ekolojik Zekâ - Daniel Goleman

Sosyal Zekâ ve Duygusal Zekâ'nın kitlelere mal olmasını sağlayan Daniel Goleman, bu defa bizleri Ekolojik Zekâ ile tanıştıyor. İş ilkelerini değiştiren Ekolojik Zekâ, ürettiğimiz ve satın aldığımız şeylerin gizli çevresel etkilerini gözler önüne seriyor.

Sürdürülebilir İşletmeler İçin! Sorumluluk Devrimi Jeffrey Hollender, Bill Breen

Tüketici ve çalışan talepleri artıyor. Kaynaklar azalıyor. İş dünyasının insanlığa ve gezegene katkıda bulunmasına yönelik beklentiler yükseliyor. Dünyanın birçok bölgesinde ekonomik kriz hüküm sürüyor. İş yapma ve yaşama tarzımızla ilgili bildik yöntemler bir bir iflas ediyor. Bu koşullarda yepyeni fırsatlar sunacak bir "şirket devrimi" nasıl olmalı? Yeni yeryüzü koşullarında var kalmak isteyen her şirket ve kurumun yol haritası niteliğinde bir kitap.

Gençler İçin: Tercih Sizin - Al Gore

Kitap, genç okurları özellikle enerji tasarrufu ve temiz enerji kaynakları konusunda aydınlatmayı amaçlıyor. Herkesi sorumluluğa davet eden Al Gore, birçok mühendis ve iklim uzmanıyla yaptığı görüşmelere dayanarak oldukça aydınlatıcı bir kitap ortaya koyuyor.

Yetişkin Okurlar İçin: TERCİH SİZİN - Al Gore

Küresel iklim Değişikliği konusunda en önemli uluslararası düşünce kuruluşlarından biri olan Climate Project'in liderliğini sürdüren Al Gore'un Our Choice isimli kitabı, yenilenebilir enerjiden temiz teknolojilere, karbon depolamadan akıllı şebekelere merak ettiğiniz her konuda bilgiler içeren tam bir başvuru kaynağı.

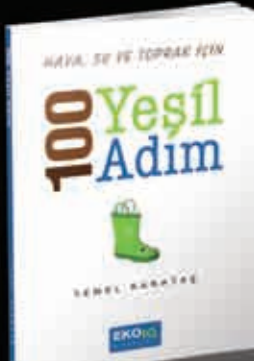
Çocuklarımız İçin: Küçük Yeşil Adımlar

Sevgili Çocuk, büyük-küçük, biz insanların birçok faaliyetimizle doğaya zarar verdiğimizizi, bunun da pek çok olumsuzluğa yol açtığını biliyor olmalısın. Böylesi tehlikeler karşısında kahramanlar ne yapar? Bildin! Hemen harekete geçerler.

Elindeki kitap seni oyunlarla, bilmecelerle, deneylerle, öykülerle Doğa Kahramanı olmaya davet ediyor. Atacağın küçük yeşil adımlarla dünyamıza soluk aldırabileceğinize inanıyor ve seni yardıma çağırıyoruz.

Çocuklarımız için: Dikkat, Eriyorum! Küresel Isınmayı Soğutma Önerileri - Laurie David, Cambria Gordon

Dünyamız bizden kahramanlıklar bekliyor. Küresel ısınmayı durdurabilir, soyu tükenmek üzere olan bir milyon canlının çoğunu hâlâ kurtarabiliriz! Bu kitapta çocukların kendi başına yapabileceği öyle çok şey var ki! Üstelik bunları belki büyüklerle de öğretebilirler...

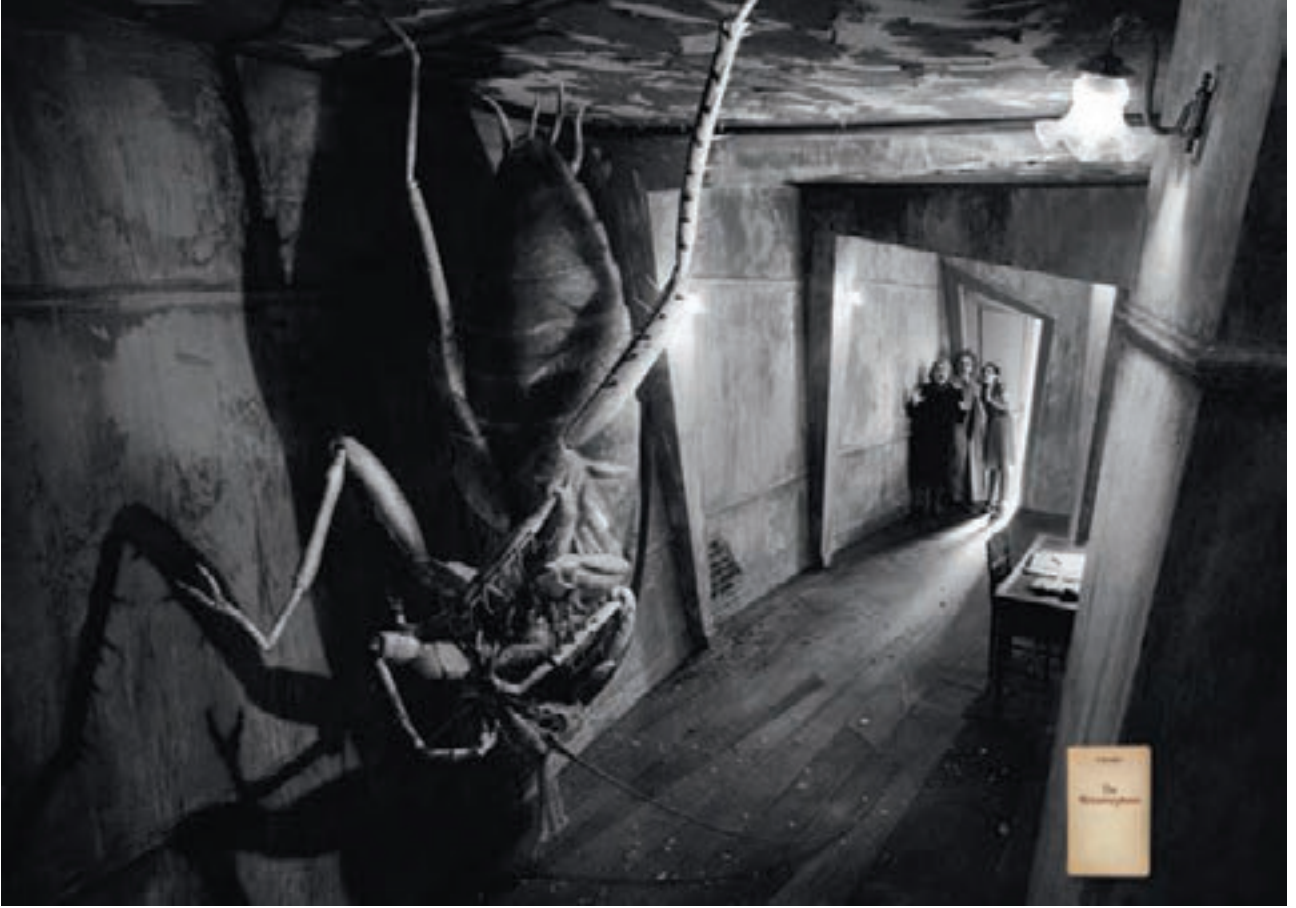
Tüm Paydaşlarımız İçin! 100 Yeşil Adım

Az kirleten, çok kirleten ve hiç kirlletmeyen; herkes aynı havayı soluyor. Bir an önce kendimize şu önemli soruyu sormalıyız artık: "Gezegen için, gelecek için ve aslında bugün için ne yapabilirim?" Bu yeşil rehber günlük faaliyetlerinizi yürütürken hem evinizde hem de işyerinizde doğayı korumak amacıyla pek çok şey yapabileceğinizi kanıtıyor. Yapmanız gereken, sadece sürdürülebilir bir yaşam için 100 somut adım atmak.

Toplum alımlarda EKOIQ okurlarına büyük indirim olanakları!

Böceklerin Kralı Var mıdır?

Edebiyatın Kafka'dan bu yana böceklere bu kadar çok değdiğini, Heyzen Ateş yazmasaydı fark edemeyecektik. Ancak onlarca tür böcek ve insan hikâyesi yazılsa da, Kafka'nın Gregor Samsa'sına 200 yıldır kimsenin yaklaşmaması, edebiyatın aldığı yol açısından umut kırıcı.

 Heyzen ATEŞ

Ah be Gregor Samsa... Bir sabah kendini devcileyin bir hamamböceğine dönüşmüş olarak bulduğunda, yazılışından 200 yıl sonra edebiyatçıların böcekleşen insanları değil de insanlaşan böcekleri yazmakla ilgileneceklerini tahmin edebilir miydin? Hayal gücü sınır tanımayan yazarlardan Kafka'nın, böcekleşmeye değinir ve böceği edebiyata dahil ederken nedense bu gidişatı öngördüğünü hiç sanmıyorum. Hamamböceklerinin edebiyatı işgalinden Kafka'yı sorumlu tuttuğum sanılmasın ama insanın aklına ister istemez Kafka'nın komünist Action dergisine yazdığı

yanıt geliyor. Savaştan kısa süre sonra haftalık dergilerden Action, "Kafka yakılmalı mı?" diye bir anket açmış, yanıt da bizzat Kafka'dan gelmişti: "Öldükten sonra bütün kitaplarımı yakın!" Elbette kitapların yazılışı ve yazarın bu kararı verişi arasında belli bir zaman geçmişir ama yazarın neleri öngördüğünü merak ediyor insan...(Critique, sayı: 41, Franz Kafka Komünist Eleştiri Karşısında).

Ya Brezilyalı Josue de Castro'nun "Yengeç Olan İnsanlar"ı? Hayatını, açlığın artan nüfusa değil yanlış politikalara bağlı olduğunu ispatlamaya adanmış, World Peace Council

(Dünya Barış Konseyi -WPC) tarafından Barış Ödülü verilen Castro'nun çocukluğunu anlattığı kitaptaki metamorfoz da, postmodernizmin ondan devşirdiği böcekleşme perspektifinden oldukça farklı. Ufak bir kıyı kasabası var kitapta. İşçi sınıfının temel besin kaynağı yengeçler. İnsanlar yiyorlar, dışkılıyorlar, dışkılarını böcekler yiyor ve böcekleri de yengeçler. Böylece kendi pisliğini yiyerek var olmaya devam ediyor insanoğlu. (Daha iyisine kavuşma şansı elinden alındığı için -Castro da dikta dönemine karşı çıkan yazarlardan sonuçta. Bahsettiği de bizzat kendi çocukluğu.)

Zaman Kara Bir Örümcek Midir?

T.S. Eliot'ın, kahramanın kendini çiviyle duvara tutturulmuş, çırpınan böceğe benzettiği ("yargılayan bakışlar karşısında, iğnenin ucunda çırpınan / iğnelendiği duvardan kurtulmaya çalışan bir böcek misali...") **Alfred E. Prufrock** şiirine ne demeli? Birey olmaktan çok toplum tarafından nasıl görüldüğüyle ilgilenen bir insanın kendini küçümseyişine yakılan bir ağıt belki. **André Malraux**'daki böcekler de insanın dimağına işleyen türden. Yapıtlarında aşağılanma, acı, hapis ve ölümlerle özdeşleşir böcek imgesi ama ben sahneyi anlatayım, kararı siz verin isterseniz: Nazilerce hapsedilen bir adamı anlattığı **Le Temps du Mépris**'nin (**Gazap Günleri**) kahramanı Kassner'in hücreci görünmez böceklerle dolar. Gardiyanla-

İnsan-böcek analogisine ilk başvuran Kafka olabilir ancak bu tema defalarca ele alındı edebiyat tarihi boyunca. T.S. Eliot'ın şiirindeki gibi: "Yargılayan bakışlar karşısında, iğnenin ucunda çırpınan / iğnelendiği duvardan kurtulmaya çalışan bir böcek misali..."

rının gölgeleri örümceklere dönüşür. Zaman da kara bir örümcektir zaten ve özgür kaldığında bile örümcek ağları sonsuza dek o hücreye bağlayacaktır Kassner'i.

Özetle böcek ya psikolojik ya sosyal bir imge olarak edebiyata giriyor 21. yüzyıl öncesinde. Sonra böcek, bildiğimiz böceğe dönüşüyor. Bir zamanlar verilmesi gereken bir savaşa işaret eden böcekleşme'nin yerini böcek edebiyatı alıyor. Kısaca 21. yüzyıla bakalım: Daniel Evan Weiss'in **Böceklerin Kralı Yoktur**'u, pis bir evde yaşayan hamamböceklerinin gözünden yazılmış bir roman. 2005'te yayınlandığında 'büyük edebiyat eseri' olarak lanse edilmişti, aykırı-edebiyat diyenler de çıktı. Eleştirmenler böcek gözünden modern hayata bakmaktaki yaratıcılığı irdeliyor, romanı, şehirleşme ve insan konsepti dahilinde felsefi bir başyapıt olarak görüyordu. Midemin kaldırmadığı ender romanlardandır. Pis bir adamın (Ira Fishblatt) evinde mutlu mesut yaşayan hamamböceklerinin düzeninin, adamın temizlik düşkünü bir sevgili edinmesiyle bozuluşunu anlatır. Böcekler sorunu çözmeyi kafalarına koyarlar ama adamın neden

bir kadın uğruna yaşam tarzını değiştirdiğini de merak etmektedirler. Böceklerin cinselliği keşfinin (“aykırı yaratıcılık”) detaylıca tasvir edildiğini eklemeliyim. Çocuğunuzun uzunca bir süre cinsellikten uzak durmasını istiyorsanız bu kitabı okutabilirsiniz -yapıtın felsefi yanı nedir, hiçbir zaman çözemedim.

Bir diğer örnek, öncekinden biraz daha derli toplu, çünkü yapısal metodoloji izlenmiş. **Amy Stewart** da eleştirmenlerin gözünde onu aklayan bir kitapla katkıda bulunmuş boş böcek edebiyatına: Lanet Böcekler, **“Wicked Bugs”**. Mayalar tarafından silah olarak kullanılan böceklerden şimdilerde evleri dinlemekte kullanılan (mikrofonlara bug-böcek deniyor İngilizcede) cihazlara kadar böceklerin tarihçesi. Yapıt hikâye hikâye ilerliyor ama imgesel, simgesel bir değerlendirme yok tabii. Ama **Erasmus**’tan yaptığı alıntı hoş: **“Kitapları kitap kurtlarından kurtarmanın en kolay yolu onları okumaktır.”**

Yengeç Olan İnsanlar’ın 21. yüzyıl versiyonuysa **Osamu Tezuka**’nın “Book of Human Insects” romanı. **“Böcek İnsanlar Kitabı”**. Seks, entrika, ihanet. Para ve güç uğruna bir-

Amy Stewart, Lanet Böcekler kitabında, Mayalar tarafından silah olarak kullanılan böceklerden şimdilerde evleri dinlemekte kullanılan cihazlara kadar böceklerin tarihçesini anlatıyor.

birini ezip geçen, dolandıran, çalan, özetle böcekleşen insanlar. Ama sakız gibi esneyen “erdemini kaybına ağıt” yaklaşımı sayılmazsa içi boş. Şimdilerde “çağdaş Japon klasiklerinden” biri olarak kabul ediliyor.

Edebiyatı Böcekler mi Yedi?

Rawi Hage’in Hamamböceği’ne ne demeli? IMPAC ödülünü kazanan **“DeNiro’nun Oyunu”**nu (DeNiro’s Game) yazdığında, yeteneğinden çok taksi şoförlüğünden yazarlığa geçmesiyle kendinden bahsettiren Beyrut doğumlu Kanadalı yazar, Giller ödülüne aday gösterilen son romanında, kendini hamamböceği sanan bir göçmeni anlatıyor. Burada da sosyo-politik bir boyut var. Önceden yazdıklarıyla çelişmiyor musun, dediğinizi duyar gibiyim. Hayır çelişmiyorum, Kafka’nın böceğe dönüşen insanıyla Hage’nin kendini böcek zanneden insanını yan yana koyduğunuzda -ki bence edebiyatın iki yüzyılda ne kadar eksildiğini göstermek için karşılaştırmalı edebiyat derslerinde kullanılabilir bir yöntem- birinin bilincin sınırlarını ne kadar zorla-

dığını, diğerinse pop-kültürün. (Kastım burada televizyon ve haber programları. Ortadoğulu göçmenler kötüdür diyenler değil de, “Niye herkes Ortadoğulu göçmenlere bu kadar kötü davranıyor” diyerek iyi adam olduklarını zannedenler, ezberlettikleri bozuklukları ve politik görüşleri tekrarlıyorlar.) Kim bilir belki de Kafka böyle bir yapıtın var olmasında rol oynamanın sorumluluğunu üstlenmek istemediğinden kitaplarının yakılmasını vasiyet etmişti. Konudan kopuk bir son not olarak -Kafka’nın en yakın arkadaşı olan ama onu hiçbir zaman anlamadığı aşık **Max Brod**, o vasiyeti yerine getirmede hepimizin bildiği üzere. (Ki yazarı anlamadığının en ciddi ispatı da budur. **Milan Kundera**, bir keresinde Kafka’dan bahsederken ‘neden Brod gibi bir adamla arkadaşlık ettiğini hiç çözemeyeceğim’ diye yazar. Kafka’nın Brod’un sandığından çıkan elyazmalarının kadriyle ilgili dava hâlâ devam ediyor.) Böceklerin Kralı Yoktur diyor 21. yüzyıl edebiyatı, bense diyorum ki var, adı da Gregor Samsa. (Taktiklerinden sakınınız.) ○

IRENEC

IRENEC 2013

3. ULUSLARARASI %100 YENİLENEBİLİR ENERJİ KONFERANSI

www.ireneec2013.com

27-29 Haziran 2013

T.C. Maltepe Belediyesi
Türkan Saylan Kültür Merkezi

Davetli Konuşmacılar

Dr. Bülent Basol
Encore, ABD

"İnce Film FV Teknolojilerinin Geçmişi, Bugünü ve Geleceği"

Prof. Dr. Peter Droege
Program Direktörü, Mimarlık ve Planlama Enstitüsü, Liechtenstein Üniversitesi, EUROSOLAR Başkanı, Lihtenştayn

"%100 Yenilenebilir Enerjiye Geçiş, Hemen Simdi!"

Prof. Dr. M. Norbert Fisch
Yapı ve Günes Teknolojileri Enstitüsü, TU Braunschweig, EGSplan, Stuttgart, Almanya

"Akıllı Şebeke için Akıllı Binalar; Pasif Yapılardan Aktif Yapılara"

Dr. Colin Harvey
Uluslararası Jeotermal Derneği Başkan Yardımcısı, Yeni Zelanda

"Dünya Jeotermal Gelişmesinde Son Durum"

Prof. Dr. Friedrich Klünger
Saarland University of Applied Sciences, Saarbrücken, Almanya

"Kıyıda ve deniz üstünde - Avrupa Rüzgar Enerji Teknolojisi"

Dr. Heinz Kopetz
WSA Dünya Bioenerji Derneği Başkanı, Avusturya

"Yüzdeyüz Yenilenebilir Enerji Tedariğine Doğru; Biyoenerjinin katkısı, Avrupa'dan Örnekler ve Global Hedefler"

Dr. Harry Lehmann
Federal Çevre Ajansı Genel Direktörü, Almanya

"2050'de %100 Yenilenebilir Enerji Senaryoları için Modeller"

Preben Maegaard
EUROSOLAR Avrupa Yenilenebilir Enerji Birliği Başkanı Yardımcısı, Danimarka

"Yüzdeyüz Yenilenebilir Enerji Tedariği; Danimarka'dan Örnekler"

Prof. Dr. Dirk Uwe Sauer
Enerji Üretimi ve Depolama Sistemleri Enstitüsü (IPSL, WTH Aachen Üniversitesi, Almanya

"Şebekeye Bağlı Elektrik Depolama Sistemleri; Yüksek Oranda Yenilenebilir Enerji ile Bestenebilen Akıllı Şebekelerin Gereksinimleri ve Faydaları"

Özel Oturumlar

Türkiye'de Enerji Verimliliği ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Politikaları

Oturum Başkanı: **Yusuf Yazar**
YEGM Genel Müdürü

- Yenilenebilir Enerji Hedefleri ve Mevcut Durum
- YEK Mekanizması
- YEGM nin faaliyetleri
- Enerji Verimliliği Mevzuatı
- Enerji Verimliliği strateji belgesi

Türkiye'de Rüzgar Enerjisi Yatırımcı Bakışı

Oturum Başkanı: **Erol Demirer**
Demir Holding

- Yatırım sürecini etkileyen faktörler
- Piyasamız gelişimi
- 2023 hedeflerine ulaşmak için yapılacak çalışmalar

Türkiye'de Yenilenebilir Enerji Potansiyeli ve Potansiyelin Yatırıma Dönmesinin Önündeki Engeller

Oturum Başkanı: **Yetik Kadri Mert**
Enerjisa Enerji A.Ş.

Sonsuz Enerji Güneş

Oturum Başkanı: **Mehmet Ali Neyzi**
S.T.F.A.

- Türkiye'de güneş enerjisi ve FV sistem potansiyeli
- Avrupa'da güneş enerjisi tecrübesi, iyi uygulamalar ve orta vade planları
- Uzak gelecekte güneş enerjisi ve güneşte orta vade projeksiyonları
- Yatırımcı bakış açısı ile güneş

Türkiye'de FV alanında Arge, teknoloji geliştirme ve üretim kapasitesi, mevcut durum ve potansiyel

Oturum Başkanı: **Bülent Basol**
Encore Solar, USA

- Türkiye'de FV alanında Arge ve teknoloji geliştirme
- Kritik öneme sahip teknolojilerde araştırma, geliştirme ve üretim kapasitesi ve orta vade planları
- İnce film teknolojilerinde araştırma, geliştirme
- İnce film teknolojilerinde araştırma, geliştirme
- Kritik öneme sahip teknolojilerde araştırma, geliştirme
- Kritik öneme sahip teknolojilerde araştırma, geliştirme

Lisanssız Elektrik Üretiminde Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Oturum Başkanı: **Ceyhan Saldanlı**
Ticaret Enerji

- Santrallerin kurulum sürecinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri
- Lisanssız elektrik santrallerinin dağıtım şebekesine olan etkileri
- Lisanssız elektrik üretiminde teknik, maliyet ve finansman

Enerji Üretiminde Alternatif Mülkiyet Biçimleri ve Enerji Kooperatifleri

Oturum Başkanı: **Dr. Baha Kuban Mümtaz Derya Tarhan**

- Dünyada enerji kooperatifleri
- Enerji üretiminde kolektif mülkiyet biçimleri
- Belediyeler ve alternatif enerji tedarik biçimleri

Çevre kaynaklarının ve enerji yatırımlarının ekonomik değerlendirilmesi

Oturum Başkanı: **Ece Özdemiroğlu**
EFTEC, İngiltere

Özellikle AB ve Türkiye ile ilgili, ülkeler arası Yenilenebilir Enerji Sistemleri İşbirliği

Oturum Başkanı: **Dr. Gustav Resch**
Vienna Teknoloji Üniversitesi, Avusturya

Elektrik enerjisi depolama sistemleri

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. Dirk Uwe Sauer**
RWTH Aachen Üniversitesi

- Saklı güç depolama sistemlerindeki son gelişmelerle ilgili değerlendirilmeler
- Belirli uygulamalar için farklı teknolojilerin karşılaştırılması
- "Hüçüncü mizara" maliyet hesaplamaları

ENERJİSA

MALTEPE BELEDİYESİ

STFA

EUROSOLAR Türkiye
Avrupa Yenilenebilir Enerji Birliği
Türkiye Şubesi

Prof. M. Levent KURNAZ
Boğaziçi Üniversitesi
Fizik Bölümü
mlkurnaz@gmail.com

İklim Değişikliği, Hava Kirliliği ve Ozon Tabakası

Hava kirliliği de insanların ve fabrikaların atmosfere saldıgı gazlar ve parçacıklardan oluşmaktadır. Burada ana suçlulardan biri yine karbondioksittir ancak iklim değişikliğinin baş suçlusu karbondioksit olsa da hava kirliliğinin suçluları arasında karbondioksit küçük bir yer kaplar

İklim değişikliği atmosferde normalde de bulunan karbondioksit gibi seragazlarının miktarının insan etkisi ile artmasının, iklimin dengesini bozmasına verdiğimiz isimdir. Milyonlarca yıldır dünyanın iklimi, insanlığın geliştiği ılıman dönem ve filmlerden bildiğimiz buzul çağları arasında gidip gelmiştir. Bunun sebebi dünyanın güneş etrafındaki hareketidir. İlman dönemlerde karbondioksit miktarı milyonda 280 moleküle (280 ppm) çıkmış, buzul çağlarında ise milyonda 180 moleküle (180 ppm) inmiştir. 180 ppm ile 280 ppm arasındaki bu salınım doğaldır. Ancak bugün, insanlık yeraltında bulduğu tüm kömür, petrol ve doğalgazı yaktığı için bu sayı 394 ppm'e çıkmış ve her sene de 2-3 ppm artmaktadır. Bu, dünyanın milyonlarca yıldır yaşamadığı anormal bir sıcaklık artışına sebep olmaktadır ve olmaya da uzun süre devam edecektir.

Hava kirliliği de insanların ve fabrikaların atmosfere saldıgı gazlar ve parçacıklardan oluşmaktadır. Burada ana suçlulardan biri yine karbondioksittir ancak iklim değişikliğinin baş suçlusu karbondioksit olsa da hava kirliliğinin suçluları arasında karbondioksit küçük bir yer kaplar. **Asit yağmuru** diye bildiğimiz temel hava kirliliği olayını yaratan parçacıklar kükürt bileşikleridir ve bu

bileşiklerin iklim değişikliği ile alakaları yoktur. Kükürt bileşikleri de karbondioksit gibi, özellikle termik santrallerin bacalarından salınırlar ama karbondioksidin aksine bunların bacalardan salınmasını engellemek daha kolaydır. 1970'lerin ortasından itibaren yapılan çalışmalarla atmosferdeki kükürt bileşiklerinin miktarı çok azalmıştır.

İklim değişikliği söz konusu olduğunda ise bu kükürt bileşikleri bizim dostumuzdur; çünkü onlar gelen güneş ışığını geri yansıtarak dünyanın fazla ısınmasını engeller. Bu da 1970'lerden beri hava kirliliğini azaltmaya yönelik yaptığımız çalışmaların aslında iklim değişikliğini artırıcı yönde bir etki gösterdiği anlamına gelir. Gene de şunu unutmamak lazım, iklim değişikliğinin de, hava kirliliğinin de temeli bizim

yaktığımız kömür, petrol ve doğalgazdır. Bunları yakmayacak olsak ne hava kirliliği kalır ne de iklim değişikliği.

Ozon tabakasının delinmesinin ne iklim değişikliğiyle ne de hava kirliliği ile alakası vardır. **Ozon tabakası** yerden 50 km yukarıda bulunur ve bizi güneşin zararlı mor ötesi ışınlarından korur. Bu tabakanın zarar görmesi özellikle cilt kanseri vakalarının artmasına neden olur. Doğal şartlar altında bu tabakanın zarar görmesine imkân yoktur; ancak, tamamen insan yapısı olan bir molekül (**CFC**) ozona büyük zarar verir. Bu zarar da 1970'lerin ortalarında fark edildiğinden, 1987 yılından itibaren ozona zarar veren bu moleküllerin üretilmesi ve kullanımı tüm dünyada yasaklanmıştır. Ozon tabakası da kendi haline bırakıldığında kendisini tamir etmeye başlamıştır. CFC molekülleri aynı zamanda kuvvetli bir seragazı olduklarından bunların üretiminin yasaklanması iklim değişikliğinin engellenmesi yolundaki çabalara katkıda bulunmuştur.

Görüldüğü gibi hava kirliliği ve ozon tabakasının delinmesinin iklim değişikliği ile ilgileri vardır, ancak bu ilgi genelde düşünüldüğünden çok daha zayıf bir ilişki olduğundan bu üç konuyu birbirinden ayrı olarak ele almakta fayda vardır.

9. GERİ DÖNÜŞÜM, ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ
VE ATIK YÖNETİMİ ULUSLARARASI FUARI

13-16 Haziran 2013

Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi, İstanbul

rewistanbul.com

Organizasyon

İstanbul Fuar Hizmetleri A.Ş.

Tarsus Group İştirakidir

Katılımlarıyla

Destekleriyle

Tohum Takas ve Bayramiç Gerçek Gıda Bildirgesi

Çanakkale'ye bağlı Bayramiç ilçesinde, 19-20 Nisan tarihlerinde, 3. kez düzenlenen "Tohum Takas ve Yerel Ürünler Şenliği" etkinlikleri, sadece tohumların el değiştirdiği bir etkinlikle sınırlı kalmadı. Şenliğe katılanlar, Katılımcı Onay Sistemi üzerine de sıkı bir tartışma olanağı buldular ve bunun da ötesinde, Bayramiç Gerçek Gıda Bildirgesi'ni ortaya çıkardılar. Toprakana Hareketi'nin kurucularından Cem Birder, bunun başka bölgeler için de iyi bir model olabileceğini düşünüyor.

 Cem BİRDER, cembirder@toprakana.org

Bitkisel patent kanunlarının 1930'lar itibarıyla yaygınlaşması, GDO ve kısırlaştırılmış tohumlar konusunda yaşanan tartışmalar, 1985'lerden bugüne dünya tohum ticaretinde gerçekleşen şirket birleşmeleri, bilimsel olduğu iddiasında "özel" amaca hizmet veren araştırmalar... Son 30 yılda yaşananların toplum ve doğaya olan etkisi 10 bin yıl boyunca çiftçiler tarafından gerçekleştirilen tohum ıslahının çok ötesinde oldu. Elde edilen "yüksek nitelikli" tohumun açlığa bir çare olabileceği söylenmişti. Bugün devletler ve şirketler arası ilişkiler, tohum ticaretini özellikle silahlaştırmaya dönüştüren ezici, yok edici ve toplumsal vicdanı yok sayan stratejiler yumağı olarak devam ediyor. Bu süreci perçinleştirmeye çalışan bir önemli güç ise tüm dünyayı "copy-paste" yöntemlerle saran tohumculuk yasaları. Ulusal basın kuruluşları sessiz.

Bu tabloda yaşanan felaketi durdurmaya çalışanlar, farkındalık oluşturmaya çalışanlar yerel tohum takas şenliklerinde buluşuyorlar.

Türkiye'de 2006 yılında yürürlüğe giren **5553 sayılı Tohumculuk Kanunu** tohum ticaretini yasakladı. Ancak izin verdiği tohum takası sayesinde, ülkemizde çeşitli sivil toplum kuruluşları ve belediyeler öncülüğünde tohum takas şenlikleri düzenlenmeye başlandı.

Atalık, yerel tohumların minik zarflarda el değiştirdiği, çocuk-çocuk, kentli-köylü herkesin katıldığı bu renkli etkinliklerin farklı ülkelerde söylemleri daima aynı kelimelerde buluşuyor: Gıda egemenliği, doğa-dostu tarım, sürdürülebilirlik, biyoçeşitlilik ve yaşamsal hakları ellerinden almamaya çalışılan küçük üreticiler... Aynı Peru'da, Fransa'da, Almanya'da, Kenya'da, Nepal'de, Avustralya'da, Yunanistan'da düzenlenen şenlikler gibi. Her biri farklı dillerde söylenen tek bir şarkı. Çanakkale'ye bağlı **Bayramiç** ilçe-

sinde, 19-20 Nisan tarihlerinde, 3. kez düzenlenen "**Tohum Takas ve Yerel Ürünler Şenliği**" etkinlikleri kapsamında sadece yerel tohumlar el değiştirmede. Etkinliğin ilk günü gerçekleşen çalıştayda, **Katılımcı Onay Sistemi** ve **Bayramiç Gerçek Gıda Bildirgesi** üzerinde fikirler tartışıldı. İkinci gün düzenlenen panelde Türkiye'de düzenlenen tohum takas çalışmaları üzerine bir değerlendirme yapıldı.

Katılımcı Onay Sistemi (KOS)

KOS, organik tarım sertifikasyon sistemine bir alternatif olarak, üre-

tici ve tüketici grupları arasında oluşturulan kontrolör delegasyon yapısında bölgesel koşulları dikkate alan esnek kurallar, şeffaf bilgilendirme esasında, düşük maliyetli çözümler sağlayabilen bir yapılaşmadır. Bayramiç'te geçtiğimiz yıl tohum takas şenliğinde de bu konu başlığında bir çalıştay düzenlenmişti. Ancak bu yıl Anadolu'nun farklı yörelerinden gelen ve temiz gıda konusunda faaliyet gösteren çok sayıda kişi ve kurumlarla Katılımcı Onay Sistemi'nin öncelikle bir manifestodan yola çıkması fikri benimsendi. Çalışmaya katılanlar sağlıklı

Atalık, yerel tohumların minik zarflarda el değiştirdiği, çocuk-çocuk, kentli-köylü herkesin katıldığı tohum takas etkinlikleri önemli tartışmalara da sahne oluyor.

Bayramiç Gerçek Gıda Bildirgesi şu önemli ifadelerle başlıyor: “Gıda, kaynağı olduğu güneşin altında yaşayan her canlı için haktır. Herkesin kendi gıdasını özgürce yetiştirmeye ve onu yetiştirecek kirlenmemiş bir toprağa ve suya hakkı vardır”

ve doğru gıdaların, toplumun her kesimi tarafından erişilebilir ve satın alınabilir olması fikrinde birleşti. Bu doğrultuda organik (veya doğa-dostu) tarım ürünlerinin pahalı olmaması için, etik ve adil üretim, lojistik kolaylıklar, aracısız satış, üreticinin tüketiciyle yakınlaşabilmesi önem taşıyor. Önümüzdeki günlerde Bayramiç'te belirlenecek Katılımcı Onay Sistemi kurallarına uygun üreticilerle çalışmalar başlayacak. Elde edilen ürünler öncelikle Bayramiç Halk Pazarı'nda ve Çanakkale'de satışa sunulacak. Model niteliğindeki çalışmanın Bayramiç'te başarıya ulaşması, diğer bölgelerde de benzer adımlara motivasyon sağlayabilir. KOS yaklaşımının, organik tarım kanununda

yer alan zorlukların aşılabileceği bir çözüm olarak, ileriki yıllarda Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı çatısı altında resmi kimlik kazanması da mümkün. Zira **IFOAM (Uluslararası Organik Tarım Hareketleri Federasyonu)** Katılımcı Onay Sistemi'ni de paralel olarak destekliyor ve bu oldukça umut verici.

Tohum Takas Çalışmaları Üzerine Bir Değerlendirme

Türkiye'de son senelerde tohum takas şenlikleri hız kazanıyor. **Torbali, Seferihisar, Bayramiç, Bodrum** ve **Şile** gibi ilçelerde belediyeler ve bölgelerinde yer alan sivil toplum kuruluşları desteğinde tohum takas etkinlikleri yerel tohumların ve bu tohumlardan elde edilen gıdanın önemini bizlere hatırlatıyor. Bu çalışmaların el ele vermesi ve bu doğrultuda deneyim kazanarak ilerlemesini tercih ediyoruz. Bazı kritik başlıklar ve sorular:

1. Yerel tohum takas şenliklerini düzenleyen bazı sivil toplum kuruluşları arasında farklı sebeplere bağlı iletişim kopuklukları gözlemliyoruz. Acaba bu rekabetçi bir tavır mıdır? Eğer öyleyse, tohum gibi yaşamsal bir alanda gönülden emek veren kişiler arasındaki bu olumsuz tavır nasıl ortadan kaldırılabilir?
2. Tohum takas şenliklerine katılan insanların çoğunun kentli veya kentten köylere taşınmış insanlar olduğunu görüyoruz. Avrupa'daki uygulamalarda da, takas etkinliklerinde yer alanların büyük oranda **tohum hobistleri** veya kentlerden gelen kişiler olduğunu görüyoruz. Yerel tohumu bizlere ve bugüne taşıyan köylünün bu etkinliklerde ilgisinin oransal olarak daha düşük olmasının sebepleri neler olabilir?
3. Tohum takas bir günlük bir etkinlik olarak düzenlense de, bu etkinliğe gelen tohumların gerçekten yerel olup olmadığı, kim tarafından hangi koşullarda üretildiği; kim tarafından teslim alındığı, nereye eki-

leceği ve sonuçları hakkında bilgi sahibi olmamız gerekiyor. Bu yıl tohum takas formlarında elde edilen detaylı bilgiler takip amaçlı olarak bir veritabanına aktarılacak.

4. Takasta edilen tüm tohumların birer kopyası deneme ve kontrol amaçlı olarak serada, çapraz tolaşmaya imkan vermeyecek şekilde, üretilcek. Sonuçları paylaşılacak.

5. Tohum sağlayan kişiler arasında nitelikli, az bulunan ve kültürel değeri olan tohum sahiplerinin öncelikle bu tohumlara öncelik vererek, bundan sonraki senelerde daha çok miktarda tohumu daha çok sayıda insanla buluşturmaları önem taşıyor.

6. Tohum gibi, fidelerin de tohum takas etkinlikleri kapsamında dahil edilmesi mümkün olabilir.

7. Bu etkinliklerde daha çok sayıda köylü konuşmalı; düzenlenen çalıştaylara daha çok sayıda köylünün katılımı teşvik edilmelidir.

8. Etkinlik düzenlenen ilçe belediyeleri ve diğer kamu kurumları desteğinde, her yıl elde edilen tohum ve fideler desteğinde ilçe adıyla birlikte anılan bostan bahçelerinde yerel tohum ve biyoçeşitlilik merkezleri düzenlenebilir.

9. Etkinlik programları en az üç ay öncesinden geniş katılımcı bir grup ile birlikte hazırlanmalıdır. Böylelikle

Bayramiç Gerçek Gıda Bildirgesi

Gıda, kaynağı olduğu güneşin altında yaşayan her canlı için haktır. Herkesin kendi gıdasını özgürce yetiştirmeye ve onu yetiştirecek kirlenmemiş bir toprağa ve suya hakkı vardır. Gerek kırsal alanda, gerekse kentlerde yaşıyor olsun, her insan bu gıda üretiminin bir parçasıdır. Gerçek gıda, genetiği değiştirilmiş organizmalar olmadan, doğaya, emeğe, toplum ve insan sağlığına saygılı olarak üretilmiş, işlenmiş ve dağıtımı yapılmış gıdadır.

Her nerede yaşıyor olursa olsun bu bildirgeyi imzalayanlar, sürekli yüz yüze geldiği herkesle, mahallesinde, iş yerinde ya da örgütlendiği herhangi bir noktada gerçek gıda için bir araya gelirler ve bu bildirmede ifade edilen görüşler çerçevesinde, üreticilerle aracsız güven esasına dayanan bağlantılar kurarlar. Bu bağlantılar, mümkün olduğu kadar yerel ölçekte inşa edilir, küçük çiftçiler tarafından üretilmiş ve karşılıklı dayanışma çerçevesinde fiyatlandırılmış ürünlere yönelir ve takas yöntemlerini de içerirler.

Tohumlar insanlığın ortak mirasıdır. Üzerinde fikri mülkiyet hakkı tesis edilemez. Herkes, kendi yetiştirdiği tohumu, kendisinin uygun göreceği bir başkası ile paylaşma ya da takas etme hakkına sahiptir. Tohumların yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılabilmesinin en doğru yolu, onların tohum bankalarında değil, binlerce yıldır olduğu gibi halkın elinde ve toprağın içinde olmasıdır. Köylülük, doğaya uyumlu ve özgür bir yaşamın örneklerini içermesi nedeniyle

onur duyulacak bir yaşam biçimidir. Köylülüğü tehdit eden faaliyetlere karşı yürütülen mücadeleleri destekliyoruz. Kırsal ve kentsel alan arasında iletişim ve etkileşimi geliştirecek uygulamaları yaşama geçiriyoruz.

Gerek kent yaşamında, gerekse kırsal alanda kadının özgürleşmesi, gerçek gıdaya ulaşmak için bir önkoşuldur. Kadınlar, emeklerinin yanı sıra duyarlılıkları, bağlantıları besleme kabiliyetleriyle de değişimin temel ögesidir.

Kendi emeğiyle geçimini sağlayan küçük çiftçiler, gerçek gıdayı oluşturmak üzere üretimlerini gözden geçirip, piyasa dışındaki seçeneklere yönelirler. Taş değirmenler başta olmak üzere, doğaya uyumlu ve emeğe saygılı geleneksel gıda işleme tesisleri, yaşatılır ve geliştirilir. Fırıncılar, lokantalar, pastaneler başta olmak üzere gıda üreten esnaf, üretimlerini kültürümüzü ve geleneklerimizi yaşatacak şekilde yeniden düzenlerler.

Yerel yönetimler, kuracakları pazar ve takas yerleriyle, üretici ve tüketicilerin yüz yüze gelebileceği olanaklar yaratarak gerçek gıdaya erişimi kolaylaştırırlar. Gerçek gıda, sorumluluk hisseden bireylerin harekete geçmesiyle, üretim ve tüketim tercihlerini ortaklaşmalarının üzerinden yükselecektir. Bu bildirgeyi imzalayan bizler, kuracağımız bağlantılarla, iletişim ve etkileşim içerisinde, gıda güvencemizi de, gıda güvenliğimizi de el birliğiyle oluşturacağız.

le amaç çeşitliliği kadar, katılımcı sayı ve çeşitliliği de sağlanacaktır.

10. Tohum takas etkinliklerinin bilimsel, sosyal ve kültürel boyutları ve kırsaldaki önemi bölgesel veriler eşliğinde daha detaylı incelenmelidir.

Atalık tohumlarımızı daha çok fark eden, bu tohumların yeşereceği toprağa ve suya zehir bulaştırmayan,

toplumun hangi gelir grubunda olursa olsun sağlıklı gıdalarla beslenmesini önemseyen bir ülke olabiliriz. Bayramiç'te çocukların hep bir ağızdan **söyledikleri keçi çağırma ve domuz kaçırma şarkıları** geleneklerin melodisidydiler. Her ülkede, her yaşta insanın doğaya yapacağı barış çağrısının küçük bir korusudular. İddiasız ve mutluydular. ○

Yeşil İş 2013: Sürdürülebilir İş Buluşması 17-18 Eylül'de Konferans Ön Hazırlıkları Başladı

Sürdürülebilirlik Akademisi'nin her yıl Ekim ayında düzenlediği Yeşil İş: Sürdürülebilir İş Platformu bu yıl Kurban Bayramı nedeni ile 17-18 Eylül 2013 tarihlerinde gerçekleştirilecek. Bu yıl 5. yılında olan Yeşil İş 2013: Sürdürülebilir İş Buluşması için hazırlıklara hız verildi. İlk yılından itibaren Türkiye'nin sürdürülebilir iş liderlerinden oluşan 27 kişilik Danışma Kurulu ile planlanan Yeşil İş Konferansı'nda bu yıl bir yenilik daha var. Sürdürülebilir iş platformunun etkili ve verimli bir şekilde planlanması amacıyla tüm tarafların deneyimlerinin sürece katkı sağlayabilmesi adına Danışma Kurulu'na ek olarak, kamu, özel sektör, akademik dünya ve STK'lardan oluşan 5 Çalışma Grubu oluşturuldu.

Çalışma Grupları Toplandı...

Çalışma Grupları, konferansın ana teması kapsamında sürdürülebilir iş modellerine geçişte yenilikler, kanunlar, uygulamalar, teknik uzmanlık ve iyi uygulamaların, bilgi ve deneyimlerin paylaşılacağı ortamların oluşturulması ile ilgili çalışmalar yapıyor.

Bu hedefler doğrultusunda meydana

na getirilen "Temiz Enerji ve Enerji Yönetimi" ve "Sürdürülebilir Binalar" Çalışma Grupları'nın ilk toplantıları, "Karbon Yönetimi Çalışma Grubu"nun ise ikinci toplantıları gerçekleştirildi.

"Çalışma Grupları"nda **T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü** temsilcileri ile Arif Künar (**Ven Esco**), Artun İstapan Şabçıyan (**GENSED**), Aysun Özen Tacer (**Deloitte**), Bahar Ubay Güçlüsoy (**Gold Standard Türkiye**), Prof. Dr. Barbaros Gönençgil (**İstanbul Üniversitesi**), Burcu Mutman Boran (**Bureau Veritas**), Cihan Karamık (**Schneider Electric**), Çağla Balcı Eriş (**Rüzgâr Danışmanlık**), Ertuğrul Şen (**İZODER**), Gülay Dindoruk (**Betek Boya**), Hakan Yıldırım (**TÜREB**), Hande Baloğlu Tokar (**HP**), Hurşit Dora Üreten (**Escarus**), Koray Uygur (**BASF**), Mirhan Köroğlu Göğüş (**Sabancı Üniversitesi**), Nejdet Büyükbay (**TAV**), Özge Peker (**Rehau**), Öznur Oğuz Kuntasal (**UNDP**), Senem Gençer (**Ekogüneş**), Sıla Kılıç (**Enerjisa**), Tolga Yakar (**UNDP**), Yalçın Kiroğlu (**Li-Der Lisanssız Elektrik Üretim Derneği**), Yoni Altaras (**Rehau**), Zeynep Akkaya (**Shréder**) yer alıyor.

Türkiye'de Sürdürülebilir Gelecek İçin Yeşil Büyüme Aracı: Yeşil İnovasyon

Sürdürülebilirlik Akademisi yayınlarına Yeşil İnovasyon kitabı ile başlıyor. Kitap, Türkiye'deki gerek ulusal gerekse çok uluslu firmaların "yeşil inovasyon" çerçevesindeki deneyimlerini paylaşmak ve daha kârlı, daha verimli, daha sürdürülebilir büyüme için "yeşil işler ve yeşil inovasyonlar" yaratmanın önemini vurgulamak hedefiyle hazırlanıyor. Dünyadan ve Türkiye'den sürdürülebilirlik alanındaki başarı hikâyelerinin toplanacağı kitap, yeşil iş ve inovasyonların tüm endüstri ve ekonomileri sürdürülebilir olmaya teşvik edecek bir rehber niteliği taşıma hedefi barındırıyor.

Yeşil İnovasyon Değer Yaratmaktadır...

Greenovate kavramı, günümüzde birçok firmanın karlılık ve rekabet gücünü artırmak için inovasyon ile sürdürülebilirlik çalışmalarını bir arada yürüttüğü bir uygulama olarak tanımlanmaktadır. Amaç, "sürdürülebilir ve yeşil inovasyonların" bir yandan kârlılık ve rekabet gücünü artırırken diğer yandan gezegenimiz ve yaşamlarımız üzerinde yaratacağı olumlu farkı görmek ve bu uygulamaları teşvik etmektir. Bu amaç çerçevesinde, yeşil inovasyonun tanımı "Gelecek nesillerin ihtiyaçlarından ödün vermeden, bugünün ihtiyaçlarını karşılamak üzere yeni değerler yaratmak ve yakalamaktır" şeklinde ifade edilebilir.

Türkiye'de bir ilk...

Yeşil İnovasyon adına Türkiye'de ilk kitap olma özelliğini taşıyan bu çalışma, Sürdürülebilirlik Akademisi'nin ilk yayını olma özelliğini de taşıyor.

SUSTAINABLE FINANCE FORUM

Finans sektörü için sürdürülebilirlik hem kendi iş modeli hem de ekonomi için giderek daha önemli hale geliyor. Çevre, sosyal etki ve kurumsal yönetim alanlarında risk yönetimi iş dünyasının geleceğinde stratejik bir önem taşıyor.

Bu konuların Türkiye'den ve yurtdışından geniş bir konuşmacı yelpazesinde tartışılacağı, Türkiye'nin finans alanındaki yeni dinamiklerini ortaya koyacak "Sustainable Finance Forum"una katılımınızdan mutluluk duyacağız.

Sustainable Finance Forum

Tarihi: 3 Mayıs 2013

Konferans: 09.00 - 16.00

Kokteyl: 16.00 - 17.00

Yer: BORSAN İSTANBUL Ana Konferans Salonu

Reşitpaşa Mah. Emirgan - İstanbul

Not: Kayıtlar kontenjanla sınırlıdır. Kayıt için tugce@tbcso.org adresine mail atmanız yeterlidir. Toplantı dili Türkçe olup, yurtdışından gelecek konuk konuşmacılar için simultane tercüme yapılacaktır.

PROGRAM

9:30 - 10:30	Açılış konuşmaları
	Okuyan Anıta Sanon, SKD Türkiye, Başkan Yardımcısı <ul style="list-style-type: none"> • İbrahim Dildar Edin, T. Garanti Bankası A.Ş. - Genel Müdür Yardımcısı • Meriç Ulusahin, Şekerbank T.A.Ş. - Genel Müdür • Dr. M. İbrahim Turhan, Borsa İstanbul A.Ş. - Yönetim Kurulu Başkanı • Kutsal Madenoğlu, İ.C. Kalkınma Bakanlığı - Müsteşar (teyid edilecektir)
10:30 - 12:00	Türkiye'de Sürdürülebilir Bankacılık ve Finans ile ilgili Mevcut Durum Analizi
	Panelde, sürdürülebilir kalkınmanın finans dünyası için ne anlama geldiği, sosyal ve çevresel konuların iş fırsatlarına ve uygulamalarına nasıl entegre edileceği tartışılacaktır. Türkiye'deki finans kurumları için finansal analizlerin yanı sıra çevresel ve sosyal risk analizi ile oluşan fırsatlar, mevcut girişimler ve Türkiye'de sürdürülebilir finans sektörünün potansiyeli konuları ele alınacaktır. Moderatör: Ahu Özyurt, Gazeteci Yazıcı, CNN TÜRK Dr. Yılmaz Argüden, Global Compact Türkiye, Yönetim Kurulu Başkanı, Rothschild Yatırım Bankası - Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı <ul style="list-style-type: none"> • Emre Hatem, T. Garanti Bankası A.Ş. - Proje ve Sermayeli Finansmanı ile Sürdürülebilirlikten Sorumlu Birim Müdürü • Gülfer Tuncay, Şekerbank T.A.Ş. - Finansal Kurumlar Birim Müdürü • Hülya Kurt, TSKB - Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. - Mühendislik Müdürü S & C (10 dakika)
12:00 - 12:15	Kahve Molası

12:15 - 13:00	Ana Konuşma: Sürdürülebilir Finans Sektörüne Global Bakış
	Sürdürülebilir finans sektörünün bugünkü durumu nedir? Bu zamana kadar neleri başardık? Önümüzdeki süreçte zorluklar ve fırsatlar neler olacak? Türkiye neden yeşil ekonomiye geçişte stratejik öneme sahip ve Türkiye finans sektörünün stratejik pozisyonu ne olacak?
13:00 - 14:00	Öğle Yemeği
14:00 - 15:15	Uluslararası Alanda Sürdürülebilir Finans Uygulamaları
	Uluslararası finans kurumları, kendi operasyonlarında ve kurumsal yönetimlerinde sürdürülebilirliği nasıl tanımladıklarını, çevresel ve sosyal risk yönetim sistemlerini, yeşil ürünler ve hizmetlerini, şirket içi operasyonlarını, paydaş yönetimini ve toplumsal sorumluluklar konularında deneyimlerini paylaşacak. Moderatör: Ahu Özyurt, Gazeteci Yazıcı, CNN TÜRK Yuki Yasushi, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi (UNEP FI) - Başkan Yardımcısı <ul style="list-style-type: none"> • Karen Wendt, UniCredit S.p.A - Eyleyici Üyeler Takımı Başkanı • Mark Appelman, ING Bank Türkiye - Risk Yönetimi Genel Müdürü, Ticari Bankacılık • Laetitia Duflay, Fransız Kalkınma Ajansı - Direktör Yardımcısı S & C (10 dakika)
15:15 - 16:00	Kapanış ve Tavsiyeler
	Organizasyona destek veren kurumların kapanış konuşmaları, ildeyicilerin son tavsiyeleri ve eylem planı sunulması <ul style="list-style-type: none"> • Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi (UNEP FI) • İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Demeyi (SKD Türkiye) • Global Compact - Türkiye

Kültür Turizmi Ada Sahillerinde

İstanbul'da şehre sadece bir saat uzaklıkta ve denizin ortasında adeta saklı birer cennet gibi duran Adalar şimdi yeni bir turla yeniden keşfedilmeye hazırlanıyor. 1 Haziran'dan itibaren her gün düzenlenecek "Adalar'da Doğal Kültürel Miras ve Adalar Turizm Geliştirme Merkezi" projesi kapsamındaki turda, rehberler eşliğinde Adalar'ın tarihini ve doğasını yakından tanıma fırsatı bulabilirsiniz...

 Tahir GÜRLER

İlkbahar ve yaz aylarında kentlerin hemen yanı başında keşfedilmeyi ya da yeniden görülme-yi bekleyen yerlerin değeri daha da artıyor. İstanbul için konuşursak, yılın bu mevsiminde Ruh Adaları, Keşiş Adaları, Halka Adaları... Hayır hayır, Kızıl Adalar ya da Prens Adaları ya da yaygın deyişle Adalar, bulunmaz bir nimet. Yılda 3 milyondan fazla ziyaretçinin uğraması, herhalde bunun en önemli göstergelerinden biri. "Koca İstanbul" da bu aylar içinde, hele hava açıksa, herhangi bir hafta sonu gününde aynı anda kaç kişi Adalar'a gitme planı kuruyordur acaba? Birçoğunuz, buna benzer bir günde "Vapurda iğne atsan yere düşmez" fikriyle bu gezi planını iptal etmiştir bile. Ya da mimozaları, bahçeleri, piknik alanları, mimarisi, araçsız sokakları ve birkaç saatliğine de olsa o eşsiz doğayla şehirden kopuş için o yolculuğu göze de almışsınızdır.

Artık Adalar'ı gerçekten keşfetmek ve tadına varmak için şimdi yeni bir olanak daha söz konusu. **Adalar Belediyesi, Heybeliada Gönüllüleri Derneği ve Turizm Araştırmaları Derneği**'nin ortak ve iştirakçisi olduğu yeni bir proje hayata geçti. Söz konusu kurumların işbirliğiyle geliştirilen "Adalar'da Doğal Kültürel Miras ve Adalar Turizm Geliştirme Merkezi" projesi, **İstanbul Kalkınma Ajansı** tarafından mali destek programı kapsamına alındı. Adalar'daki turizm hareketinin değişimini tetiklemek, daha organize ve etkin bir turizm faaliyeti geliştirmek ve paydaşlarının turizm hareketinden daha fazla kazanç elde etmesi için ortam oluşturmak amacıyla hazırlanan proje kapsamında, günlük geziler düzenlenecek. Büyükkada Yürüyüş Turu, Heybeliada Yürüyüş Turu ve Denizden Adalar Turu adı verilen turlar, 26 Mayıs'a kadar cumartesi ve pazar günleri yapılacak. Turlar 1 Haziran'dan itibaren her gün gerçekleştirilecek.

Rehberlerle Seyahat

Adalar Turizm Geliştirme Merkezi (AdaTGM), Antonina Turizm Seyahat Acentesi ve Mavi Marmara Ulaşım Kooperatifi işbirliğiyle gerçekleştirilen ve profesyonel rehberler eşliğinde ve çeşitli dillerde yapılan turlarla Adalar'ın zengin tarihi, kültürel ve mimari mirası, doğal güzellikleri ve Adalar'dan gelip geçmiş ünlüleri ziyaretçilere tanıtılıyor. Yaklaşık iki saat süren Denizden Adalar Turu'nda, Büyükkada ve Heybeliada'nın çevresinde tam tur atılıyor, Kaşık Adası, Burgazada, Tavşan Adası ve Sedef Adası'nın yanından geçiliyor.

Tur sırasında rehberler katılanlara bir zamanlar karaya bağlı olan bu toprak parçalarının adalara dönüşmesinin heyecan verici öyküsüyle birlikte Prens Adaları'nın tarihi ve kültürel dokusunu anlatıyor. Yine tur boyunca, bu eşsiz doğa parçası için bestelenmiş şarkılar eşliğinde, tarihi ve dini mekânları, adaların tarihinde iz bırakmış ünlülerin yaşadığı yalı ve konakları görme olanağı da bulabileceksiniz.

Adalar Tekne Turu, Mavi Marmara'nın size özel düzenlenmiş tekneleriyle, profesyonel rehberler eşliğinde, Büyükkada iskelesinden başlayıp Heybeliada iskelesine uğrayarak devam ediyor. Turların başlama saatleri ise Büyükkada iskelesinden 12:00 ve 15:00, Heybeliada iskelesinden 12:15 ve 15:15. Tur biletleri Bostancı, Kabataş, Büyükkada, Heybeliada, Burgazada ve Kınalıada AdaTGM Danışma Ofisleri'nden satın alınabiliyor. Proje kapsamında dört adanın (Büyükkada, Heybeliada, Burgazada ve Kınalıada) iskele meydanlarında "Turizm Danışma Ofisleri" kuruldu bile. Adalar'ın tanıtımı ve marka değerinin yükseltilmesi, rekabetçi konumunun güçlendirilmesi için bir dizi tanıtım ve eğitim çalışması da yürütülüyor.

İstanbul biraz geç de kalsa, önü-

Tur sırasında rehberler katılanlara bir zamanlar karaya bağlı olan bu toprak parçalarının adalara dönüşmesinin heyecan verici öyküsüyle birlikte Prens Adaları'nın tarihi ve kültürel dokusunu anlatıyor.

müzdeki yıllarda adını daha çok kültür turizmiyle duyuracak gibi görünüyor. Brakalım turistleri, İstanbul'da ya da Türkiye'de yaşayanların bile bu kentin kültürel ve doğal dokusu hakkında son derece kısıtlı bilgiye sahip olduğunu kabul edersek, yeni Adalar Turu, hele de bu mevsimde iyi bir başlangıç olabilir kanaatindeyiz. ○

Gerçekte Neye İhtiyacımız Var?

“Bir resim bin sözden fazla şey anlatır” derler. Bu sayımızda ben fazla söze girmeden, yapılmış bir çalışmanın ve gerçek değerlerin sadece basit bir grafiğe indirildiği bir resim paylaşıyorum sizinle.

Burada dünyamıza bir senede gereken elektrik enerjisi miktarı ve enerji kaynaklarının potansiyelleri var. Sağ tarafta fosil enerji kaynaklarının **toplam** kapasiteleri, sol tarafta yenilenebilir enerji kaynaklarının **yıllık** kapasiteleri yer alıyor. Tüm değerler Terra watt (Tw) cinsinden

Yazıların Türkçe açıklamalarını söyleyelim:

World Energy Use: Dünya Enerji kullanımı (16 Tw- yıllık)

Solar: Güneş (23.000 yıllık)

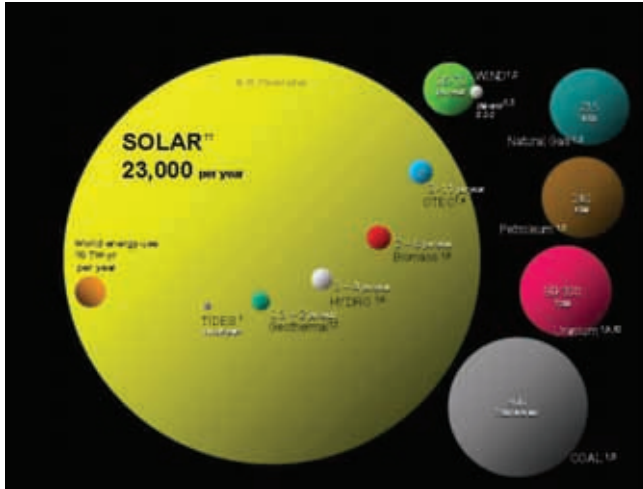
Tides: dalga (0,8 yıllık) , Geothermal: Jeotermal (0,3 – 2 yıllık) , Hydro: Hidro (3-4 yıllık)

Biomass: Biyokütle (2-6 yıllık) , Wind: Rüzgar (25 – 70 yıllık)

Natural Gas: Doğalgaz (215 toplam), Petroleum: Petrol (240 toplam), Uranium: Uranyum (90-300 toplam) , Coal: Kömür (900 toplam)

Acaba bize anlatılan herşeyi bu tek resim özetliyor olabilir mi?

Enerjiniz bol olsun!

Senem Gençler

www.alternatifenerji.com
www.facebook.com/altenerji
www.twitter.com/altenerji

Ekobinalar

Swissolar Ödüllü, En romantik, En Güneşli Otel

10 Ocak 2011'de düzenlenen 21. Swiss Solar Ödülleri Töreni'nde yılın en güneşlileri açıklandı. Bu ödül kategorilerinden 2 farklı dalda verilen solar güneş ödülünü St. Moritz Dağı'nda bulunan **The Romantik Hotel Muottas Muragl** aldı. Romantik Otel, muadillerinden bir adım daha öteye giderek sadece enerjiyi verimli kullanmakla değil, ihtiyacı olan enerjiden fazlasını üretmekle de ödüle layık görülmüş oldu. Deniz seviyesinden 2456 metre yükseklikte olan St. Moritz'de, Upper Engadin Gölü kenarında kurulmuş olan Romantik Otel; LED aydınlatma sayesinde tükettiği elektrik enerjisinden yüzde 64 tasarruf ediyor. Otel, yılın neredeyse 330 günü sıfırın altında olan hava sıcaklığında, ısıtma yükü için gerekli olan enerjiyi ısı pompası, solar termal gibi yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılıyor. Elektrik enerjisi ihtiyacının ise yüzde 100'ü fotovoltaik sistemlerden sağlanıyor. Bu sayede her yıl 144 tonluk bir karbon emisyonunun atmosfere salınmasını önüyorlar. 200 metre derinlikte bulunan 16 adet termal sondaj kuyusu sayesinde toprak enerjisinden de yararlanılarak ısıtma sistemleri destekleniyor. Ülkemizde de sürdürülebilir turizm modeli arayan işletmelere örnek olması dileğiyle. <http://www.alternatifenerji.com/swiss-solar-odulleri-2011in-en-romantik-en-gunesli-sahibi.html>

Enerji Depolama

Bill Gates'ten Yeşil Depolama Teknolojilerine Yatırım

Aquion Energy enerji depolama sistemlerini ticarileştirmek için 35 milyon Dolar yatırım gerçekleştirdi. Büyük yatırım ise Bill Gates'in de içinde bulunduğu yatırım fonlarından geliyor. Kesintili enerji kaynaklarından güneş ve rüzgar enerjisi sistemlerinin en büyük problemlerinden olan depolama sorununa çözüm getirecek inovatif sulu akü çalışmalarından birinin büyük yatırımcısı Bill Gates oldu. Tuzlu suyun elektrolit olarak kullanılacağı inovatif Aqueous bataryaların, aynı zamanda kimyasal içerikli akülere göre daha çevre dostu ve daha ekonomik olacakları vurgulanıyor. **Bright Capital** Genel Müdürü Mikhail Chuchkevich, gelecekte depolama sistemlerinin akıllı şehir ve şebeke altyapılarının en önemli ayağını oluşturacağını, düşük karbon teknolojilerine geçişte en etken nedenlerden biri olacağını belirtti ve enerji depolama ihtiyacının gelecekte ekponansiyel şekilde artacağını da sözlerine ekledi. <http://www.alternatifenerji.com/bill-gatesten-yesil-depolama-teknolojisine-buyuk-yatirim.html>

Güneş Enerjisi

Türkiye'nin İlk Güneş Santrali Mersin'de Kuruldu

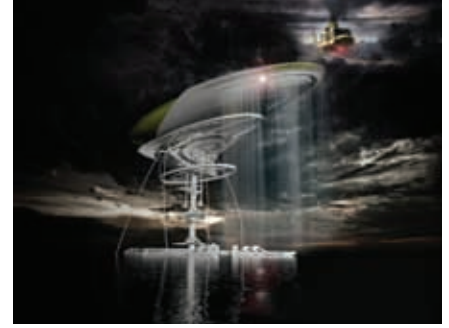
Mersin/Toroslar'da Greenway Enerji tarafından kendi öz kaynakları ve TTV ve TÜBİTAK'ın destekleri ile kurulan Türkiye'nin ilk Kule Tipi Yoğunlaştırılmış Güneş Enerjisi Santrali faaliyete geçmeye hazırlanıyor. 50 milyon dolarlık bir yatırımla AR&GE çalışmaları, prototip geliştirme ve nihai tesis kurulumu aşamaları tamamlanan santral 5 MW termal güç kapasitesine sahip olacak ve bu da yaklaşık 1500 evin enerji ihtiyacını karşılayabilecek. Güneş enerjisi sektöründe uzmanlaşmış olan Serdar Erturan, Yılsan Yatırım Holding ve birçok farklı iştirakçi ile faaliyete geçirilen **Greenway Mersin Santrali** yüzde 100 yerli sermayeyle desteklenmiş oldu. 2005'ten bu yana süren Ar-Ge çalışmalarında ve pilot uygulamalarda ise tamamen Türk mühendisler görev aldı.

<http://www.alternatifenerji.com/turkiyenin-kule-tipi-ilk-gunes-santrali-mersinde.html>

Rüzgar Enerjisi

23 Yeni Santral ile Rüzgar Enerjisi Kapasitemiz Artıyor

Türkiye, rüzgar enerji santrallerine inşa halindeki 23 santrali ekleyerek, bu alandaki kurulu gücünü artıracak. Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği Raporu'na göre, Türkiye'de halen işletmede 61 rüzgar enerji santrali bulunuyor. Bu santrallerin kurulu gücü 2 bin 312,15 megavatı buluyor. Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını ve çeşitliliğini artırmayı planlayan Türkiye, önümüzdeki dönemde rüzgar enerji santrallerine yenilerini ekleyecek. Bu amaçla 12 şehirde 23 rüzgar enerji santralini yapımı devam ediyor. Bu santrallerin 5'i İzmir'de, 4'ü Balıkesir'de, 3'ü Hatay'da kurulacak. **İnşa halindeki rüzgar enerji santrallerinin faaliyete geçmesiyle mevcut kurulu güce 604,15 megavatlık ilave yapılacak.** İnşa halindeki rüzgar enerji santrallerinin kurulu güç bakımından bölgelere göre dağılımında Ege ve Marmara bölgeleri öne çıkıyor. Yeni rüzgar enerji santrallerinin toplam kurulu gücünün yüzde 44,04'ü Ege Bölgesi'nde, yüzde 42,22'si Marmara Bölgesi'nde, yüzde 9,19'u Akdeniz Bölgesi'nde sağlanacak. <http://www.alternatifenerji.com/23-yeni-santralle-ruzgar-santrali-kapasitemiz-artiyor.html>

Su Enerjisi

Yeni Enerji Kaynağı: Deniz Ortasında Yüzen Hidro Santraller

Mimar Margot Krasejevic tarafından geliştirilen Hidroelektrik Şelale Haznesi, sürdürülebilir bir hidroelektrik santral sistemi arayışında olan şirketler için örnek bir model oluşturuyor.

Deniz ve kıyı şeritleri arasında konumlandırılabilen Hidroelektrik Şelale Haznesi, normal hidroelektrik santrallerin iki katı kadar daha efektif çalışıyor ve aynı zamanda ekosisteme olan yükünü de ciddi oranda azaltıyor. Kanada Kıyı Şeridi ile Pasifik Okyanusu arasında konumlandırılan Hidroelektrik Şelale Haznesi, gergin bir yüzer zemin platformu üzerine oturtulan beton ve çelik yapı bütününden oluşuyor. Derin okyanus sularının potansiyel enerji kazandırılarak ana yapıya ve su biriktirme haznesine yükseltilmesiyle su sisteme alınıyor ve yükseltelen su haznede bulunan küçük difüzör benzeri gözlerden tekrar aşağıya boşaltılıyor. Bu esnada ise sistemde kullanılan **Tyson türbinler** devreye giriyor ve üretilen enerjiyi deniz altında bulunan kablolar vasıtası ile elektriğin kullanılacağı anakaraya iletiyor.

<http://www.alternatifenerji.com/yeni-enerji-kaynagi-deniz-ortasinda-yuzen-hidroelektrik-santraller.html>

Halfeti, büyük kısmı Birecik Baraj Gölü'nün suları altında kalan Şanlıurfa'nın küçük bir kasabası. Sakin ve huzur veren özelliği ile de bilinen ilçe Cittaslow (Sakin Şehir) Uluslararası Koordinasyon Komitesi'nin de dikkatini çekmiş olacak ki, Finlandiya'nın Kristinestad kentinde düzenlenen toplantıda kurul tarafından 'Sakin Şehir' seçildi.

Yeni kuş gribi türü olan H7N9, Çin'de yayılmaya devam ediyor. Ülkede şu ana kadar 69 kişide kuş gribi görülürken, bunlardan 13'ü yaşamını yitirdi. H7N9'un aşısı henüz bulunamadı. Dünya Sağlık Örgütü ise şu anda telaşa gerek olmadığını açıkladı.

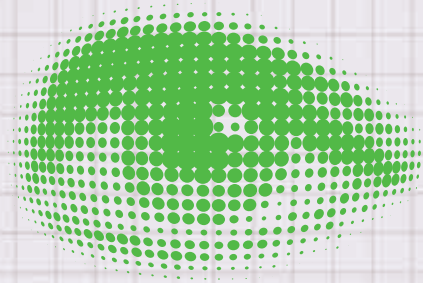
Taksim Gezi Parkı Koruma ve Güzelleştirme Derneği, Taksim meydanını yayalaştırma projesini festivalle protesto etti.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, **Marmara Bölge Temiz Hava Merkezi**'nin ilk verilerini açıkladı. Buna göre; İstanbul'un havası AB kriterlerine göre kükürtdioksit bakımından temiz çıkarken, **Edirne'nin Keşan ilçesi ise havası en kirli yer** olarak belirlendi.

Antalya'nın Serik ilçesine bağlı Kadriye beldesi sahilinde birinci derecede doğal sit alanı ve **caretta caretta** kaplumbağaların üreme alanlarından biri olan **Beşgöz Deresi'nin** denizle birleştiği anda, restoran-kafeterya inşa etmek üzere iş makineleri ile çalışma başlatıldığı öne sürülüyor. Çevrede yaşayanlar kumsaldaki çalışmalar nedeniyle suç duyurusu yaptı; valilik, kaymakamlık ve BİMER'e şikâyetle bulundu.

ABD'nin önde gelen şirketleri iklim değişikliği ile ilgili önemli bir manifestoya imza attı. **BICEP (Busi-**

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Edirne'nin Keşan ilçesi havası en kirli yer, GDO'lu pirinç krizi, İklim Değişikliği Tehdidine Karşı İstanbul Manifestosu açıklandı, "Orman Kahramanı" Hayrettin Karaca, Gaziemir'deki eski fabrika zehir kismaya devam ediyor, Güney Afrika'da ette insan DNA'sı çıktı, Yerin 11 bin metre altında bakteri...

Gözde İVGİN

ness for Innovative Climate and Energy Policy) tarafından yayımlanan deklarasyonda, politik karar vericilerin harekete geçmesini beklemeden iklim değişikliğinin yıkıcı etkilerine "dur" demek için hep birlikte hareket edilmesinin vazgeçilmez olduğu vurgulandı.

Meyve ve sebze ürünlerinden sonra 'organik' dolandırıcılığı beyaz ete de sıçradı. Bazı araçların,

üreticilerden aldığı yumurta verimi düşen 20 aylık tavukları, organik diye bazı market ve pazarlara sattığı ortaya çıktı. Yüzde 30 ucuz fiyata alınan kart tavuklar piyasada tüketiciye normalden yüzde 50 daha yüksek fiyata satılıyor.

Mersin Limanı'nda GDO'lu olduğu iddiasıyla el konulan pirinçle ilgili yapılan ilk incelemede yüksek oranda GDO tespit edildi. Olayla ilgili 7 kişi tutuklandı. Pirinçlerin ithal edildiği ülke ABD'den ise Türkiye'ye tepki ve uyarı geldi. ABD'li üst düzey tarım yetkilisi, söz konusu pirinçlerin GDO'lu olmadığını, yapılan analizlerde bulunan GDO'nun kesinlikle 'bulaşma' kaynaklı olduğunu savundu.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İzmir Gaziemir'deki eski kurşun fabrikasının arazisinden yayılan zehirli ve radyoaktif içeren maddelerin üzerine toprak atarak "çözüm" üretirken, zehir bu kez başka noktalardan çıkıp yeraltı sularına ve bölgedeki dereye karışmaya başladı. Akredite bir laboratuvara analiz ettirilen suda, kansere kadar birçok hastalık riski taşıyan ağır metaller tespit edildi.

Temeli 2011 yılı Eylül ayında Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından atılan ve benzerlerine Avusturya, İngiltere ve Kanada'da rastlanan Türkiye'nin ilk 'sağlık kenti', 2014 yılı sonbaharında kapılarını halka açıyor.

Yürürlükteki 4634 sayılı Şeker Kanunu'nu kaldıran, Şeker Kurumu'nu kapatarak, Şeker Piyasası Düzenleme ve Denetleme Kurumu haline getiren kanun tasarisından şekerpançarı üreticilerini kaygılandıran haber geldi. Yeni tasarıda ağırlıklı olarak gıda sanayiinde kullanılan nişasta bazlı şeker lehine çeşitli düzenlemeler yer alıyor.

ABD'nin Montana Eyalet Meclisi,

sürücülerin yolda çarptıkları vahşi hayvanları yemesine yasal olarak izin veren düzenlemeyi oy çokluğuyla kabul etti. Montana, buna izin veren ilk ABD eyaleti oldu.

Pet-shop'larda kedi-köpek ve tavşan gibi hayvanların satışını yasaklama kararı alan Kadıköy Belediyesi, 1 Nisan'dan itibaren yasağı uygulamaya başladı.

Bursa, Eskişehir, Bilecik Kalkınma Ajansı'nın 2011 yılı Çevre ve Enerji Mali Destek Programı kapsamında "Düşük Karbon Ayakizi için Enerji Etkin Bina Projesi"ne katılan Eskişehir Tepebaşı Belediyesi, binanın çatısına kurulan 396 güneş paneliyle güneş enerjisini, elektrik enerjisine çevirmeye başladı.

İzmir'in Dikili ilçesi Çandarlı belde-si sahilinde tanker kazasının ardından denize dökülen petrol ve türevi atığın temizlenmesine başlandı.

TEMA'nın çocuklarda doğa bilinci yaratmak için üç yıl önce başlattığı projeye 68 bin çocuk doğa dostu oldu.

UNESCO Dünya Kültür Mirası Alan Yönetim Başkanı, 2011'de Dünya Kültür Mirası Listesi'ne alınan Selimiye Camii'nin listeden çıkarılabileceğini açıkladı.

Marmaray Projesi Gebze-Haydarpaşa hattı Pendik Mevkii'nde İstanbul Arkeoloji Müzesi denetiminde süren kazılarda, neolitik dönem katmanlarında ilginç buluntular çıktı. Kazılarda cenin pozisyonunda gömülenlerin arasında oturur vaziyette gömülü bir iskelete ulaşıldı.

Birleşmiş Milletler, TEMA Vakfı Kurucu Onursal Başkanı Hayrettin Karaca'yı "Orman Kahramanı" ilan etti. Hayrettin Karaca, ödülünü, İstanbul'da 197 ülkenin katılımıyla

la yapılmakta olan BM 10. Orman Forumu kapsamında düzenlenen törende aldı.

İklim ve Toplum için Uluslararası Araştırma Enstitüsü'nün tahminlerine göre, Türkiye'nin büyük bölümünde 92 gün süren yaz aylarının en az 64 gününde hava sıcaklıkları mevsim normallerinin üzerinde seyredecek.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ali Ağaoğlu'nun 74 bin metrekarelik arazisine belediyenin itirazına rağmen üç kat inşaat izni veren değişikliği onayladı. Bakanlığın onayladığı değişiklikte yeşil alanlar yarı yarıya azaltılırken inşaat alanı ise 64 binden 190 bin metrekareye çıkarıldı. Mimarlar Odası, yapılan plan değişikliği için dava açmaya hazırlanıyor.

Çin Okyanus İdaresi, ülkenin 2015'e kadar Antarktika'da iki araştırma istasyonu kurmayı planladığını duyurdu. Kurulacak istasyonların ikmal ve lojistik desteğin yanı sıra jeoloji, buzullar, yerçekimi, atmosfer

bilimi gibi alanlarda da çalışmalar yürüteceği kaydedildi.

Gebze-Orhangazi-İzmir otoyolunun temeli Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından atıldı. Erdoğan, "Her zaman bir lafım var. Yol, medeniyettir. Medeni olmak, modern olmak lafla olmuyor. İşte bu tür yatırımların hayata geçirilmesiyle oluyor" dedi.

İstanbul'un yeni sembollerinden biri olmaya aday Çamlıca Camisi inşaatı için hafriyat çalışması başlatıldı.

Yaklaşık altı ay önce hizmete giren Kadıköy-Kartal metro hattında su sızıntısı sebebiyle küçük hasarlar oluşmaya başladığı ortaya çıktı. Belediyeden yapılan açıklamada, 'sızıntı dünya standartlarında' denildi.

İklim değişikliğine dikkat çekmek için tüm dünyada aynı anda gerçekleştirilen Dünya Saati eylemi kapsamında, Dolmabahçe Sarayı, Dolmabahçe Saat Kulesi, Boğaziçi Köprüsü ve Kız Kulesi'nin ışıkları da bir saat boyunca kapatıldı. Organizasyona ayrıca Bilgi Üniversitesi de üç kampusunun ışıklarını kapatarak destek verdi.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, baharat tebliğinde değişikliğe gidiyor. Yeni düzenlemeyle, ambalajsız olarak satışa sunulan baharatların satış yerlerine yeni hijyen kuralları getiriliyor.

İstanbul Politikalar Merkezi, Sabancı Üniversitesi ve Stiftung Mercator Girişimi'nin işbirliğiyle ortaya konulan İklim Değişikliği Tehdidine Karşı İstanbul Manifestosu açıklandı. Manifestoya, Sezen Aksu, Yaşar Kemal, Tarkan gibi sanatçı ve aydınlar da destek verdi.

Hititlere ait prens ve prenses mezarlarının bulunduğu Çorum'daki Ala-

cahöyük ören yerine, insan kaynaklı tahribatın engellenmesi ve buluntuların daha iyi korunabilmesi amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından kamera sistemi kuruldu.

Karayollarında güvenliğin artırılması, çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla 1990 ve öncesi yıllarda trafiğe çıkan kamyon, kamyonet, otobüs, minibüs, tanker ve çekicilerin trafikten çekilerek hurdaya ayrılmasına yönelik çalışma kapsamında, bugüne kadar hurda müdürlüklerine 82 bin 676 araç teslim edildi.

Mart ayı "kazma kürek yaktıran" yüzünü gösterdi. Birçok kente kar yağdı. İstanbul 2 günde 20 derece soğudu.

Konya'da Özel Merve Büyükkoyuncu Fen Lisesi 3'üncü sınıf öğrencileri Abdullah Koca ve Ömer Faruk Altun, kimya öğretmenleri danışmanlığında yaptıkları proje araştırmasında deniz ve okyanusların yüzeyinde oluşan petrol kirliliğinin, tavuk tüyüyle temizlenebileceğini ortaya çıkardı. Liseli gençler, geçen yıl TÜBİTAK'ın yarışmasında Türkiye birincisi oldukları 'Okyanuslar Petrolden Daha Kıymetlidir' adlı projeyle Mayıs ayında ABD'de yapılacak Ulusal Bilim ve Mühendislik Fuarı olan 'INTEL-ISEF Proje yarışmasına katılacaklar.

Bilim insanları, dünyanın en derin noktası olarak bilinen, yerin

11 bin metre altındaki Marinana Çukuru'nda bakteri yaşamı tespit ettiklerini açıkladı.

Silifke'de örtü altına alınan erik bahçesinde ilk hasat yapıldı. İlçeye bağlı Keben köyünde 20 yıldır çiftçilik yapan Faruk Doğan'a ait 1 dönümlük serada hasadı yapılan 400 kilo erik, 100'er gramlık kâselere konularak kilosu 70 liradan İstanbul ve Ankara'ya gönderildi.

Bahçesir'in İvrindi ilçesinde başıboş köpeklerin ilçe merkezinden uzaklaştırılmak için bırakıldıkları yerde açlıktan birbirlerini yedikleri ortaya çıktı. Köpek katliamıyla ilgili soruşturma başlatıldı.

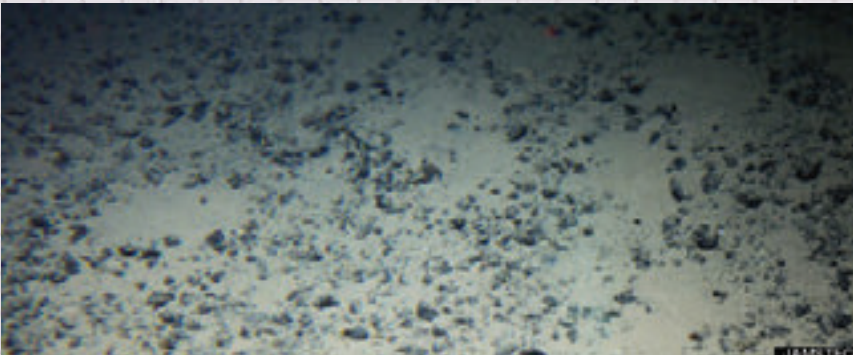
Çin'deki Şandong Tianyu Tabiat

Müzesi yetkilisi ve dinozor uzmanı Şing Şu, 11 kuş fosili üzerinde yaptıkları inceleme sonucunda, bazı ilkel kuş türlerinin dörder kanadı bulunduğu dair kanıtlara ulaştıklarını açıkladı.

Afrika'da fillere özellikle de Afrika orman fillerine uygulanan soykırım artarak devam ediyor. Geçtiğimiz günlerde yayımlanan bir araştırma, tek bir milli parkta son 10 yılda 11.000'den fazla filin dişleri için öldürüldüğünü ortaya koydu.

Güney Afrika'da Stellenbosch Üniversitesi'nin et ürünleri üzerinde yaptığı araştırmanın sonuçları korkunç bir gerçeği ortaya çıkardı. Avrupa merkezli "Food Control" adlı dergide yayımlanan araştırmaya göre, Güney Afrika'da sosise ve kıymada insan DNA'sına rastlandı. Araştırmayı yapan uzmanlar, insan DNA'sına rastlanmasının ne anlama geldiğini bilmediklerini belirttiler.

KAYNAKLAR: Radikal, Hürriyet, İhlas Haber Ajansı, Habertürk, Yeşil Gazete, CNN TURK, Anadolu Ajansı, Stargazete, NTVMSNBC, T24.com, Anadolu Ajansı, Zaman, Dünya, Sabah, Vatan, Taraf

26-29 Eylül 2013

Yenilenebilir ve Sürdürülebilir Enerji Fuarı Uygulama Teknoloji ve Çözümleri

CNREXPO ISTANBUL

yenilenebilir enerji fuarı

CNR GREEN

CNR EXPO Yeşilköy 34149 İstanbul Tel: 444 7 ^{CNR}267 Faks: 0 212 465 74 76-77

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ (TOBB) İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR.

CNRHOLDING

www.cnrexpo.com

Anadolu'da Antik Dönemden Günümüze Su Mühendisliği Harikaları

*Yazar: İrfan Unutmaz
Yayıncı: WİLO, Mart 2013*

Antik çağlarda Anadolu topraklarında suyu bir noktadan diğerine taşımak için yüzlerce farklı çözüm üretilmiş. Gazeteci ve popüler bilim yazarı İrfan Unutmaz, İstanbul'dan Van'a, Mersin'den Çorum'a, Kuşadası'ndan Sinop'a dört ay süren 14 bin kilometrelik bir su yolculuğu yaparak 21 farklı su mühendisliği anıtını mercek altına aldı ve "Anadolu'da Antik Dönemden Günümüze Su Mühendisliği Harikaları" kitabını hazırladı. Toplam 289 sayfadan oluşuyor. **WİLO Pompa Sistemleri A.Ş.** sponsorluğunda yayınlanan bu önemli eserin basın toplantısında İrfan Unutmaz şöyle diyordu: "Türkiye su mühendisliği anıtları açısından adeta

bir açık hava müzesi gibi. Bu anıtların sayısı, en rahat bir tahminle bile yüzleri bulacağından kitabı 20+1 konuyla sınırlandırdık. Böylesi geniş kapsamlı bir çalışmanın ilk kez yerinde ve büyük ölçüde adım adım izleyerek yapılmış olması çok önemli. Bu nedenle esere bilgi belge boyutu kadar Evliya Çelebi, Marko Polo ya da İbni Batuta'nın gezi serüvenlerini az da olsa çağrıştıran bir çalışma olarak bakılmasından yanayım."

Adaletin Bu mu Dünya! Ekonominin Gerçek Yüzü

*Yazarlar: Philip Bartlett Smith - Manfred Max Neef
Yayınevi: Yeni İnsan Yayınevi, Nisan 2013
Çeviri: İlkur Urkun Kelso*

Bir toplumun ne kadar adil olduğunu, ekonomik ve mali gücün dağılımı belirler. Bu güç ne kadar yoğunlaşmışsa o toplumdaki adalet o kadar azdır. Nitekim biz de çok adaletli bir dünyada yaşamıyoruz zaten. Mc Carthy'nin hışmına uğrayıp sürgün edilmiş bir fizikçi olan Philip Bartlett Smith ve Berkeley mezunu bir ekonomist olan Manfred Max Neef, **Ekonominin Gerçek Yüzü** çalışmalarında tam da böyle bir perspektifle, 21. yüzyılda devam eden bu adaletsiz ekonomi düzeninin eleştirel bir analizini yapıyorlar. İki bilim insanı, büyümeye dayalı bir paradigmanın sürdürülebilir olamayacağını söylüyor ve diyor ki: "İçinde yaşadığımız ekonomik sistem insanlığın büyük bölümünü onursuz ve yoksul bir yaşama zorlamakla kalmaz; yaşamın her biçimini, aslında yaşamın kendisini tehdit eder. Son on yıllarda üretimdeki 10-100'e katlanma nedeniyle ekosistemlerin yaşam destekleme kapasitelerine acımasızca saldırılması ve bu şekilde 'kaynakların' zehirlenmesi ve tüketilmesi, sistemin tesadüfi bir özelliği değildir."

Philip Bartlett Smith, Mc Carthy'nin hışmına uğradıktan sonra Brezilya'da ve ardından 25 yıl Hollanda Groningen Üniversitesi'nde öğretmenlik yapmış. Manfred Max Neef ise Berkeley'de sürdürdüğü akademik kariyerinin yanı sıra Amerika Devletleri Örgütü ve FAO'nun ardından ILO'da yoksul kırsal ve kentsel alanlarda saha çalışmaları yapmış.

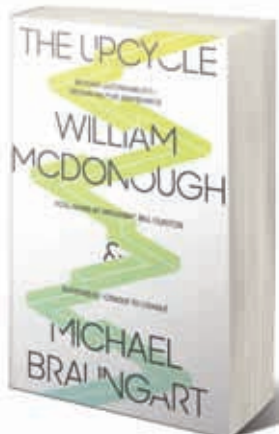

Gezegene Bir Hayrımız Olamaz mı? The Upcycle

*Yazarlar: William McDonough - Michael Braungart
Yayınevi: North Point Press 2013*

William McDonough ve Michael Braungart'ı, genel kamuoyu **Beşikten Beşiğe** (Cradle to Cradle) isimli çığır açan kitaplarıyla tanıdı. Bu eser çağımızın en ciddi ekolojik manifestolarından biri haline geldi. Önsözünü eski ABD Başkanı Bill Clinton'un yazdığı The Upcycle ise epey rötartlı gelmiş bir devam kitabı. Geridönüşüm literatüründe 3R (Reduce, Reuse, Recycle) kuralı önemli bir yer tutuyor. Upcycling ise atıl durumda olan

ürün ve eşyaları daha yüksek kalitede ve daha çevre uyumlu yeni bir ürüne dönüştürmek olarak tanımlanıyor. İşte McDonough ve Braungart'ın sorusu da buradan yola çıkıyor. Gezegene olan negatif etkimizi düşürelim, yok edelim, tamam ama biz gezegene pozitif bir etki bırakamaz mıyız? Dünyanın kapasitesini geliştirici tasarımlar yapamaz mıyız? McDonough ve Braungart başından beri kaynak kıtlığı ve sürdürülebilirlik başlıklarının altında bir tasarım sorunu olduğunu savunuyorlar.

DOĞRU GELECEĞE.

Sürdürülebilirlikte öncü olduğumuz enerji sektöründe, doğal ve kültürel değerlerimizin korunduğu, yaşanabilir bir dünya için var gücümüzle çalışıyoruz.

Geçen yıl sektörümüzün ilk sürdürülebilirlik raporunu yayımladık.

Çevre, kurumsal sorumluluk ve yönetim ile ekonomik performansımıza ilişkin bilgileri paylaştığımız ikinci Sürdürülebilirlik Raporumuz GRI* A uygulama seviyesinde onaylandı. Bizi yüreklendiren paydaşlarımıza teşekkür ederiz.

*GRI: Global Reporting Initiative

DOĞALGAZA %50 iNDiRiM

EKO kredi ile yalıtım yaptırın, doğalgaz faturalarınızı
%50'ye kadar daha az ödeyin.

Apartman yönetimlerine özel tek kredi, EKO kredi.

Şekerbank
ekokredi.com.tr | 444 78 78